

ВІСНИК

Державного комітету архівів України

(жовтень–грудень 2002 року)

Випуск 4 (12)

Київ

Видавець
Державний комітет архівів України

Редакційна колегія
Г. В. Боряк (голова),
Л. М. Васько, І. Б. Матяш, К. С. Новохатський,
В. С. Оснач (секретар), *Г. В. Папакін* (заст. голови),
Г. В. Портнов

Редактор
Б. В. Хитровська
Технічний редактор
М. А. Притикіна
Оригінал-макет
Р. М. Семчук

Вісник Державного комітету архівів України
on-line: <http://www.scarh.kiev.ua/Publicat/index.ua.html#Visn>

© Державний комітет
архівів України, 2002

ЗМІСТ

Привітання архівістам України

Привітання Президента України Л. Кучми колективу Центрального державного історичного архіву України, м. Київ	7
Привітання Президента України Л. Кучми працівникам архівних установ України	8
Про привітання Голови Верховної Ради України В. Литвина працівникам архівних установ з нагоди професійного свята	9
Привітання Прем'єр-міністра України В. Януковича працівникам архівних установ України з нагоди професійного свята	10

Офіційні акти вищих органів державної влади і управління

Указ Президента України від 28 жовтня 2002 р. № 959/2002 “Про звільнення Г. Боряка з посади заступника Голови Державного комітету архівів України”	11
Указ Президента України від 28 жовтня 2002 р. № 960/2002 “Про призначення Г. Боряка Головою Державного комітету архівів України”	12
Указ Президента України від 31 жовтня 2002 р. № 971/2002 “Про нагородження працівників Центрального державного історичного архіву України, м. Київ”	13
Указ Президента України від 17 грудня 2002 р. № 1179/2002 “Про нагородження працівників архівних установ”	14
Розпорядження Президента України від 31 жовтня 2002 р. № 378/2002-рп “Про комісію з комплексного обстеження стану фондів бібліотек, архівів та музеїв України”	15
Розпорядження Президента України від 6 грудня 2002 р. № 393/2002-рп “Про додаткові заходи у зв'язку з 70-ми роковинами голодомору в Україні”	16
Постанова Верховної Ради України від 28 листопада 2002 р. № 258-IV “Про 70-ті роковини голодомору в Україні”	17
Постанова Верховної Ради України від 28 листопада 2002 р. № 257-IV “Про проведення парламентських слухань щодо вшанування пам'яті жертв голодомору 1932–1933 років”	18

Постанова Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2002 р. № 1616 “Про затвердження Типового положення про архівний відділ районної, районної у місті Києві і Севастополі державної адміні- страції”	21
Постанова Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2002 р. № 1620 “Деякі питання центральних державних архівів”	26
Постанова Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2002 р. № 1641 “Про затвердження Типового положення про державний архів області, міста Києва і Севастополя”	29
Постанова Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2002 р. № 1739 “Деякі питання формування і функціонування Національного архівного фонду”	35
Постанова Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2002 р. № 1742 “Про створення галузевого державного архіву Управління державної охорони”	48
Постанова Кабінету Міністрів України від 17 грудня 2002 р. № 1922 “Про нагородження Почесною грамотою Кабінету Міністрів України”	49
Постанова Кабінету Міністрів України від 17 грудня 2002 р. № 1925 “Про визнання такими, що втратили чинність, актів Кабінету Міністрів України з питань колегій центральних органів вико- навчої влади”	50

Накази Державного комітету архівів України

З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 23 жовт- ня 2002 р. “Про стан виконання законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи у Рівненській області” від 30 жовтня 2002 р. № 73	55
З оголошенням постанови Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2002 р. № 1616 “Про затвердження Типового положення про архівний відділ районної, районної в місті Києві і Севастополі державної адміністрації” від 6 листопада 2002 р. № 75	58
З оголошенням постанови Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2002 р. № 1641 ”Про затвердження Типового положення про дер- жавний архів області, міста Києва і Севастополя” від 6 листопада 2002 р. № 76	59
Про призначення осіб, які мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення від 19 листопада 2002 р. № 81	59
Про внесення змін до наказу Держкомархіву України від 15 червня 2000 р. № 31 від 21 листопада 2002 р. № 82	65

З оголошенням постанови Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2002 р. № 1739 “Деякі питання формування і функціонування Національного архівного фонду” від 21 листопада 2002 р. № 83 ...	66
Про проведення інвентаризації нормативно-правових актів від 27 листопада 2002 р. № 86	66
З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 27 листопада 2002 р. “Про підготовку основних засад міжвідомчої Програми “Архівна спадщина української еміграції та діаспори ХХ ст.” від 27 листопада 2002 р. № 87.....	67
З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 27 листопада 2002 р. “Про заходи щодо поліпшення організації виконання державними архівами замовлень на генеалогічні дослідження” від 27 листопада 2002 р. № 88	69
З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 27 листопада 2002 р. “Про хід підготовки проекту Закону України “Про загальне діловодство” від 27 листопада 2002 р. № 88-а	79
З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 27 листопада 2002 р. “Про стан обліку та забезпечення збереженості документів Національного архівного фонду в музеях та бібліотеках Міністерства культури і мистецтв України” від 2 грудня 2002 р. № 90	81
З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 27 листопада 2002 р. “Про стан комплектування Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України документами творчих спілок, організацій та особовими фондами діячів літератури і мистецтва” від 3 грудня 2002 р. № 92	85
З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 27 листопада 2002 р. “Про підсумки XXXVI Міжнародної конференції Круглого столу архівів (СІТРА) в Марселі” від 9 листопада 2002 р. № 93	88
Про затвердження Плану заходів Держкомархіву України та архівних установ на 2003 р. у зв’язку з 70-ми роковинами голодомору в Україні від 23 грудня 2002 р. № 95.....	91
Про створення Головної редакційної колегії Держкомархіву України з підготовки архівних довідників за Програмою “Архівні зібрання України” від 28 грудня 2002 р. № 100	94
Наказ Міністерства культури і мистецтв України “Про затвердження Переліку державних установ, закладів культури, інших організацій, яким надається право проведення державної експертизи культурних цінностей” від 15 листопада 2002 р. № 647.....	96
У колегії Державного комітету архівів України	108

Рішення Наукової ради Державного комітету архівів України	110
Архівний практикум	
3 досвіду роботи архівного відділу Старовижівської райдержадміністрації Волинської області щодо створення банку даних документів з особового складу установ, підприємств і організацій району	111
Основні напрямки інформаційної діяльності Держархіву Рівненської області	112
Хроніка архівного життя	
У Держкомархіві України	116
У державних архівних установах України	116
Міжнародні контакти Державного комітету архівів України	151
Архіви в світі	161
Нові видання	
Публікації державних архівних установ України	166
Документальні, джерелознавчі та довідкові видання інших установ України	172
Зарубіжні архівні видання	174
Архівна періодика за кордоном	178
Ювілей	181

ПРИВІТАННЯ АРХІВІСТАМ УКРАЇНИ

Привітання Президента України Л. Кучми колективу Центрального державного історичного архіву України, м. Київ

Щиро вітаю вас, ревних зберігачів пам'яті століть, із славним ювілеєм – 150-річчям створення вашого архіву. Заснований 1852 року при Київському університеті св. Володимира як центральний архів давніх актів, нині він став найбільшим в Україні сховищем безцінних джерел про важкий історичний шлях нашої Батьківщини протягом останніх восьми століть.

Ви зберігаєте автографи Богдана Хмельницького, Івана Мазепи, Кирила Розумовського, документи М. Драгоманова, праці та листування М. Грушевського, інших державних і культурних діячів, які уособлюють еліту української нації минулих століть. Неоціненною перлиною вашого архіву є документи Коша Запорозької Січі – цього лицарського ордену борців за національне і соціальне визволення, символу невмирущості нашого народу.

Справедливо говориться, що без знання минулого неможливо будувати майбутнє. Тому ваш професійний обов'язок – дедалі ширше пропагувати той історичний досвід, який сформував наш народний характер, який відбиває одвічне прагнення до свободи й незалежності, використовувати безцінні архівні документи для виховання національної гідності, почуття гордості за нашу складну, але славу історію.

Переконалий – ви і надалі робитимете все від вас залежне, щоб сприяти утвердженню патріотизму, успадкуванню кращих історичних традицій, формуванню в українському суспільстві високого морального почуття.

Тож хай вам щастить! Бажаю успіхів у досягненні вашої високої професійної мети – збереженні історичної спадщини українського народу!

Президент України **Л. КУЧМА**

***Привітання Президента України Л. Кучми
працівникам архівних установ України***

Щиро вітаю вас із професійним святом.

В архівних установах України зберігаються безцінні джерела інформації про історію нашої Батьківщини. Нині архівісти працюють над накопиченням документального масиву, який формується у процесі національного державотворення. З документів, у яких зафіксовано етапи становлення держави, наступні покоління вивчатимуть історичну правду про наше сьогодення.

Переконаний, що працівники архівних установ України й надалі професійно та якісно виконуватимуть покладені на них завдання щодо збереження і збагачення вітчизняної історико-культурної спадщини.

Бажаю вам щастя, здоров'я та успіхів у роботі.

Президент України **Л. КУЧМА**

*Про привітання Голови Верховної Ради України
В. Литвина працівникам архівних установ
з нагоди професійного свята*

Голова Верховної Ради України В. Литвин привітав працівників архівних установ із професійним святом, яке відзначається 24 грудня, і побажав їм міцного здоров'я та творчого пошуку.

“Збираючи документи й зберігаючи їх для прийдешніх поколінь, ви виконуєте важливу відповідальну місію, бо без архівів немає історії. Документальні свідчення, що дійшли з минулого, допомагають нам відчутти дихання далеких епох, зрозуміти логіку подій, перейнятися думками і сподіваннями своїх попередників, відкрити нові грані їхнього життя. Так само передаємо ми своїм нащадкам як неоціненну спадщину документи нашої епохи”, – сказано в привітанні.

В. Литвин наголосив, що держава і широка громадськість високо цінують самовіддані подвижницькі зусилля працівників архівних установ. Верховна Рада України й надалі сприятиме розвитку архівної справи, підвищенню статусу архівних установ і престижу професії архівіста, зміцненню матеріальної бази архівів.

Голова Верховної Ради певен, що архівісти збагачуватимуть кращі традиції вітчизняної архівістики, примножуватимуть наші нетлінні писемні скарби.

***Привітання Прем'єр-міністра України В. Януковича
працівникам архівних установ України
з нагоди професійного свята***

Шановні друзі!

Від імені Уряду України щиро і сердечно вітаю Вас із професійним святом – Днем працівників архівних установ.

У складному процесі національного державотворення архівна справа посідає сьогодні все помітніше місце. Вашою щоденною наполегливою працею забезпечується надійне збереження і примноження Національного архівного фонду, який акумулює історичні матеріали про події багатьох поколінь Українського народу, є пам'яттю нації.

Саме з цих віковічних джерел будівничі сучасної України черпають знання та досвід розбудови держави, дістають історичні уроки для сьогодення і майбутнього.

Завдяки зусиллям архівістів стали можливими відкритість і доступність документальної бази досліджень нашого складного, часом трагічного минулого, утвердження історичної правди і справедливості.

Мільйони громадян України – ветерани праці і війни, чорнобильці, колишні репресовані, що були силоміць вивезені за межі нашої Батьківщини, завдяки вашій подвижницькій праці отримують документальні підстави для захисту своїх конституційних прав.

Бажаю вам, шановні друзі, нових звершень у Вашій благородній справі, міцного здоров'я, нових успіхів у праці на благо нашої Вітчизни, в ім'я Українського народу.

Прем'єр-міністр України **В. ЯНУКОВИЧ**
20 грудня 2002 р.

**ОФІЦІЙНІ АКТИ ВИЩИХ ОРГАНІВ
ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ І УПРАВЛІННЯ**

УКАЗ

ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

від 28 жовтня 2002 р. № 959/2002
Київ

**Про звільнення Г. Боряка з посади заступника
Голови Державного комітету архівів України**

Звільнити БОРЯКА Геннадія Володимировича з посади заступника
Голови Державного комітету архівів України.

Президент України **Л. КУЧМА**

УКАЗ

ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

від 28 жовтня 2002 р. № 960/2002

Київ

Про призначення Г. Боряка Головою Державного комітету архівів України

Призначити БОРЯКА Геннадія Володимировича Головою Державного комітету архівів України.

Президент України **Л. КУЧМА**

УКАЗ

ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

від 31 жовтня 2002 р. № 971/2002

Київ

Про нагородження працівників Центрального державного історичного архіву України, м. Київ

За вагомий особистий внесок у збереження вітчизняної архівної спадщини, високий професіоналізм та з нагоди 150-річчя Центрального державного історичного архіву України

ПОСТАНОВЛЯЮ:

Нагородити орденом княгині Ольги III ступеня

ГІСЦОВУ Любов Захарівну – головного архівіста

Присвоїти почесне звання

“Заслужений працівник культури України”

СУХИХ Лідії Андріївні – завідувачеві відділу

СТРАШКУ Віктору Васильовичу – провідному палеографові.

Президент України **Л. КУЧМА**

УКАЗ

ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

від 17 грудня 2002 р. № 1179/2002

Київ

Про нагородження працівників архівних установ

За вагомий особистий внесок у розвиток архівної справи в Україні,
високий професіоналізм

ПОСТАНОВЛЯЮ:

Нагородити орденом княгині Ольги III ступеня

СЛОНЧАК Ніну Миколаївну – директора Центрального державного
кінофотофоноархіву України імені Г. С. Пшеничного, м. Київ

Присвоїти почесне звання

“Заслужений працівник культури України”

КРЕСТ'ЯННИКОВУ Валерію Васильовичу – директорів Державного
архіву міста Севастополя

МЕТАЛЬНИКОВІЙ Надії Борисівні – директорів Державного архі-
ву Донецької області

ПІЛЬКЕВИЧ Людмилі Броніславівні – головному архівістіві Цент-
рального державного кінофотофоноархіву України імені Г.С. Пшенично-
го, м. Київ

ЩЕРБАКОВІЙ Наталії Василівні – заступникові директора Цент-
рального державного кінофотофоноархіву України імені Г. С. Пшенично-
го, м. Київ.

Президент України **Л. КУЧМА**

РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

від 31 жовтня 2002 р. № 378/2002-рп

Київ

Про комісію з комплексного обстеження стану фондів бібліотек, архівів та музеїв України

1. Утворити комісію з комплексного обстеження стану фондів бібліотек, архівів та музеїв України (далі – комісія).

2. Призначити СЕМИНОЖЕНКА Володимира Петровича – Віце-прем'єр-міністра України – головою комісії.

Голові комісії у дводенний строк затвердити її персональний склад.

3. Комісії, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям забезпечити проведення в місячний строк комплексного обстеження стану фондів бібліотек, архівів і музеїв України та вжити заходів щодо їх належного збереження.

4. Кабінету Міністрів України надати організаційну та фінансову допомогу у ліквідації наслідків аварії в Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського.

Президент України **Л. КУЧМА**

РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

від 6 грудня 2002 р. № 393/2002-рп
Київ

Про додаткові заходи у зв'язку з 70-ми роковинами голодомору в Україні

З метою вшанування пам'яті жертв голодомору в Україні, глибокого історичного осмислення його причин та наслідків, привернення уваги світової спільноти до цих трагічних сторінок української історії:

1. Спорудити в місті Києві Меморіал пам'яті жертв голодоморів та політичних репресій.

2. Кабінету Міністрів України провести відкритий конкурс на кращий проект Меморіалу та спільно з Київською міською державною адміністрацією забезпечити його проектування та спорудження.

3. Запровадити церемонію покладання вінків главами іноземних держав, главами парламентів, главами урядів іноземних держав під час їх візитів в Україну до Пам'ятного знака "Жертвам голодомору" 1932–1933 років та до Меморіалу пам'яті жертв голодоморів та політичних репресій після його спорудження.

У зв'язку з цим Главі Адміністрації Президента України подати пропозиції про внесення змін, що впливають з цього Розпорядження, до актів Президента України.

4. Кабінету Міністрів України:

внести в установленому порядку на розгляд Верховної Ради України законопроект щодо оцінки трагічних подій в історії українського народу – голодомору 1932–1933 років;

розробити ритуал щорічного відзначення Дня пам'яті жертв голодомору та політичних репресій;

вирішити спільно з Національною академією наук України питання щодо створення науково-дослідного центру з питань дослідження голодоморів;

розробити комплекс заходів щодо визнання міжнародною спільнотою голодомору 1932–1933 років в Україні як однієї з найбільших трагедій в історії людства;

звернутися до релігійних організацій в Україні з пропозицією про проведення протягом 2003 року поминальних панахид за жертвами голодомору та політичних репресій.

5. Кабінету Міністрів України, місцевим органам виконавчої влади вжити дієвих заходів до виконання Указу Президента України від 20 березня 2002 р. № 275 (275/2002) “Про заходи у зв’язку з 70-ми роковинами голодомору в Україні”, перш за все щодо надання матеріальної допомоги особам, які пережили голодомори 1921–1923 та 1932–1933 років, поліпшення їх медичного, соціально-побутового обслуговування, сприяння у веденні присадибного господарства.

Президент України **Л. КУЧМА**

ПОСТАНОВА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

від 28 листопада 2002 р. № 258-IV
Київ

Про 70-ті роковини голодомору в Україні

Засуджуючи політику геноциду, що проводилася на державному рівні керівниками тоталітарного радянського режиму проти громадян України, національного духу, менталітету та генетичного фонду Українського народу, та з метою вшанування пам'яті жертв голодомору 1932–1933 років в Україні, а також привернення уваги вітчизняної й іноземної громадськості до цієї трагічної події та надання державної підтримки громадянам, які пережили голодомор, Верховна Рада України

ПОСТАНОВЛЯЄ:

I. Провести спеціальне засідання Верховної Ради України у травні 2003 року за участю Президента України та членів Кабінету Міністрів України з метою вшанування пам'яті жертв голодомору 1932–1933 років.

II. Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин спільно з Комітетом Верховної Ради України з питань культури і духовності забезпечити підготовку та розробити порядок проведення цього засідання.

III. Рекомендувати Кабінету Міністрів України розробити, затвердити та забезпечити виконання плану заходів щодо відзначення 70-х роковин голодомору 1932–1933 років в Україні. Зокрема, передбачити в цьому плані такі заходи:

1. Створити державний Центр з дослідження причин і наслідків голодів в Україні.
2. Підготувати й видати пам'ятні книги жертв голодомору 1932–1933 років із списками всіх жертв в областях, районах, селах України.
3. Провести конкурс на кращий проект Меморіалу жертвам голодомору в Україні 1932–1933 років для його спорудження у м. Києві.

4. Забезпечити спорудження пам'ятників жертвам голодомору, в тому числі і за кордоном, у співробітництві з українською діаспорою.

IV. Рекомендувати Міністерству фінансів України профінансувати підготовку й проведення всіх заходів, присвячених 70-м роковинам голодомору 1932–1933 років в Україні.

V. Рекомендувати Державному комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України:

1. Забезпечити висвітлення у засобах масової інформації заходів, що проводяться у зв'язку з 70-ми роковинами голодомору 1932–1933 років в Україні.

2. Організувати цикли тематичних теле- і радіопрограм.

3. Сприяти створенню документального фільму українською, англійською, німецькою та французькою мовами про голодомор в Україні 1932–1933 років з метою його демонстрації за кордоном.

VI. Рекомендувати Міністерству освіти і науки України забезпечити:

1. Проведення наукових досліджень, присвячених пам'яті жертв голодомору в Україні, та публікацію їх результатів.

2. Проведення у вищих, професійних та загальноосвітніх навчальних закладах щорічно, в День пам'яті жертв голодомору (23 листопада), уроків та лекцій, присвячених пам'яті жертв голодомору в Україні.

VII. Рекомендувати Міністерству закордонних справ України:

1. Здійснити міжнародні заходи, спрямовані на визнання голодомору в Україні 1932–1933 років державною політикою геноциду проти Українського народу.

2. Ініціювати визнання міжнародним співтовариством голодомору 1932–1933 років в Україні актом геноциду проти Українського народу.

3. Запропонувати Генеральній Асамблеї ООН вшанувати пам'ять жертв голодомору в Україні 1932–1933 років хвилиною мовчання перед початком одного з її засідань.

4. Сприяти створенню міжнародного музею голодомору під егідою ООН.

VIII. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на Комітет Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин.

Голова Верховної Ради України **В. ЛИТВИН**

ПОСТАНОВА

ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

від 28 листопада 2002 р. № 257-IV

Київ

Про проведення парламентських слухань щодо вшанування пам'яті жертв голодомору 1932–1933 років

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Провести парламентські слухання щодо вшанування пам'яті жертв голодомору 1932–1933 років 12 лютого 2003 року о 16 годині у залі пленарних засідань Верховної Ради України.

2. Комітетам Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин та з питань культури і духовності: із залученням представників центральних та місцевих органів виконавчої влади здійснити необхідні заходи щодо організаційного та інформаційного забезпечення проведення парламентських слухань;

підготувати інформаційно-довідкові матеріали, присвячені пам'яті жертв голодомору 1932–1933 років;

за участю Кабінету Міністрів України підготувати та розмістити у день парламентських слухань відповідні тематичні виставки на третьому поверсі будинку Верховної Ради України по вулиці Грушевського, 5.

3. Рекомендувати Національній телекомпанії України та Національній радіокомпанії України забезпечити в установленому порядку висвітлення парламентських слухань у засобах масової інформації.

4. Управлінню справами Апарату Верховної Ради України в установленому порядку забезпечити організаційно-технічне проведення парламентських слухань, присвячених пам'яті жертв голодомору 1932–1933 років, та фінансування необхідних витрат.

Голова Верховної Ради України **В. ЛИТВИН**

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 25 жовтня 2002 р. № 1616

Київ

Про затвердження Типового положення про архівний відділ районної, районної у місті Києві і Севастополі державної адміністрації

Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Затвердити Типове положення про архівний відділ районної, районної у місті Києві і Севастополі державної адміністрації, що додається.

2. Визнати такими, що втратили чинність:

постанову Кабінету Міністрів України від 28 грудня 1998 р. № 2086 “Про затвердження Типового положення про архівний відділ районної державної адміністрації” (Офіційний вісник України, 1998 р., № 52, ст. 1949);

постанову Кабінету Міністрів України від 7 серпня 2000 р. № 1234 “Про внесення змін до Типового положення про архівний відділ районної державної адміністрації” (Офіційний вісник України, 2000 р., № 32, ст. 1373).

Прем'єр-міністр України **А. КІНАХ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету

Міністрів України

від 25 жовтня 2002 р. № 1616

ТИПОВЕ ПОЛОЖЕННЯ про архівний відділ районної, районної у місті Києві і Севастополі державної адміністрації

1. Архівний відділ районної, районної у місті Києві і Севастополі державної адміністрації (далі – відділ) є структурним підрозділом районної,

районної у місті Києві і Севастополі держадміністрації, що утворюється головою районної, районної у місті Києві і Севастополі держадміністрації, підзвітний і підконтрольний голові відповідної держадміністрації та відповідно державному архіву області, міста Києва і Севастополя, Держкомархіву.

2. Відділ у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України, наказами Держкомархіву, розпорядженнями голови обласної, Київської і Севастопольської міської, районної, районної у місті Києві і Севастополі держадміністрації, рішеннями відповідного органу місцевого самоврядування, наказами директора державного архіву області, міста Києва і Севастополя, а також положенням про відділ.

3. Основними завданнями відділу є:

- реалізація державної політики у сфері архівної справи і діловодства, здійснення управління архівною справою і діловодством на території району;
- координація діяльності органів державної влади, підприємств, установ та організацій усіх форм власності у питаннях архівної справи і діловодства;
- внесення до Національного архівного фонду архівних документів, що мають місцеве значення, ведення їх обліку, зберігання та використання відомостей, що в них містяться;
- здійснення контролю за діяльністю архівних установ і служб діловодства, забезпечення додержання законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи.

4. Відділ відповідно до покладених на нього завдань:

1) складає і за погодженням з державним архівом області (міста) подає на затвердження до районної, районної у місті Києві і Севастополі держадміністрації плани розвитку архівної справи в районі та забезпечує їх виконання;

2) забезпечує зберігання, облік і охорону:

- документів Національного архівного фонду, переданих відділу органами державної влади, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності та об'єднаннями громадян, які діють (діяли) на території району;
- документів особового походження;
- фотодокументів та аудіовізуальних документів, що мають значення для вивчення історії району;
- друкованих, ілюстративних та інших матеріалів, що використовуються для довідково-інформаційної роботи;
- облікових документів і довідкового апарату до них;

3) організовує роботу, пов'язану з віднесенням профільних документів до Національного архівного фонду або вилученням документів з нього незалежно від місця зберігання і форми власності на них;

4) готує матеріали для проведення державним архівом області (міста) державної реєстрації документів Національного архівного фонду, які зберігаються на території району;

5) інформує державний архів області (міста) про виявлення архівних документів, що не мають власника або власник яких невідомий, а також про здійснення продажу документів Національного архівного фонду з метою реалізації переважного права держави на їх придбання;

6) подає районній, районній у місті Києві і Севастополі держадміністрації пропозиції щодо складу органів державної влади, підприємств, установ та організацій району, документи яких надходять на державне зберігання;

7) перевіряє роботу архівних підрозділів і служб діловодства в органах державної влади, на підприємствах, в установах та організаціях незалежно від форми власності, надає їм методичну допомогу у впровадженні прогресивних систем діловодства та зберігання документів;

8) надає консультативно-методичну допомогу в організації діяльності архівної установи для централізованого тимчасового зберігання архівних документів, що не належать до Національного архівного фонду;

9) веде зведений облік архівних документів, що зберігають органи державної влади, підприємства, установи та організації району, подає належні відомості про ці документи державному архіву області (міста);

10) надає на договірних засадах послуги підприємствам, установам та організаціям з упорядкування документів та використання відомостей, що містяться в них, розроблення методичних посібників з архівної справи та діловодства;

11) передає державному архіву області (міста) у визначені ним терміни документи та довідковий апарат до них для постійного зберігання;

12) створює і вдосконалює довідковий апарат до документів Національного архівного фонду;

13) видає архівні довідки, копії документів та іншим шляхом задовольняє запити фізичних і юридичних осіб;

14) вивчає, узагальнює і поширює досвід роботи архівних установ;

15) виконує інші функції, що випливають з покладених на відділ завдань.

5. Відділ має право:

– одержувати в установленому порядку від інших підрозділів районної, районної у місті Києві і Севастополі держадміністрації, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності інформацію, документи та інші матеріали, необхідні для виконання покладених на нього завдань;

- розробляти і подавати на затвердження в установленому порядку ціни на роботи (послуги), що виконуються (надаються) відділом на договірних засадах;
- вимагати від власника документів, від часу створення яких минуло понад 50 років, або в інших випадках, передбачених законодавством, подання цих документів для проведення експертизи їх цінності;
- звертатися до суду з позовом про позбавлення власника документів Національного архівного фонду, який не забезпечує належну їх збереженість, права власності на ці документи;
- порушувати в установленому порядку питання про зупинення діяльності архівних установ, що не забезпечують збереженість документів Національного архівного фонду або порушують вимоги щодо державної реєстрації цих документів;
- порушувати в порядку, встановленому законодавством, питання про притягнення до відповідальності працівників архівних установ, користувачів документами Національного архівного фонду та інших осіб, винних у порушенні законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи, а також про відшкодування ними збитків, заподіяних власнику документів Національного архівного фонду або уповноваженій ним особі;
- скликати наради з питань, що належать до його компетенції.

6. Відділ у процесі виконання покладених на нього завдань взаємодіє з іншими структурними підрозділами районної, районної у місті Києві і Севастополі держадміністрації, органами місцевого самоврядування, а також підприємствами, установами, організаціями та об'єднаннями громадян.

Працівники відділу мають право для виконання покладених на них службових обов'язків відвідувати архівні підрозділи і служби діловодства органів державної влади, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності та об'єднань громадян, а також право доступу до їх документів, за винятком тих, що згідно із законодавством спеціально охороняються.

7. Відділ очолює начальник, який призначається на посаду і звільняється з посади головою районної, районної у місті Києві і Севастополі держадміністрації за погодженням відповідно з директором державного архіву області (міста).

8. Начальник відділу:

- здійснює керівництво діяльністю відділу, несе персональну відповідальність за виконання покладених на відділ завдань;
- затверджує функціональні обов'язки працівників відділу;
- видає у межах своєї компетенції накази, організовує і контролює їх виконання;

- розпоряджається коштами відділу в межах затвердженого на його утримання кошторису;
- призначає на посаду і звільняє з посади працівників відділу.

9. Для проведення експертизи цінності документів відділ утворює експертну комісію.

Склад експертної комісії і положення про неї затверджує начальник відділу відповідно до типового положення, затвердженого Держкомархівом.

10. Відділ утримується за рахунок коштів державного бюджету.

Граничну чисельність, фонд оплати праці працівників, кошторис та штатний розпис відділу затверджує голова районної, районної у місті Києві і Севастополі держадміністрації.

11. Відділ є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки в органах Державного казначейства, печатку із зображенням Державного Герба України і своїм найменуванням.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 25 жовтня 2002 р. № 1620

Київ

Деякі питання центральних державних архівів

Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Відповідно до статті 25 Закону України “Про державну службу” (3723-12) віднести посади працівників центральних державних архівів до відповідних категорій посад державних службовців згідно з додатком 1.

2. Затвердити схему посадових окладів керівних працівників та спеціалістів центральних державних архівів згідно з додатком 2.

Інші умови оплати праці зазначених керівних працівників та спеціалістів встановлюються відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13 грудня 1999 р. № 2288 “Про впорядкування умов оплати праці працівників апарату органів виконавчої влади, місцевого самоврядування та їх виконавчих органів, органів прокуратури, судів та інших органів” (Офіційний вісник України, 1999 р., № 50, ст. 2469) з наступними змінами.

Для інших працівників, які виконують науково-методичні і виробничі функції, та службовців центральних державних архівів зберігаються умови оплати праці, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 7 лютого 2001 р. № 134 “Про впорядкування умов оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери” (Офіційний вісник України, 2001 р., № 7, ст. 278, № 21, ст. 938; 2002 р., № 2, ст. 66).

3. Додаток до Порядку обчислення стажу державної служби, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 травня 1994 р. № 283 “Про порядок обчислення стажу державної служби” (ЗП України, 1994 р., № 8, ст. 213; 1995 р., № 3, ст. 62, № 7, ст. 167; 1996 р., № 3, ст. 86, № 8, ст. 258, № 21, ст. 597; Офіційний вісник України, 1997 р., число 33, с. 24; 1998 р., № 9, ст. 345), доповнити абзацом такого змісту:

“Центральні державні архіви УРСР”.

4. Ця постанова набирає чинності з 1 січня 2003 року.

Прем'єр-міністр України **А. КІНАХ**

Додаток 1

до постанови Кабінету

Міністрів України

від 25 жовтня 2002 р. № 1620

ПЕРЕЛІК
посад працівників центральних державних архівів,
віднесених до категорій посад державних службовців

Посада	Категорія посади державного службовця
Директор	третя
Заступник директора	—”—
Заступник директора – головний зберігач фондів	—”—
Начальники відділів: забезпечення збереженості та обліку документів; забезпечення збереженості доку- ментів; довідкового апарату та обліку доку- ментів; довідкового апарату; давніх актів; формування Національного архівно- го фонду та діловодства; інформаційних технологій; використання інформації документів; фінансово-економічного; режимно-секретної роботи	четверта
Завідувачі секторів: кадрової та режимно-секретної ро- боти;	п'ята

Посада	Категорія посади державного службовця
організаційно-кадрової роботи; фінансово-економічного	п'ята
Завідувачі секторів відділів, зазначених у цьому переліку	—”—
Головні та провідні спеціалісти відділів і секторів, зазначених у цьому переліку	шоста

Додаток 2
до постанови Кабінету
Міністрів України
від 25 жовтня 2002 р. № 1620

**СХЕМА ПОСАДОВИХ ОКЛАДІВ
керівних працівників та спеціалістів
центрального державного архіву**

Посади	Посадовий оклад, гривень
Директор	280
Заступник директора	260
Заступник директора – головний зберігач фондів	260
Начальник відділу	175–190
Завідувач сектора	145–165
Головний спеціаліст	140–160
Провідний спеціаліст	120–140

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 31 жовтня 2002 р. № 1641

Київ

Про затвердження Типового положення про державний архів області, міста Києва і Севастополя

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Затвердити Типове положення про державний архів області, міста Києва і Севастополя, що додається.

2. Визнати такими, що втратили чинність:

постанову Кабінету Міністрів України від 22 серпня 1996 р. № 989 “Про затвердження Типового положення про державний архів області, міста Києва і Севастополя” (ЗП України, 1996 р., № 17, ст. 458);

постанову Кабінету Міністрів України від 7 серпня 2000 р. № 1235 “Про внесення змін і доповнень до Типового положення про державний архів області, міста Києва і Севастополя” (Офіційний вісник України, 2000 р., № 32, ст. 1374).

Прем'єр-міністр України **А. КІНАХ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету
Міністрів України
від 31 жовтня 2002 р. № 1641

ТИПОВЕ ПОЛОЖЕННЯ про державний архів області, міста Києва і Севастополя

1. Державний архів області, міста Києва і Севастополя (далі – державний архів) є структурним підрозділом обласної, Київської і Севастопольської міської державної адміністрації, що утворюється головою обласної,

Київської і Севастопольської міської держадміністрації і підзвітний та підконтрольний голові відповідної обласної (міської) держадміністрації і Держкомархіву.

2. Державний архів у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України, актами Президента України і Кабінету Міністрів України, наказами Держкомархіву, розпорядженнями голови обласної, Київської і Севастопольської міської держадміністрації, рішеннями відповідного органу місцевого самоврядування, а також положенням про державний архів.

3. Основними завданнями державного архіву є:

- реалізація державної політики у сфері архівної справи і діловодства, здійснення управління архівною справою і діловодством на території області (міста), координація діяльності органів державної влади, підприємств, установ, організацій усіх форм власності у питаннях архівної справи і діловодства;
- внесення до Національного архівного фонду архівних документів, що мають місцеве значення, проведення їх державної реєстрації, ведення обліку та постійне зберігання цих документів, а також використання відомостей, що в них містяться;
- проведення науково-методичної роботи в галузі архівознавства, документознавства та археографії, впровадження досягнень науки, техніки, передового досвіду в практику діяльності архівних установ;
- здійснення контролю за діяльністю архівних установ і служб діловодства, забезпечення додержання законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи.

4. Державний архів відповідно до покладених на нього завдань:

- 1) забезпечує постійне зберігання, охорону, реставрацію, консервацію:
 - документів Національного архівного фонду, переданих до державного архіву органами державної влади, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форми власності та об'єднаннями громадян, які діють (діяли) на території області (міста);
 - документів особового походження;
 - службових видань, що не надходять у встановленому порядку до Книжкової палати України та бібліотек-депозитаріїв;
 - документів юридичних і фізичних осіб, що в установленому порядку надійшли у власність держави з-за кордону;
 - страхового фонду копій особливо цінних і унікальних документів, копій документів з історії області (міста), що зберігаються в інших архівах, музеях і бібліотеках;
 - облікових документів державного архіву та архівних довідників (описів, каталогів, картотек, путівників, комп'ютерних дискет тощо), а також друкованих видань та інших матеріалів, що належать до довідково-інформаційного фонду державного архіву;

2) створює страхові копії та копії фонду користування особливо цінних документів, що зберігаються в державному архіві, та профільних унікальних документів незалежно від місця зберігання і форми власності на них;

3) проводить державну реєстрацію документів Національного архівного фонду незалежно від місця зберігання і форми власності на них;

4) веде державний облік профільних документів Національного архівного фонду незалежно від місця зберігання і форми власності на них, здійснює контроль за їх збереженістю, обліком та використанням відомостей, що в них містяться;

5) організовує роботу, пов'язану з віднесенням профільних документів до Національного архівного фонду або вилученням документів з нього незалежно від місця зберігання і форми власності на них;

6) організовує роботу щодо віднесення документів Національного архівного фонду до унікальних документів, внесення їх до Державного реєстру національного культурного надбання і страхування;

7) визначає джерела комплектування державного архіву документами Національного архівного фонду;

8) проводить роботу, спрямовану на виявлення, взяття на облік, повернення, придбання або відтворення в копіях профільних документів, які знаходяться за кордоном, та документів іноземного походження, що стосуються історії області (міста);

9) приймає на прохання юридичних і фізичних осіб документи Національного архівного фонду, що є власністю цих осіб, на постійне чи тимчасове зберігання;

10) придбаває профільні документи у разі їх продажу, звертається до суду з позовом про передачу у власність держави архівних документів, які не мають власника або власник яких невідомий;

11) перевіряє роботу архівних підрозділів і служб діловодства в органах державної влади, на підприємствах, в установах та організаціях незалежно від форми власності, що перебувають у зоні комплектування державного архіву;

12) здійснює контроль за складанням та додержанням номенклатури справ підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності та об'єднань громадян, що перебувають у зоні комплектування державного архіву;

13) створює і вдосконалює довідковий апарат до архівних документів, забезпечує автоматизацію інформаційних процесів;

14) надає користувачам архівні документи і довідковий апарат до них, інформує про документи, відомості з яких можуть бути ними використані;

15) забезпечує у межах своїх повноважень охорону відомостей та збереженість документів, що становлять державну таємницю;

16) забезпечує видачу архівних довідок, копій документів та іншим шляхом задовольняє запити фізичних і юридичних осіб;

17) публікує в установленому порядку документи Національного архівного фонду, випускає довідково-інформаційні видання і посібники з архівної справи та діловодства;

18) здійснює науково-методичне керівництво і контроль за діяльністю архівних відділів районних, районних у місті Києві і Севастополі держадміністрацій, архівних відділів міських рад;

19) складає і затверджує цільові програми та плани розвитку архівної справи в області (місті), забезпечує їх виконання;

20) вживає заходів для вдосконалення мережі державних та інших місцевих архівних установ;

21) подає обласній, міській держадміністрації пропозиції щодо створення архівних установ для централізованого тимчасового зберігання архівних документів, що не належать до Національного архівного фонду, надає консультативно-методичну допомогу в організації діяльності зазначених архівних установ;

22) здійснює грошову оцінку документів Національного архівного фонду, що зберігаються в державному архіві, у фізичних і юридичних осіб, які перебувають у зоні його комплектування;

23) надає допомогу юридичним і фізичним особам, які є власниками документів Національного архівного фонду, в поліпшенні умов їх зберігання, реставрації та створенні фондів користування;

24) надає платні послуги юридичним і фізичним особам;

25) бере участь у плануванні капітальних вкладень на будівництво місцевих архівних установ;

26) сприяє залученню фахівців до роботи в архівних установах області (міста), організовує підвищення їх кваліфікації;

27) здійснює разом з науковими установами або самостійно наукові дослідження з архівно- і документознавства, археографії, впроваджує в практику їх результати, поширює науково-технічну інформацію з архівної справи та діловодства;

28) організовує вивчення, узагальнення і поширення передового досвіду;

29) виконує інші функції, що впливають з покладених на державний архів завдань.

5. Державний архів має право:

— одержувати в установленому порядку від підрозділів обласної (міської) держадміністрації, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, громадян та їх об'єднань інформацію, документи та інші матеріали, необхідні для виконання покладених на нього завдань;

- вимагати від власника документів, від часу створення яких минуло понад 50 років, або в інших випадках, передбачених законодавством, подання цих документів для проведення експертизи їх цінності;
- звертатися до суду з позовом про позбавлення власника документів Національного архівного фонду, який не забезпечує належну їх збереженість, права власності на ці документи;
- порушувати в установленому порядку питання про зупинення діяльності архівних установ, які не забезпечують збереженість документів Національного архівного фонду або порушують вимоги щодо державної реєстрації цих документів;
- порушувати в порядку, встановленому законодавством, питання про притягнення до відповідальності працівників архівних установ, користувачів документами Національного архівного фонду та інших осіб, винних у порушенні законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи, а також про відшкодування ними збитків, заподіяних власнику документів Національного архівного фонду або уповноваженій ним особі;
- скликати наради з питань, що належать до його компетенції.

6. Державний архів у процесі виконання покладених на нього завдань взаємодіє з іншими структурними підрозділами обласної (міської) держадміністрації, органами місцевого самоврядування, а також підприємствами, установами, організаціями та об'єднаннями громадян.

Працівники державного архіву мають право на відвідування за його дорученням чи дорученням Держкомархіву архівних підрозділів і служб діловодства органів державної влади, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності та об'єднань громадян, а також право доступу до їх документів, за винятком тих, що згідно із законодавством спеціально охороняються.

7. Державний архів очолює директор, який призначається на посаду і звільняється з посади головою обласної (міської) держадміністрації за погодженням з Держкомархівом.

Директор має заступників, які за його поданням, погодженим з Держкомархівом, призначаються на посаду та звільняються з посади головою обласної (міської) держадміністрації.

8. Директор державного архіву:

- здійснює керівництво діяльністю державного архіву, несе персональну відповідальність за виконання покладених на державний архів завдань, визначає ступінь відповідальності своїх заступників і керівників структурних підрозділів державного архіву;
- затверджує положення про структурні підрозділи і функціональні обов'язки працівників державного архіву;
- видає у межах своєї компетенції накази, організовує і контролює їх виконання;

- розпоряджається коштами державного архіву в межах затвердженого на його утримання кошторису;
- призначає на посаду і звільняє з посади працівників державного архіву;
- вирішує питання про видачу документів Національного архівного фонду, що зберігаються в державному архіві, юридичним особам у тимчасове користування поза державним архівом та про доступ користувачів до роботи над документами;
- погоджує призначення на посаду та звільнення з посади керівників архівних відділів районних, районних у місті Києві і Севастополі держадміністрацій.

9. У державному архіві для погодженого вирішення питань, що належать до його компетенції, утворюється колегія у складі директора державного архіву (голова колегії) та його заступників за посадою, а також інших працівників державного архіву. До складу колегії можуть входити керівники інших структурних підрозділів обласної (міської) держадміністрації.

Склад колегії затверджується головою обласної (міської) держадміністрації за поданням директора державного архіву.

Рішення колегії проводяться в життя наказами директора державного архіву.

10. Для проведення експертизи цінності документів державний архів утворює експертно-перевірну комісію.

Склад і положення про експертно-перевірну комісію затверджує директор державного архіву відповідно до типового положення, затвердженого Держкомархівом.

11. Для розгляду питань проведення науково-дослідної та видавничої роботи у сфері архівної справи та діловодства, вирішення інших питань відповідно до покладених завдань у державному архіві можуть утворюватися постійно діючі та тимчасові ради і комісії.

Склад цих рад і комісій та положення про них затверджує директор державного архіву.

12. Державний архів утримується за рахунок коштів державного бюджету.

Граничну чисельність, фонд оплати праці працівників, кошторис та штатний розпис державного архіву затверджує голова обласної (міської) держадміністрації.

13. Державний архів є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки в органах Державного казначейства, печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 16 листопада 2002 р. № 1739

Київ

Деякі питання формування і функціонування Національного архівного фонду

Відповідно до статей 6, 7 і 14 Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи” Кабінет Міністрів України

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Затвердити такі, що додаються:

Порядок утворення та діяльності експертних комісій з визначення цінності документів;

Порядок державної реєстрації документів Національного архівного фонду та зразок реєстраційного свідоцтва;

Порядок віднесення документів Національного архівного фонду до унікальних, внесення їх до Державного реєстру національного культурного надбання та зберігання.

2. Визнати таким, що втратив чинність, пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 1995 р. № 853 “Питання діяльності архівних установ України” (ЗП України, 1996 р., № 3, ст. 79).

Прем'єр-міністр України **А. КІНАХ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету
Міністрів України
від 16 листопада 2002 р. № 1739

ПОРЯДОК
утворення та діяльності експертних комісій
з визначення цінності документів

Загальна частина

1. Експертиза цінності документів – це всебічне вивчення документів з метою внесення їх до Національного архівного фонду або вилучення з нього та встановлення термінів зберігання.
2. Експертиза цінності документів проводиться експертними та експертно-перевірними комісіями за участю власника документів або його законних представників.
3. Вилучення документів з Національного архівного фонду, крім документів, зазначених у пункті 4 цього Порядку, проводиться за рішенням відповідної експертно-перевірної комісії, погодженим з Держкомархівом.
4. Забороняється вилучення з Національного архівного фонду документів, складених до 1946 року.

Принципи і критерії визначення цінності документів

5. Експертні комісії під час визначення цінності документів керуються такими принципами:
 - об'єктивності – за основу оцінки документів беруться зміст, значущість авторів (фондоутворювачів), юридична сила документів, їх оригінальність, час складання, повторюваність в інших документах інформації, що міститься в них;
 - історизму – вивчаються відомості про авторів (фондоутворювачів), зміст документів, виходячи з особливості часу, коли вони були складені;
 - всебічності та комплексності – вивчаються відомості про авторів (фондоутворювачів), зміст і зовнішні особливості документів не ізольовано, а у складі певних комплексів з урахуванням їх місця серед документів інших авторів (фондоутворювачів).
6. Експертиза цінності документів проводиться за такими критеріями:
 - походження – визначення ролі та значення авторів (фондоутворювачів) у житті суспільства, значущості подій, явищ, предметів, відображених у документах, часу і місця складення документів;
 - зміст – установлення значення інформації, що міститься у документах, її повторюваності в інших документах, цільового призначення, видів документів, ступеня їх збереження у складі певного комплексу документів;

- зовнішні особливості – врахування фізичного стану, оригінальності, наявності чи відсутності резолюцій, віз, позначок, художніх, палеографічних, мовних та інших особливостей в оформленні документів.

Порядок утворення експертних та експертно-перевірних комісій

7. Експертні комісії утворюються в архівних відділах районних державних адміністрацій, архівних відділах міських рад, на підприємствах, в установах та організаціях за рішенням їх керівників.

8. Експертні комісії проводять попередню експертизу цінності документів, результати якої подаються на розгляд експертно-перевірних комісій відповідних державних архівних установ, державних наукових установ, музеїв і бібліотек.

9. До складу центральної експертно-перевірної комісії Держкомархіву (далі – центральна експертно-перевірна комісія) та експертно-перевірних комісій центральних державних архівів, галузевих державних архівів, Державного архіву в Автономній Республіці Крим, державних архівів областей, м. Києва і Севастополя, державних наукових установ, музеїв і бібліотек (далі – експертно-перевірні комісії) включаються досвідчені архівісти, представники наукової і творчої громадськості, інші фахівці залежно від профілю архівної установи. Голову центральної експертно-перевірної комісії призначає Держкомархів. Головами експертно-перевірних комісій призначаються, як правило, заступники керівників відповідних установ.

До складу експертних комісій архівних відділів районних державних адміністрацій, архівних відділів міських рад включаються досвідчені архівісти, працівники місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, навчальних закладів, відділень творчих спілок, краєзнавці. Головами експертних комісій призначаються, як правило, керівники відповідних архівних установ.

До складу експертних комісій підприємств, установ та організацій включаються керівники служби діловодства і архівного підрозділу, досвідчені працівники інших структурних підрозділів, а також фахівці відповідної державної архівної установи, архівного відділу міської ради. Головами експертних комісій призначаються, як правило, заступники керівників підприємств, установ та організацій.

10. Положення та персональний склад експертно-перевірних комісій та експертних комісій затверджуються:

- центральної експертно-перевірної комісії – Держкомархівом;
- експертно-перевірних комісій центральних державних архівів – Держкомархівом, а їх персональний склад – керівниками зазначених архівів;
- експертно-перевірних комісій галузевих державних архівів – Держкомархівом і відповідним центральним органом виконавчої влади;

- експертно-перевірних комісій Державного архіву в Автономній Республіці Крим, державних архівів областей, м. Києва і Севастополя керівниками зазначених архівів;
- експертно-перевірних комісій державних наукових установ, музеїв і бібліотек – їх керівниками за погодженням з Держкомархівом або уповноваженими ним державними архівними установами;
- експертних комісій архівних відділів районних державних адміністрацій, архівних відділів міських рад – керівниками зазначених відділів;
- експертних комісій державних і комунальних підприємств, установ та організацій – їх керівниками;
- експертних комісій об'єднань громадян, релігійних організацій, а також підприємств, установ та організацій, заснованих на приватній формі власності – їх керівниками (керівними органами) з урахуванням відповідних рекомендацій Держкомархіву.

11. Положення про експертно-перевірні комісії державного архіву в Автономній Республіці Крим, державних архівів областей, м. Києва і Севастополя та експертні комісії архівних відділів районних державних адміністрацій, архівних відділів міських рад, державних і комунальних підприємств, установ та організацій розробляються на підставі відповідних типових положень, затверджених Держкомархівом.

Функції та організація діяльності експертно-перевірних та експертних комісій

12. Центральна експертно-перевірна комісія розглядає питання і приймає рішення про:

- схвалення і подання на затвердження типових і відомчих (галузевих) переліків документів із зазначенням термінів їх зберігання та типових номенклатур справ;
- погодження актів про вилучення документів з Національного архівного фонду.

13. Експертно-перевірні комісії:

а) галузевих державних архівів, державних наукових установ, музеїв і бібліотек розглядають питання і приймають рішення про:

- схвалення і подання на затвердження описів документів постійного зберігання зазначених архівів, установ, музеїв і бібліотек та аналогічних документів організацій, що перебувають у зонах комплектування цих архівних установ, внесених до Національного архівного фонду;
- погодження описів документів з особового складу зазначених архівів, установ, музеїв і бібліотек та організацій, що перебувають у зонах комплектування цих архівних установ;
- погодження номенклатур справ поточного діловодства зазначених архівів, установ, музеїв і бібліотек та організацій, що перебувають у зонах комплектування цих архівних установ;

- погодження актів про вилучення для знищення документів зазначених архівів, установ, музеїв і бібліотек та організацій, що перебувають у зонах комплектування цих установ, не внесених до Національного архівного фонду;
 - схвалення і подання на погодження центральній експертно-перевірній комісії Держкомархіву актів про вилучення з Національного архівного фонду документів, що зберігаються у зазначених архівах, установах, музеях і бібліотеках;
 - внесення документів, що зберігаються у громадян, до Національного архівного фонду;
 - внесення документів або їх копій, що надійшли в установленому порядку з-за кордону, до Національного архівного фонду;
 - схвалення і подання на затвердження анотованих переліків документів, віднесених до унікальних;
 - грошову оцінку документів Національного архівного фонду, що зберігаються у зазначених архівах, установах, музеях і бібліотеках;
- б) центральних державних архівів, Державного архіву в Автономній Республіці Крим, державних архівів областей, м. Києва і Севастополя розглядають питання і приймають рішення про:
- схвалення і подання на затвердження описів документів постійного зберігання, внесених до Національного архівного фонду, державних органів, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, об'єднань громадян, релігійних організацій, що перебувають у зонах комплектування цих державних архівів;
 - погодження описів документів з особового складу та номенклатур справ державних органів, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, об'єднань громадян, релігійних організацій, що перебувають у зонах комплектування цих державних архівів;
 - погодження актів про вилучення для знищення документів державних органів, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, об'єднань громадян, релігійних організацій, не внесених до Національного архівного фонду;
 - схвалення і подання на погодження центральній експертно-перевірній комісії Держкомархіву актів про вилучення з Національного архівного фонду документів, що зберігаються у зазначених державних архівах і архівних підрозділах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, об'єднань громадян, релігійних організацій, що перебувають у зонах комплектування цих державних архівів, а також у громадян – власників документів;
 - внесення документів, що зберігаються у громадян, до Національного архівного фонду;
 - внесення документів або їх копій, що надійшли в установленому порядку з-за кордону, до Національного архівного фонду;

- схвалення і подання на затвердження анованих переліків документів, віднесених до унікальних;
- грошову оцінку документів, що зберігаються в зазначених державних архівах, у юридичних і фізичних осіб, які перебувають у зонах комплектування цих державних архівів.

14. Експертні комісії:

а) підприємств, установ та організацій розглядають питання і приймають рішення про схвалення та подання відповідній експертно-перевірній комісії описів документів, внесених до Національного архівного фонду, описів документів з особового складу, номенклатур справ поточного діловодства, актів про вилучення для знищення документів, не внесених до Національного архівного фонду;

б) архівних відділів районних державних адміністрацій, архівних відділів міських рад розглядають питання і приймають рішення про схвалення та подання до відповідної експертно-перевірної комісії номенклатур справ підприємств, установ, організацій та об'єднань громадян, що перебувають у зонах комплектування цих архівних установ, актів про вилучення документів з Національного архівного фонду, які зберігаються у зазначених архівних установах і архівних підрозділах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, релігійних організацій та об'єднань громадян, що перебувають у зонах комплектування цих архівних установ, а також у громадян – власників документів, актів про вилучення для знищення документів органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності та об'єднань громадян, що перебувають у зонах комплектування цих архівних установ, не внесених до Національного архівного фонду.

15. Засідання центральної експертно-перевірної комісії та експертно-перевірних комісій проводяться не рідше ніж чотири рази на рік, а експертних комісій – один раз на рік і вважаються правоможними, якщо на них присутні не менш як дві третини складу членів комісії.

Рішення відповідної експертно-перевірної та експертної комісії приймаються більшістю голосів членів комісії, присутніх на засіданні, оформляються протоколом, який підписується головою (або його заступником) і секретарем комісії, та набирають чинності з моменту затвердження протоколу засідання комісії керівником, за рішенням якого була утворена ця комісія.

16. У разі відмови керівника затвердити протокол засідання експертно-перевірної або експертної комісії вона може звернутися до центральної експертно-перевірної комісії, рішення якої з цього питання є остаточним.

17. Власник документів або його законний представник можуть оскаржити до центральної експертно-перевірної комісії рішення експертно-перевірної або експертної комісії про внесення до Національного архівного фонду чи вилучення з нього документів, а також про їх грошову оцінку.

Рішення центральної експертно-перевірної комісії з цих питань може бути оскаржене до суду.

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету
Міністрів України
від 16 листопада 2002 р. № 1739

**ПОРЯДОК
державної реєстрації документів
Національного архівного фонду**

1. Державна реєстрація документів Національного архівного фонду проводиться з метою надання документам відповідного правового статусу, фіксування права власності на них, а також для забезпечення державного контролю за їх зберіганням.

2. Державній реєстрації підлягають документи, внесені до Національного архівного фонду, незалежно від місця їх зберігання і форми власності.

3. Державну реєстрацію документів Національного архівного фонду (далі – документи) проводять Держкомархів, центральні державні архіви, галузеві державні архіви, Державний архів в Автономній Республіці Крим, державні архіви областей, м. Києва і Севастополя, державні наукові установи, музеї та бібліотеки.

4. Підставою для державної реєстрації документів є рішення експертної комісії про їх цінність та внесення до Національного архівного фонду, затверджене відповідною державною архівною установою, яка робить запис у книзі державної реєстрації документів Національного архівного фонду (далі – книга державної реєстрації) за зразком згідно з додатком 1. Порядок ведення зазначеної книги встановлюється Держкомархівом.

5. Після проведення державної реєстрації власнику документів чи його законному представнику видається свідоцтво про державну реєстрацію документів Національного архівного фонду (далі – реєстраційне свідоцтво) за зразком згідно з додатком 2. Порядок обліку і зберігання бланків реєстраційного свідоцтва та звітності про їх використання встановлюється Держкомархівом.

Реєстраційне свідоцтво може бути оформлене як на окремий документ, так і на комплекс документів (архівну справу, колекцію, фонд, групу фондів, архів тощо).

6. Реєстраційне свідоцтво не видається, якщо документи долучаються до раніше зареєстрованого комплексу документів.

Реєстраційне свідоцтво видається власнику документів або його законному представнику разом з примірником затвердженого опису документів.

7. На документах, які пройшли державну реєстрацію, та їх описах в установленому Держкомархівом порядку проставляється штамп за зразком згідно з додатком 3 із зазначенням відповідних реєстраційних реквізитів.

8. У разі передачі права власності новому власнику, зміни місцезнаходження або умов зберігання документів архівна установа робить відповідний запис у книзі державної реєстрації та видає нове реєстраційне свідоцтво.

9. Запис у книзі державної реєстрації анулюється у разі, коли:

- власник зареєстрованих документів передає право власності на них іншому власникові або за рішенням суду позбавляється права власності на ці документи;
- документи в установленому порядку вилучаються з Національного архівного фонду і знімаються з державного обліку.

10. Реєстраційне свідоцтво анулюється у разі:

- виявлення дописок, виправлень, помилок чи непоправного пошкодження реєстраційного свідоцтва;
- помилкового повторного оформлення;
- анулювання запису у книзі державної реєстрації.

11. У разі втрати, виявлення дописок, виправлень, помилок чи непоправного пошкодження реєстраційного свідоцтва відповідна архівна установа за заявою власника або з власної ініціативи видає його дублікат.

12. Державна реєстрація документів, які належать державі, територіальним громадам і зберігаються в центральних і галузевих державних архівах, архівних підрозділах державних наукових установ, музеїв та бібліотек, місцевих державних архівних установах, архівних відділах міських рад, архівних підрозділах органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, проводиться Держкомархівом по кожній зазначеній архівній установі окремо на підставі даних державного обліку.

13. Державна реєстрація документів, які не належать державі, територіальним громадам, проводиться за дорученням Держкомархіву державними архівними установами по кожному архіву, архівному підрозділу, приватному архівному зібранню, в якому зберігаються ці документи, на підставі облікових даних.

14. Працівник архівної установи, який проводить державну реєстрацію, не має права реєструвати документи, що належать йому особисто, членам його сім'ї та близьким родичам. Така реєстрація визнається недійсною, а запис у книзі державної реєстрації анулюється.

15. Спорні між архівними установами і власниками документів з питань державної реєстрації розглядаються у судовому порядку.

16. Діяльність архівних установ, які порушують вимоги до державної реєстрації документів, може бути зупинено у порядку, встановленому Держкомархівом.

Зразок

Додаток 1
до Порядку

УКРАЇНА

Книга

державної реєстрації документів Національного архівного фонду

№ реєстрації	Дата реєстрації	Опис документів	Кількість документів	Кількість аркушів (метрів плівки, хвилин звучання)	Власник документів	Місце зберігання	Умови зберігання	Серія і № реєстраційного свідоцтва	Розписка в одержанні реєстраційного свідоцтва	Примітки
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Зразок

Додаток 2
до Порядку

УКРАЇНА

**СВІДОЦТВО
про державну реєстрацію документів
Національного архівного фонду**

Документ(и) _____
назва зареєстрованого документа, кількість аркушів

або назва документа (опис, паспорт архіву тощо), яким зареєстровані документи

взято на державний облік

що перебуває (перебувають) у власності _____

прізвище, ім'я, по батькові фізичної

особи, назва юридичної особи

є складовою частиною Національного архівного фонду, про що в книзі

державної реєстрації документів Національного архівного фонду

_____ року _____ місяця _____ числа

зроблено запис за № _____

Документ(и) зберігається (зберігаються) _____

адреса місця зберігання

умови зберігання

Місце реєстрації _____

найменування

і місцезнаходження архівної установи

Дата видачі “ _____ ” _____ р.

м. п. _____ Керівник архівної установи

Серія _____ № _____

Зразок

Додаток 3
до Порядку

ВІДБИТОК
штампа, який проставляється на документах
Національного архівного фонду, що пройшли
державну реєстрацію, та їх описах

Діаметр штампа 2,4 сантиметра.

* Перші дві цифри – номер архівної установи, що провела державну реєстрацію документа Національного архівного фонду, за переліком архівних установ, затвердженим Держкомархівом; другі дві цифри – номер книги державної реєстрації Національного архівного фонду; останні чотири цифри – номер запису (реєстраційний номер) у книзі державної реєстрації документів Національного архівного фонду.

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету
Міністрів України
від 16 листопада 2002 р. № 1739

ПОРЯДОК
віднесення документів Національного архівного фонду
до унікальних, внесення їх до Державного реєстру
національного культурного надбання та зберігання

1. Відповідно до Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи” унікальними визнаються документи Національного архівного фонду, що становлять виняткову культурну цінність, мають важливе значення для формування національної самосвідомості Українського народу і визначають його вклад у всесвітню культурну спадщину.

2. Виявлення і віднесення документів Національного архівного фонду до унікальних проводиться власниками цих документів або уповноваженими ними особами.

Виявлення і віднесення документів до унікальних проводиться за методикою і критеріями визначення їх цінності, встановленими Держкомархівом.

3. До унікальних можуть бути віднесені архівні фонди або колекції документів, їх частини, окремі документи та одиниці зберігання.

4. Власники документів або уповноважені ними особи складають за формою, встановленою Держкомархівом, анотовані переліки унікальних документів у двох примірниках, які, на їхню думку, можуть бути віднесені до унікальних, і подають їх на розгляд експертно-перевірних комісій державних архівних установ, державних наукових установ, музеїв і бібліотек, у зонах комплектування яких перебувають ці власники або уповноважені ними особи.

Перший примірник анотованого переліку унікальних документів постійно зберігається у власника документів або уповноваженої ним особи, другий – державні архівні установи, державні наукові установи, музеї і бібліотеки подають Держкомархіву.

5. Документи Національного архівного фонду визнаються унікальними після схвалення анотованих переліків, зазначених у пункті 4 цього Положення, експертно-перевірними комісіями державних архівних установ, державних наукових установ, музеїв і бібліотек. На унікальних документах в установленому Держкомархівом порядку проставляється штамп “УД”.

6. Держкомархів на підставі одержаних від архівних установ анотованих переліків унікальних документів вносить відомості про зазначені до-

кументи до розділу “Унікальні документи Національного архівного фонду” Державного реєстру національного культурного надбання.

7. Унікальні документи вилучаються з Державного реєстру національного культурного надбання Держкомархівом на підставі вмотивованого подання власника документів або уповноваженої ним особи.

8. Власники унікальних документів або уповноважені ними особи зобов’язані забезпечити умови для їх зберігання.

9. Унікальні документи у разі потреби підлягають невідкладній реставрації, ремонту або консервації в порядку, встановленому Держкомархівом.

10. Державні архівні установи в обов’язковому порядку створюють страховий фонд унікальних документів, а також фонд користування у вигляді мікрофільмів (мікрофіш) або інших копій. Особи, які зберігають унікальні документи, надають державним архівним установам можливість створювати і зберігати за рахунок державного бюджету копії страхового фонду та фонду користування. Користування зазначеними копіями здійснюється лише з дозволу власника документів або уповноваженої ним особи.

11. Оригінали унікальних документів, для яких створено фонд користування, забороняється видавати до читального залу (сектору користування документами), експонувати на виставках, а також копіювати.

12. Керівник архівної установи може дати дозвіл на видачу до читального залу оригіналу унікального документа, як виняток, для спеціального дослідження, що потребує вивчення матеріалу носія інформації, зовнішніх ознак документа тощо.

13. Власники унікальних документів або уповноважені ними особи зобов’язані забезпечувати їх страхування відповідно до законодавства.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 16 листопада 2002 р. № 1742

Київ

Про створення галузевого державного архіву Управління державної охорони

Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Створити галузевий державний архів Управління державної охорони.
2. Утримання галузевого державного архіву здійснюється в межах асигнувань, передбачених Державним бюджетом України для Управління державної охорони.

Прем'єр-міністр України **А. КІНАХ**

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 17 грудня 2002 р. № 1922

Київ

Про нагородження Почесною грамотою Кабінету Міністрів України

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

За багаторічну сумлінну працю і значний особистий внесок у розвиток архівної справи нагородити Почесною грамотою Кабінету Міністрів України з врученням пам'ятного знака:

ВОЛКОТРУБ Ганну Кирилівну – завідувачку відділу Державного архіву м. Києва

ДЕЛЕГАНА Михайла Васильовича – директора Державного архіву Закарпатської області

ЗУБЧЕНКО Катерину Іванівну – заступника директора, головного охоронця фондів Державного архіву Київської області

ЛАВРИК Тетяну Едуардівну – завідувачку архівного відділу Енергодарської міської ради Запорізької області.

Прем'єр-міністр України **В. ЯНУКОВИЧ**

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 17 грудня 2002 р. № 1925

Київ

**Про визнання такими, що втратили чинність,
актів Кабінету Міністрів України з питань колегій
центральної виконавчої влади**

Кабінет Міністрів України **постановляє**:

Визнати такими, що втратили чинність, акти Кабінету Міністрів України з питань колегій центральної виконавчої влади згідно з переліком, що додається.

Прем'єр-міністр України **В. ЯНУКОВИЧ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету
Міністрів України
від 17 грудня 2002 р. № 1925

ПЕРЕЛІК

**актів Кабінету Міністрів України з питань колегій
центральної виконавчої влади,
що втратили чинність**

1. Пункт 4 постанови Кабінету Міністрів України від 2 січня 1992 р. № 3 (3-92-п) "Питання Державного комітету у справах охорони державного кордону України" (ЗП України, 1992 р., № 2, ст. 31 – в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 26 січня 1993 р. № 48 (48-93-п) в частині колегії.
2. Абзац другий пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 18 вересня 1995 р. № 741 (741-95-п) "Питання Державного комітету з енергозбереження" в частині колегії.
3. Пункт 2 постанови Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 1995 р. № 841 (841-95-п) "Питання Міністерства культури і мистецтв" (ЗП України, 1996 р., № 2, ст. 72) в частині колегії.

4. Абзац другий пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 6 листопада 1995 р. № 892 (892-95-п) “Питання Державного комітету у справах релігій” в частині колегії.

5. Пункт 2 постанови Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 1997 р. № 1152 (1152-97-п) “Питання Державного комітету статистики України” (Офіційний вісник України, 1997 р., число 43, с. 49) в частині колегії.

6. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 16 лютого 1999 р. № 214 (214-99-п) “Про колегію Міністерства юстиції України”.

7. Пункт 2 постанови Кабінету Міністрів України від 1 березня 1999 р. № 286 (286-99-п) “Про затвердження граничної чисельності працівників центрального апарату Державного департаменту з питань виконання покарань” (Офіційний вісник України, 1999 р., № 9, ст. 343) в частині колегії.

8. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 1 вересня 1999 р. № 1617 (1617-99-п) “Про колегію Фонду державного майна”.

9. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 1 вересня 1999 р. № 1621 (1621-99-п) “Про затвердження членів колегії Національного космічного агентства”.

10. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2000 р. № 648 (648-2000-п) “Про затвердження членів колегії Державного комітету архівів”.

11. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 4 липня 2000 р. № 1048 (1048-2000-п) “Про затвердження членів колегії Міністерства освіти і науки”.

12. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 12 липня 2000 р. № 1112 (1112-2000-п) “Про колегію Міністерства аграрної політики”.

13. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 25 липня 2000 р. № 1172 (1172-2000-п) “Про колегію Міністерства екології та природних ресурсів”.

14. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2000 р. № 1525 (1525-2000-п) “Про затвердження членів колегії Міністерства палива та енергетики”.

15. Постанова Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2000 р. № 1835 (1835-2000-п) “Про затвердження членів колегії Державного комітету інформаційної політики, телебачення і радіомовлення”.

16. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 28 березня 2001 р. № 288 (288-2001-п) “Питання Державного комітету у справах ветеранів”.

17. Пункт 2 постанови Кабінету Міністрів України від 2 квітня 2001 р. № 313 (313-2001-п) “Деякі питання Державного комітету ядерного регулювання” (Офіційний вісник України, 2001 р., № 14, ст. 601).

18. Пункт 1 розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2001 р. № 377 (377-2001-р) “Про затвердження членів колегії Головкин”.

19. Пункт 1 розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2001 р. № 452 (452-2001-р) “Про колегію Держкомзв’язку”.

20. Пункт 2 постанови Кабінету Міністрів України від 4 лютого 2002 р. № 113 (113-2002-п) “Деякі питання Державного комітету у справах національностей та міграції” (Офіційний вісник України, 2002 р., № 6, ст. 244).

21. Пункт 1 розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 березня 2002 р. № 110 (110-2002-р) “Про колегію Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції”.

22. Пункт 1 розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 травня 2002 р. № 246 (246-2002-р) “Про колегію Держкомсім’ямолоді”.

23. Пункт 1 розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 липня 2002 р. № 367 (367-2002-р) “Про колегію Держекспортконтролю”.

24. Пункт 1 розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 липня 2002 р. № 399 (399-2002-р) “Про колегію Державного комітету з питань житлово-комунального господарства”.

25. Пункт 1 розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 липня 2002 р. № 400 (400-2002-р) “Про колегію Державного комітету з будівництва та архітектури”.

26. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 28 серпня 2002 р. № 1303 (1303-2002-п) “Про колегію Головного управління державної служби”.

27. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 28 серпня 2002 р. № 1305 (1305-2002-п) “Про колегію Міністерства культури і мистецтв” (Офіційний вісник України, 2002 р., № 36, ст. 1702).

28. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 28 серпня 2002 р. № 1306 (1306-2002-п) “Про колегію Міністерства праці та соціальної політики” (Офіційний вісник України, 2002 р., № 36, ст. 1703).

29. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 28 серпня 2002 р. № 1307 (1307-2002-п) “Про колегію Міністерства фінансів” (Офіційний вісник України, 2002 р., № 36, ст. 1704).

30. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 28 серпня 2002 р. № 1311 (1311-2002-п) “Про колегію Державного комітету по земельних ресурсах” (Офіційний вісник України, 2002 р., № 36, ст. 1706).

31. Пункт 1 розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 серпня 2002 р. № 509 (509-2002-р) “Про колегію Держкомсім’ямолоді”.

32. Пункт 1 розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 серпня 2002 р. № 510 (510-2002-р) “Про колегію Держкомспорту”.

33. Пункт 1 розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 серпня 2002 р. № 514 (514-2002-р) “Про колегію Мінекономіки”.

34. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2002 р. № 1376 (1376-2002-п) “Про колегію Міністерства екології та природних ресурсів”.

35. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2002 р. № 1377 (1377-2002-п) “Про колегію Міністерства юстиції”.

36. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2002 р. № 1378 (1378-2002-п) “Про колегію Державного комітету у справах релігій” (Офіційний вісник України, 2002 р., № 38, ст. 1779).
37. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2002 р. № 1379 (1379-2002-п) “Про колегію Державного комітету архівів”.
38. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2002 р. № 1380 (1380-2002-п) “Про колегію Державного комітету по водному господарству” (Офіційний вісник України, 2002 р., № 38, ст. 1780).
39. Пункт 1 розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2002 р. № 535 (535-2002-р) “Про колегію Мінпромполітики”.
40. Пункт 1 розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2002 р. № 537 (537-2002-р) “Про колегію Держкомзв’язку”.
41. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2002 р. № 1404 (1404-2002-п) “Про колегію Державної податкової адміністрації” (Офіційний вісник України, 2002 р., № 39, ст. 1808).
42. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 15 жовтня 2002 р. № 1546 (1546-2002-п) “Про колегію Міністерства транспорту” (Офіційний вісник України, 2002 р., № 42, ст. 1947).
43. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 15 жовтня 2002 р. № 1547 (1547-2002-п) “Про колегію Міністерства праці та соціальної політики” (Офіційний вісник України, 2002 р., № 42, ст. 1948).
44. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 15 жовтня 2002 р. № 1548 (1548-2002-п) “Про колегію Міністерства охорони здоров’я”.
45. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 15 жовтня 2002 р. № 1549 (1549-2002-п) “Про колегію Головного управління державної служби”.
46. Пункт 1 розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 жовтня 2002 р. № 584 (584-2002-р) “Про колегію Національного координаційного центру адаптації військовослужбовців, звільнених у запас або відставку, та конверсії колишніх військових об’єктів”.
47. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 2002 р. № 1555 (1555-2002-п) “Про колегію Державної митної служби” (Офіційний вісник України, 2002 р., № 43, ст. 1975).
48. Пункт 1 розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2002 р. № 617 (617-2002-р) “Про колегію Держкомрезерву”.
49. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2002 р. № 1643 (1643-2002-п) “Про колегію Міністерства внутрішніх справ”.
50. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2002 р. № 1686 (1686-2002-п) “Про колегію Державного комітету по водному господарству”.
51. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2002 р. № 1687 (1687-2002-п) “Про колегію Державного комітету лісового господарства”.

52. Пункт 1 розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2002 р. № 627 (627-2002-р) “Про колегію Держбуду”.

53. Пункт 1 розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2002 р. № 628 (628-2002-р) “Про колегію Держжитлокомунгоспу”.

54. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2002 р. № 1699 (1699-2002-п) “Про колегію Міністерства внутрішніх справ”.

55. Пункт 1 розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2002 р. № 631 (631-2002-р) “Про колегію Держтурадміністрації”.

НАКАЗИ ДЕРЖАВНОГО КОМІТЕТУ АРХІВІВ УКРАЇНИ

З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 23 жовтня 2002 р. “Про стан виконання законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи у Рівненській області”

від 30 жовтня 2002 р. № 73

1. Оголосити до виконання рішення колегії Державного комітету архівів України від 23 жовтня 2002 р. “Про стан виконання законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи у Рівненській області”.
2. Контроль за виконанням цього наказу покласти на відділи Держкомархіву.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

РІШЕННЯ колегії Державного комітету архівів України від 23 жовтня 2002 р.

Про стан виконання законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи у Рівненській області

Колегія, заслухавши і обговоривши доповідь директора Державного архіву Рівненської області М. І. Григорука та співдоповідь начальника відділу формування Національного архівного фонду та діловодства Держкомархіву України Г. В. Портнова, відзначає, що останнім часом в області вживаються певні заходи щодо забезпечення реалізації законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи.

Протягом 2002 р. обласна державна адміністрація, місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування з ініціативи архівних установ прийняли 11 розпоряджень та рішень щодо роботи з архівними та діловодними документами.

Проведено заняття з працівниками держархіву області та місцевих архівних відділів, архівних підрозділів установ щодо вивчення нової редакції

Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи” та інших нормативних актів з архівної справи і діловодства.

Певні позитивні зрушення відбулися останнім часом в організації роботи з архівними відділами райдержадміністрацій і міськрад. Майже 70% архівних відділів отримали статус юридичної особи, виготовили печатки із зображенням Державного Герба. Три архівні відділи райдержадміністрацій отримали нові приміщення, два архівні відділи мають комп’ютери.

Налагоджено контакти з вищими навчальними закладами, зокрема, з Національним університетом “Острозька Академія” щодо підготовки кадрів архівістів та використання інформації архівних документів у наукових та історико-культурних цілях.

Держархів області відкрив власну веб-сторінку на веб-сайті облдержадміністрації. Закінчується підготовка архіву до підключення до Інтернету та до початку видання власного періодичного наукового журналу.

Разом з тим за попередні роки в організації архівної справи та діловодства у Рівненській області накопичилося чимало серйозних недоліків і сучасний стан цієї сфери не відповідає вимогам законодавства.

У корпусі держархіву області на вулиці С. Бандери підвищена вологість, сховища уражені пліснявою та грибком, як і документи, що в них знаходяться. Будинок, введений в експлуатацію у 1974 р., жодного разу не ремонтувався. У обох будівлях архіву не працюють системи кондиціонування повітря, хімпозжежогасіння, охоронно-протипожежної сигналізації. 2,5 тис. особливо цінних справ зберігаються з непрономерованими аркушами, без засвідчувальних записів. Двадцять відсотків справ архіву не закартоновано. Архівосховища перевантажені документами, які розміщено з грубим порушенням нормативів навіть на підлозі. У той же час цілий поверх архіву відведено для обласного архіву РАГС, а половина іншого поверху – для архівного відділу Рівненської міської ради.

За останні п’ять років штати держархіву області скорочено на 39 одиниць, або 60% загальної чисельності працівників, внаслідок чого не виконується багато обов’язкових видів робіт і навіть ліквідовано відділ забезпечення фізичної збереженості документів.

Незадовільною є збереженість документів Національного архівного фонду в архівних відділах райдержадміністрацій. З цієї причини архівні відділи Дубровицької, Корецької та Острозької райдержадміністрацій не одержали свідоцтв про державну реєстрацію документів НАФ. Серйозно порушуються вимоги зберігання та обліку документів в архівному відділі Рокитнівської райдержадміністрації, в суміжних приміщеннях якого відкрито ресторан, про що начальник архівного відділу навіть не поінформував райдержадміністрацію.

У містах обласного підпорядкування Дубно та Острог не створено архівних відділів міських рад і документи Національного архівного фонду міських установ зберігаються в архівних відділах райдержадміністрацій.

Облік документів Національного архівного фонду в архівних установах ведеться з порушенням чинних правил.

В області не створено жодного трудового архіву для зберігання документів, що не входять до складу Національного архівного фонду, але які необхідні для захисту прав громадян та інтересів держави. Не проводиться експертиза цінності документів первинних парторганізацій колишньої КПРС, хоча проведення цієї роботи дозволить звільнити значні площі архівосховищ.

Половина установ, в архівних підрозділах яких тимчасово зберігаються документи Національного архівного фонду, не має ізольованих приміщень для їх зберігання. Чверть установ не погодила номенклатури справ з державними архівами. Понад 100 тис. справ, що знаходяться у зазначених підрозділах, не впорядковано за встановлені роки.

Колегія **вирішує**:

1. Привернути увагу Рівненської обласної державної адміністрації до незадовільних умов зберігання документів у державних архівних установах області, що створюють реальну загрозу втрати документів Національного архівного фонду. Просити її:

- негайно виділити кошти на капітальний ремонт архівосховищ, модернізацію технологічного обладнання, охоронної та пожежної сигналізації державного архіву області;
- збільшити штати архіву на 23 одиниці згідно з існуючими нормативами.

2. Директору Державного архіву Рівненської області (Григорук М. І.) вжити додаткових заходів для забезпечення виконання повною мірою вимог законодавства, у тому числі щодо:

- капітального ремонту будинку архіву на вул. С. Бандери, 26-а;
- відновлення роботи відділу забезпечення фізичної збереженості документів;
- поліпшення державного обліку документів Національного архівного фонду та експертизи цінності документів колишньої КПРС;
- створення мережі трудових архівів для зберігання документів, що не включені до складу Національного архівного фонду;
- визначення міри відповідальності начальника архівного відділу Рокитнівської райдержадміністрації за погіршення умов зберігання та обліку документів Національного архівного фонду, та подання відповідних матеріалів до райдержадміністрації;
- порушення перед відповідними органами державної влади питань про звільнення приміщень державного архіву області від документів інших установ.

3. Визнати за доцільне включити Національний університет “Острозька Академія” до розрахунку обов’язкового безкоштовного розсилання нормативних актів та науково-методичних посібників Держкомархіву та Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства.

4. Інформувати Кабінет Міністрів України про суттєві недоліки у виконанні архівного законодавства у Рівненській області.

5. Заслухати М. І. Григорука про виконання цього рішення на засіданні колегії Держкомархіву в червні 2003 р.

6. Рекомендувати Державному архіву в Автономній Республіці Крим, держархівам областей, міст Києва і Севастополя обговорити це рішення на засіданнях колегій.

7. Держкомархіву України щорічно проводити комплексні перевірки виконання архівного законодавства в архівних установах.

8. Відділам Держкомархіву України надати допомогу архівним установам Рівненської області в усуненні наявних недоліків і поліпшенні роботи з архівними документами.

Заступник голови колегії, в. о. Голови Державного комітету архівів України **Г. В. Боряк**
Секретар колегії **Г. І. Белоусова**

З оголошенням постанови Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2002 р. № 1616 “Про затвердження Типового положення про архівний відділ районної, районної в місті Києві і Севастополі державної адміністрації”

від 6 листопада 2002 р. № 75

1. Оголосити до виконання постанову Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2002 р. № 1616 “Про затвердження Типового положення про архівний відділ районної, районної в місті Києві і Севастополі державної адміністрації” (додається)*.

2. Доручити директору Державного архіву в Автономній Республіці Крим, директорам держархівів областей, міст Києва і Севастополя:

- зазначену постанову довести до відома голів райдержадміністрацій;
- організувати підготовку архівними відділами райдержадміністрацій та подання на затвердження в установленому порядку конкретних положень про архівні відділи райдержадміністрацій.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на організаційно-аналітичний відділ Держкомархіву (Новохатський К.Є.).

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

* Див. с. 21–25.

**З оголошенням постанови Кабінету Міністрів України
від 31 жовтня 2002 р. № 1641 "Про затвердження
Типового положення про державний архів області,
міста Києва і Севастополя"**

від 6 листопада 2002 р. № 76

1. Оголосити до виконання постанову Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2002 р. № 1641 "Про затвердження Типового положення про державний архів області, міста Києва і Севастополя" (додається)*.

2. Доручити директорам держархівів областей, міст Києва і Севастополя підготувати і подати на затвердження в установленому порядку конкретні положення про архіви.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на організаційно-аналітичний відділ Держкомархіву (Новохатський К. Є.).

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

**Про призначення осіб, які мають право
складати протоколи про
адміністративні правопорушення**

від 19 листопада 2002 р. № 81

Відповідно до статті 42 Закону України "Про Національний архівний фонд та архівні установи" та ст. 92¹ і 255 Кодексу України про адміністративні правопорушення,

НАКАЗУЮ:

1. Доручити директорам центральних державних архівів, Державного архіву в Автономній Республіці Крим, державних архівів областей, міст Києва і Севастополя затвердити переліки посад осіб, які мають право складати протокол про адміністративні правопорушення.

2. Контроль за виконанням даного наказу покласти на помічника Голови Держкомархіву України Г. І. Белоусову.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

* Див. с. 29–34.

**Роз'яснення щодо порядку притягнення
до адміністративної відповідальності за порушення законодавства
про Національний архівний фонд та архівні установи**

Стаття 42 Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи” (далі – Закон про НАФ) передбачає відповідальність згідно із законом працівників архівних установ, користувачів документами Національного архівного фонду та інших осіб, винних у **недбалому зберіганні, псуванні, знищенні, підробленні, приховуванні, розкраданні, незаконному вивезенні за межі України або незаконній передачі іншій особі документів Національного архівного фонду або документів, що підлягають внесенню до нього, а також у незаконному доступі до зазначених документів та в інших порушеннях законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи.**

Стаття 92¹ Кодексу України “Про адміністративні правопорушення” (далі – Кодекс) недбале зберігання, псування, знищення, приховування, незаконну передачу іншій особі документів НАФ або документів, що підлягають внесенню до нього, незаконний доступ до зазначених документів кваліфікує як адміністративні правопорушення, а науково-практичний коментар до Кодексу (К., 2002) визначає сутність кожного з них, а саме:

- під **недбалим зберіганням архівних документів** розуміють невиконання особами, відповідальними за зберігання документів, покладених на них обов'язків, зберігання документів в сирих або не пристосованих для цього приміщеннях, що призводить до псування документів;
- під **псуванням архівних документів** розуміють їх часткове приведення в непридатність (наприклад, втрата фрагменту документа, забруднення і т. п.), що впливає на їх якісний стан, на порядок використання та на їх цінність;
- **знищення архівних документів** означає приведення їх в такий стан, коли вони назавжди втрачають свою історико-культурну, інформаційну, споживчу та іншу цінність і не можуть бути використані за призначенням;
- **приховування архівних документів** означає умисне приховування документів від осіб, які мають право доступу до них і наділені правом користування цими документами;
- **незаконна передача іншій особі архівних документів** полягає у їх передаванні особою, яка має право доступу до документів, без відповідного дозволу, за особистою ініціативою, з корисною метою, іншій особі, зацікавленій в одержанні цих документів;
- **незаконний доступ до архівних документів** означає ознайомлення і використання особами деяких категорій архівних документів

(наприклад, документів, що містять державну таємницю, мобілізаційного характеру і т.п.) без відповідного на це права або дозволу, виданого компетентними органами.

До адміністративних правопорушень залежно від конкретних обставин їх вчинення може також бути віднесено неподання юридичними особами без поважних причин в установлені законодавством строки номенклатури справ державній архівній установі або архівному відділу міської ради на погодження (стаття 32 Закону про НАФ), порушення власником документів НАФ вимог частин другої та четвертої статті 10 Закону про НАФ, що кваліфікується як недбале зберігання та приховування документів.

Суб'єктами вищезазначених правопорушень є громадяни, що порушили встановлені правила обліку та зберігання архівного фонду, а також посадові особи, що відповідають за облік, зберігання та використання архівних документів, формування Національного архівного фонду або здійснюють управлінську, науково-дослідну та інформаційну діяльність у цій сфері.

У разі виявлення правопорушень, передбачених Кодексом, в архівних установах, що зберігають документи НАФ, складається протокол про адміністративне правопорушення (Додаток 1) спеціально уповноваженою особою, призначеною наказом керівника установи. Протокол підписують його укладач та правопорушник. Підписи свідків, якщо вони були присутні при складанні протоколу, не обов'язкові, але дані про них необхідно занести до протоколу. У разі відмови порушника підписати протокол, це необхідно зафіксувати в ньому в присутності свідків.

Порушнику надається право подати свої пояснення і зауваження щодо змісту протоколу, а також викласти мотиви своєї відмови його підписати. Його пояснення додаються до протоколу.

Оформлений протокол з додатками реєструється в журналі реєстрації адміністративних правопорушень (Додаток 2) і в п'ятиденний строк направляється до адміністративної комісії при виконавчих комітетах районних, міських, районних у містах, сільських, селищних рад за місцем проживання порушника для вирішення питання щодо притягнення його до відповідальності.

Якщо в результаті порушення заподіяно майнову шкоду (це зазначається у протоколі) адміністративна комісія вирішує питання щодо її відшкодування порушником (якщо сума збитків не перевищує 50 грн.), а районний (міський) суд – незалежно від розміру шкоди. В інших випадках питання про відшкодування майнової шкоди вирішується в порядку цивільного судочинства.

Адміністративне стягнення накладається не пізніше як через два місяці з дня правопорушення, а при триваючому правопорушенні – два місяці з дня його виявлення.

Порушення законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи, зазначені у статті 92¹ Кодексу, тягнуть за собою попередження або накладення штрафу на громадян від трьох до семи неоподаткованих мінімумів доходів громадян і попередження або накладення штрафу на посадових осіб – від п’яти до десяти неоподаткованих мінімумів доходів громадян.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з порушень, передбачених частиною першої статті 92¹ Кодексу, тягнуть за собою накладення штрафу на громадян від семи до двадцяти неоподаткованих мінімумів доходів громадян і на посадових осіб — від десяти до сорока неоподаткованих мінімумів доходів громадян.

Помічник Голови Держкомархіву **Г. І. Белоусова**

Додаток 1

ПРОТОКОЛ
про адміністративне правопорушення

“ _____ ” _____ 200__ р. м. Київ

Я, _____
(посада особи, що склала протокол, її прізвище, ініціали)

_____ (назва структурного підрозділу державної архівної установи)

склав(ла) цей протокол на _____

_____ (посада, прізвище, ініціали)

за адміністративне правопорушення, яке виразилось в нижченаведеному:
(вказати установу та її адресу) _____

чим порушені вимоги ст. 92¹ Кодексу України “Про адміністративні правопорушення”

Відомості про особу, на яку складено протокол:

Прізвище, ім’я та по батькові _____

Рік народження _____

Місце проживання _____
Місце роботи та адреса _____

_____ роб. тел. _____

Відомості про свідків: _____

Прізвище, ініціали _____

Адреса: _____

Пояснення особи, на яку складено протокол:

Я, _____
(прізвище, ініціали)

ознайомлений(на) з протоколом і по суті його пояснюю: _____

Заподіяно матеріальну шкоду _____

Правопорушник має право: ознайомитися з матеріалами справи, давати пояснення, пред'являти докази, подавати клопотання, користуватися юридичною допомогою адвоката, оскаржити постанову по справі.

Зі ст. 268 Кодексу України "Про адміністративні правопорушення" ознайомлений.

Підпис _____

Правопорушник від пояснень щодо порушення, вказаного в даному протоколі, відмовляється _____

Підпис складача протоколу _____ тел. _____

Додаток 2

ЖУРНАЛ
реєстрації протоколів про адміністративне правопорушення

№ з/п протоколу	Дата протоколу	Прізвище, ім'я, по батькові порушника	Адреса порушника	Короткий зміст правопорушення	Прийняте рішення адм. комісії (№, дата, висновок)

**Про внесення змін до наказу Держкомархіву України
від 15 червня 2000 р. № 31
від 21 листопада 2002 р. № 82**

ЗАРЕЄСТРОВАНО
в Міністерстві юстиції України
4 грудня 2002 р.
за № 944/7232

Відповідно до Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”

НАКАЗУЮ:

1. Унести до наказу Держкомархіву України від 15 червня 2000 р. № 31 “Про затвердження Положення про порядок зупинення діяльності архівних установ, що не забезпечують збереженість документів Національного архівного фонду або порушують вимоги щодо їх державної реєстрації”, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 серпня 2000 р. за № 493/4714, такі зміни:

1) у преамбулі наказу число 16 замінити числом 22;

2) у тексті наказу та Положення, затвердженого цим наказом, у назві Закону України “Про Національний архівний фонд і архівні установи” слово “і” замінити словом “та”.

3) у Положенні, затвердженому зазначеним наказом:

а) пункти 1, 2, 3 викласти в новій редакції:

“ 1. Відповідно до Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи” Національний архівний фонд (далі – НАФ) є складовою частиною вітчизняної і світової культурної спадщини та інформаційних ресурсів суспільства, перебуває під охороною держави і призначений для задоволення інформаційних потреб суспільства і держави, реалізації прав та законних інтересів кожної людини. Держава гарантує умови для зберігання, примноження та використання НАФ;

2. З метою забезпечення збереженості документів НАФ їх власники або уповноважені ними юридичні чи фізичні особи зобов’язані утримувати в належному стані будівлі і приміщення архівних установ, підтримувати в них необхідний технологічний режим, здійснювати матеріально-технічне забезпечення архівних установ, а також у випадках, передбачених законом, створювати копії для страхового фонду і фонду користування документами НАФ, іншим чином забезпечувати їх збереженість;

3. Забороняється розміщення архівних установ, у яких зберігаються документи НАФ, в приміщеннях, що не відповідають вимогам зберігання таких документів”;

б) у пункті 5 числа 25, 19, 16 замінити відповідно числами 13, 7, 22;

в) у пункті 6:

абзац шостий виключити;

абзац восьмий викласти в такій редакції:

“неподання власником документів НАФ реєстраційного свідоцтва до архівної установи, яка оформила це свідоцтво, у разі передачі права власності новому власнику, зміни місцезнаходження та зберігання документів”.

2. Організаційно-аналітичному відділу (Новохатський К. Є.) забезпечити в установленому порядку державну реєстрацію цього наказу в Міністерстві юстиції України та після його державної реєстрації довести до відома центральних, галузевих державних архівів, Держархіву в Автономній Республіці Крим, держархівів областей, міст Києва і Севастополя.

3. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

**З оголошенням постанови Кабінету Міністрів України
від 16 листопада 2002 р. № 1739 “Деякі питання формування
і функціонування Національного архівного фонду”**

від 21 листопада 2002 р. № 83

1. Оголосити до виконання постанову Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2002 р. № 1739 “Деякі питання формування і функціонування Національного архівного фонду” (додається)*.

2. Начальникам відділів Держкомархіву, керівникам державних архівних установ привести у відповідність до цієї постанови профільні нормативно-правові акти.

3. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

Про проведення інвентаризації нормативно-правових актів

від 27 листопада 2002 р. № 86

З метою поліпшення нормотворчої діяльності та на виконання листа Міністерства юстиції України від 6 листопада 2002 р. № 30-7/1181

НАКАЗУЮ:

1. Начальникам відділів Держкомархіву України до 20 грудня 2002 р. провести інвентаризацію нормативно-правових актів, які зареєстровані

* Див. с. 35–47.

в Міністерстві юстиції України за період з 1 січня 1993 року по 1 листопада 2002 року та подати Мінюсту виявлені нормативно-правові акти, що підлягають державній реєстрації.

2. Організаційно-аналітичному відділу (Новохатський К. Є.) про результати інвентаризації нормативно-правових актів поінформувати Міністерство юстиції України до 10 січня 2003 р.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

**З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України
від 27 листопада 2002 р. “Про підготовку основних засад
міжвідомчої Програми “Архівна спадщина української
еміграції та діаспори ХХ ст.”
від 27 листопада 2002 р. № 87**

1. Оголосити до відома і виконання рішення колегії Держкомархіву України від 27 листопада 2002 р. “Про підготовку основних засад міжвідомчої Програми “Архівна спадщина української еміграції та діаспори ХХ ст.” (додається).

2. Контроль за виконанням цього рішення покласти на відділ інформації, використання НАФ та зовнішніх зв'язків Держкомархіву України (Папакін Г. В.).

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

**РІШЕННЯ
колегії Державного комітету архівів України
від 27 листопада 2002 р.**

**Про підготовку основних засад міжвідомчої Програми
“Архівна спадщина української еміграції
та діаспори ХХ ст.”**

Заслухавши повідомлення начальника відділу інформації, використання НАФ та зовнішніх зв'язків Державного комітету архівів України Г. В. Папакіна про основні засади міжвідомчої Програми “Архівна спадщина української еміграції та діаспори ХХ ст.”, колегія відзначає виняткову важливість її підготовки, опрацювання та належного виконання. Розробка та реалізація Програми є одним з пріоритетних завдань Державного комітету архівів, що впливає із вимог Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”.

По за межам України перебуває значний масив архівних фондів, колекцій, комплексів, груп та окремих документів, свого часу вивезених з території України політичними емігрантами у 1918–1921 та 1944–1945 рр. або ж створених у країнах проживання української діаспори внаслідок діяльності її політичних, громадських й наукових організацій, окремих представників діаспори тощо. Всі ці архівні цінності є частиною культурної спадщини України і потребують в першу чергу захисту, збирання й реєстрації. Стан їх збереження нині є дуже загрозливим у зв'язку з тим, що представники вже другої хвилі еміграції, які дбайливо опікувалися збереженням архівів, поступово відходять з життя, а їхні нащадки не завжди переймаються долею архівних скарбів, накопичених попередніми поколіннями. Досі в Україну передана лише незначна частина цих архівних документів. Очевидно, що така важлива робота ще не знаходиться в центрі уваги в першу чергу Держкомархіву, а також МЗС, Мінкультури, Державної служби контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон України, наукових та громадських організацій, що опікуються збереженням культурної спадщини українського народу. Очевидно, що заходи у цьому напрямі мають бути комплексними, тривалими і здійснюватися скоординовано всіма згаданими інституціями. До цього нас підштовхує приклад, сусідніх країн – Російської Федерації, Польщі та інших, які вже тривалий час опікуються закордонними центрами зберігання документів з історії своїх народів та окремими їх колекціями.

Основним завданням міжвідомчої Програми “Архівна спадщина української еміграції та діаспори ХХ ст.” має бути налагодження співробітництва з громадськими та науковими інституціями української діаспори, взяття на облік відповідних архівних зібрань, їх впорядкування силами українських архівістів, а згодом – передання в Україну (в оригіналах чи копіях, в тому числі – в електронному форматі).

У проєкт міжвідомчої Програми не закладається бюджетне фінансування; її реалізація передбачається за рахунок українознавчих закордонних центрів, благодійних організацій та окремих інституцій самої діаспори, подеколи – державних установ тих країн, де перебувають ці архівні зібрання.

Разом з тим, розгляд і затвердження Програми “Архівна спадщина української еміграції та діаспори ХХ ст.” на урядовому рівні продемонструє українській діаспорі державне піклування накопиченими і створеними нею культурними скарбами, засвідчить зацікавленість у їх збиранні, реєстрації, збереженні, впорядкуванні та передаванні в Україну, сприятиме створенню позитивного іміджу нашої держави не тільки в очах діаспори, а й всього світу.

Виходячи з викладеного вище, колегія **вирішує**:

1. Доручити відділу інформації, використання НАФ та зовнішніх зв'язків Держкомархіву (Папакін Г. В.) розпочати роботу над концепцією міжвідомчої Програми "Архівна спадщина української еміграції та діаспори ХХ ст.", залучивши до цієї роботи інші відділи Державного комітету, УНДІАСД, центральні державні архіви та державні архіви областей.

2. Вважати за необхідне залучити до розробки концепції міжвідомчої Програми "Архівна спадщина української еміграції та діаспори ХХ ст." МЗС, Мінкультури, Державну службу контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон України, а також наукові та громадські організації, що опікуються збереженням культурної спадщини українського народу; з цією метою запланувати проведення у І півріччі 2003 р. за їх участю робочої наради з обговорення пропозицій до концепції міжвідомчої Програми "Архівна спадщина української еміграції та діаспори ХХ ст."

3. Підготувати проект основ міжвідомчої Програми "Архівна спадщина української еміграції та діаспори ХХ ст." для розгляду Урядом у ІІ півріччі 2003 р.

Голова колегії, Голова Державного комітету архівів України **Г. В. Боряк**
Секретар колегії **Г. І. Бслоусова**

**З оголошенням рішення колегії
Держкомархіву України від 27 листопада 2002 р.
"Про заходи щодо поліпшення організації виконання
державними архівами замовлень на генеалогічні
дослідження"**

від 27 листопада 2002 р. № 88

1. Оголошується до виконання рішення колегії Держкомархіву України від 27 листопада 2002 р. "Про заходи щодо поліпшення організації виконання державними архівами замовлень на генеалогічні дослідження" (додається).

2. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

РІШЕННЯ
колегії Державного комітету архівів України
від 27 листопада 2002 р.

**Про заходи щодо поліпшення організації
виконання державними архівами замовлень
на генеалогічні дослідження**

Розглянувши довідку про результати анкетування державних архівів щодо організації виконання ними замовлень на генеалогічні дослідження та заслухавши інформацію з цього питання начальника організаційно-аналітичного відділу Держкомархіву К. Є. Новохатського, колегія зазначає, що масштаби роботи держархівів у цьому напрямі помітно й неухильно зростають. У ній беруть участь обидва центральні державні історичні архіви та всі регіональні держархіви постійного зберігання документів. За останні 2 роки надійшло 1718 замовлень такого характеру від юридичних і фізичних осіб з понад 30 країн. З 1543 виконаних замовлень майже половина є позитивними, причому цей показник щороку збільшується. Все активніше для комунікацій з цих питань використовуються засоби електронного зв'язку. Зростає кількість користувачів, що особисто працюють з архівними документами генеалогічної тематики. Платні послуги у цій сфері стають все вагомішою складовою у загальних надходженнях коштів.

Зважаючи на це державні архіви прагнуть упорядкувати організацію і нормативно-методичне забезпечення генеалогічних пошуків.

Разом з тим, у цій роботі державних архівів є низка проблем. Нормативно не визначено поняття генеалогічного запиту, критеріїв його кваліфікування. Це ускладнює організацію пошуку запитуваних відомостей та стосунки із замовниками, які інколи приховують свої наміри під виглядом соціально-правових запитів. Ведення генеалогічного пошуку на замовлення не виокремлено як самостійний вид архівної роботи у системі планово-звітної документації, що утруднює планування необхідного бюджету робочого часу, контроль за його витрачанням.

Ведення цієї роботи незадовільно забезпечено методично: лише третина держархівів має власні методрекомендації або використовує розробки інших архівів; загальногалузевого посібника не існує. У стосунках із замовниками не використовуються формалізовані запитальники, анкети. В окремих випадках виникають труднощі з перекладом замовлень – 20% їх викладено іноземною мовою.

Низький рівень організаційно-методичного забезпечення генеалогічних досліджень впливає на їх результативність, збільшує витрати часу на пошук, веде до затягування відповідей, знижує якість інформаційного продукту. Архіви майже не ведуть поглибленого пошуку із залученням доку-

ментів з інших архівів, з оформленням поколінного розпису, родовідного дерева, складної генеалогічної довідки, обмежуючись переважно короткими фактографічними довідками. Почастішали випадки ігнорування запитів, формальних відписок. Кілька десятків замовлень іноземних громадян і відповідей архівів на такі замовлення за 1999–2002 роки накопичилося у Держкомархіві.

Однією з причин недостатньої уваги до виконання замовлень на генеалогічний пошук є неврегульованість багатьох фінансово-економічних питань цієї роботи, а через це слабка матеріальна заінтересованість архівів у її виконанні.

Архіви не ведуть маркетингових досліджень у цьому напрямі, централізовано не здійснюється управління маркетингом. Не всі архіви мають затверджені в установленому порядку прейскуранти. Ціни на ці послуги, визначені в місцевих прейскурантах, у більшості випадків не витримують критики. Через відсутність валютних рахунків у більшості архівів не завжди вдається одержувати оплату за виконану роботу від іноземних громадян, а б архівів взагалі ведуть її безоплатно. Майже не застосовується авансування (передплата) замовлень на роботи, що веде до некомпенсованих втрат робочого часу і коштів. Внаслідок відсутності в цій роботі єдиних засад державні архіви втрачають значні кошти. Наприклад, Держархів Тернопільської області, маючи валютний рахунок і виконавши на 15 % більше замовлень ніж Держархів Чернігівської області, одержав за них надходжень у 77 разів менше ніж останній. Оплата праці безпосередніх виконавців замовлень не пов'язана з результатами цієї роботи.

Мають місце недоліки і в організації використання архівної інформації власними силами користувачів через сектори користування документами (читальні зали). Нормативно-методичне забезпечення цієї роботи також відстає від існуючих реалій; частина користувачів систематично веде за плату пошук генеалогічних відомостей на замовлення інших осіб, не укладаючи при цьому угод з архівом і не надаючи засвідчених доручень особам-замовників. Випереджаюче розширення цієї форми організації пошуку частково обумовлене тим, що архіви не в змозі якісно і вчасно надати самі таку послугу на прийнятних умовах.

Об'єктивно назріла необхідність організаційної перебудови ведення генеалогічного пошуку, нормативно-методичного закріплення його на досконаліших засадах усвідомлюється не всіма архівами.

Фактично проігнорував доручення Держкомархіву щодо анкетування виконання генеалогічних запитів Держархів Хмельницької області, який лише переслав відомості, узагальнені Кам'янець-Подільським міським архівом.

З метою поліпшення організації виконання державними архівами замовлень на генеалогічні дослідження колегія **вирішує**:

1. Підтримати пропозицію щодо створення центру генеалогічних досліджень за документами державних архівів або залучення до виконання його функцій однієї з існуючих генеалогічних організацій.

2. Надіслати довідку “Про стан виконання державними архівами замовлень на генеалогічні дослідження” державним архівам для використання в роботі (додається).

3. Відділу інформації, використання НАФ та зовнішніх зв’язків Держкомархіву (Папакін Г. В.):

- разом з УНДІАСД (Матяш І. Б.) на основі узагальнення практики генеалогічних досліджень держархівами України та використання зарубіжного досвіду підготувати у 2003 році методичний посібник з цих питань;
- підготувати і провести у жовтні 2003 року семінар архівних працівників, що відповідають за генеалогічні дослідження;
- розробити до 1 квітня 2003 року проекти примірних угод між державним архівом і центром генеалогічних досліджень, між державним архівом і фізичною чи юридичною особою – виконавцем генеалогічних досліджень на замовлення інших осіб;
- забезпечити безумовне доопрацювання і перезатвердження до 1 січня 2003 року Порядку користування документами НАФ, що належать державі, передбачивши у ньому, зокрема, обов’язковість підтвердження користувачами родинних зв’язків з особами, щодо яких ведеться пошук персональних даних, або надання засвідчених доручень від замовників генеалогічних досліджень;
- разом з організаційно-аналітичним відділом Держкомархіву (Новохатський К. Є.) подати до 1 березня 2003 року пропозиції щодо вдосконалення планування, роботи з генеалогічного пошуку в держархівах та звітності про цю роботу, а також до 1 січня 2003 року – щодо можливих стосунків Держкомархіву з центром генеалогічних досліджень;
- разом з Центром інформаційних технологій (Забенько Ю. І.) подати до 1 березня 2003 року пропозиції щодо організації централізованого комп’ютеризованого обліку замовлень на генеалогічні дослідження та контролю за їх виконанням;
- посилити контроль за розглядом і проходженням замовлень на генеалогічні дослідження, щоб жодного звернення не залишилося без розгляду й відповіді;
- передбачити проведення за участю центру генеалогічних досліджень періодичних обстежень стану виконання держархівом замовлень на генеалогічні дослідження з розглядом результатів цих обстежень на засіданнях колегії Держкомархіву.

4. Директорам державних архівів

- організувати створення і наповнення баз даних за документами, що містять генеалогічну інформацію;
- передбачити у планах роботи на 2003 рік складання методичних рекомендацій з ведення генеалогічного пошуку, оглядів фондів, що містять документи генеалогічного характеру, вдосконалення існуючих методпосібників;
- завершити складання і затвердження прейскурантів на платні послуги, що надаються держархівними; уточнити ціни на генеалогічні дослідження з урахуванням усіх реальних витрат, внести в установленому порядку зміни до чинних прейскурантів.

Голова колегії, Голова Державного комітету архівів України **Г. В. Боряк**
Секретар колегії **Г. І. Белоусова**

Довідка

про стан виконання державними архівами замовлень на генеалогічні дослідження

У діяльності державних архівних установ України з використання відомостей, що містяться в документах НАФ, дедалі помітніше місце посідає виконання замовлень фізичних і юридичних осіб на пошук інформації генеалогічного характеру, здійснення родовідних досліджень. Збільшення кількості таких запитів знаходиться у руслі загальносвітової тенденції зростання інтересу до генеалогії, активізації досліджень у цій сфері. Позитивна динаміка у цих питаннях щодо українських архівів посилюється такими обставинами як збільшення останнім часом інформації про склад і зміст їх фондів, полегшення доступу до архівів, створення сайтів архівів в Інтернеті. Певне значення має також активізація контактів з діаспорою.

З метою аналізу ситуації у цій царині за дорученням керівництва Держкомархіву організаційно-аналітичний відділ Держкомархіву організував анкетування державних архівів постійного зберігання документів. Було запропоновано 24 групи запитань для оцінки деяких кількісних і якісних параметрів діяльності архівів за 2001–2002 роки: характеру запитів, організації і результатів їх виконання, економічних аспектів цієї роботи, проведення генеалогічних досліджень безпосередньо користувачами, бачення місцевими архівістами проблем у цій роботі та шляхів їх подолання.

Вивчення відповідей архівів на запитання анкети, наявних нормативно-методичних документів, що стосуються діяльності архівних установ у цьому напрямі, а також запитів-замовлень, що надійшли останнім часом на адресу Держкомархіву, дозволяють зробити такі попередні висновки.

За даними анкет до державних архівів за 2001 рік і 10 місяців 2002 року надійшло 1718 замовлень на пошук генеалогічних відомостей за архівни-

ми документами: у 2001 р. – 92,5 і у 2002 р. – 793. Деяке зменшення кількості звернень у цьому році (з врахуванням прогнозованих показників до кінця року) не суперечить загальній оцінці архівами зростання обсягів цієї роботи у їх діяльності. Це зменшення відбулося переважно за рахунок вітчизняних і російських замовників. До того ж слід врахувати суттєвий приплив користувачів, що цікавилися документами генеалогічної тематики у читальних залах: з 309 у 2001 р. до 395 у 2002 р.

Досить широкою є географія замовників – це громадяни й організації з понад 30 країн. Проте 45 % (780) з них громадяни України, 15 % (259) – Росії. 144 запити – із США, 114 – з Польщі, 89 – з Німеччини, 68 – з Ізраїлю, 55 – з Канади, 24 – з Франції.

20% листів з генеалогічними запитаннями складено іноземними мовами. Абсолютно переважає поштовий варіант звернень – 1148. Показово, що за рік майже подвоїлася кількість запитів електронною поштою (з 49 до 84). Очевидно, що далі електронні варіанти запитів будуть домінуючими.

Судячи з анкет, найбільша кількість замовників звернулася до Кам'янець-Подільського міського архіву – 189 у 2001 р. і 134 у 2002 р., ЦДАЛ (122 і 118), держархівів Чернігівської (70 і 47), Вінницької (60 і 36), Івано-Франківської (55 і 42), Одеської (44 і 33), Тернопільської (38 і 54), Херсонської (34 і 32), Рівненської (31 і 26) областей, Держархіву в Автономній Республіці Крим (47 і 31). У той же час усього по кілька запитів надійшло до держархівів Донецької (10 і 2), Житомирської (5 і 3), Запорізької (7 і 6), Львівської (6 і 3), Сумської (3 і 10) областей.

Згідно з відповідями більшості архівів проблем у них з визначенням характеру запиту – генеалогічний чи тематичний або соціально-правовий – немає. Разом з тим, така відповідь не означає, що цієї проблеми не існує об'єктивно. Адже відсутнє офіційне визначення поняття “генеалогічний запит”. У деяких архівах труднощі з кваліфікуванням запитів виникають, зокрема, “у зв'язку з наслідуванням прав власності і встановленням спорідненості спадкоємцями реабілітованих громадян”, через нечіткість змісту запиту, незазначення мети пошуку. Як написав, наприклад, Держархів Рівненської області, “буває, що відомості про майно чи перебування в гетто можуть бути використані як в генеалогічних дослідженнях, так і для отримання компенсацій, а відомості з метричних книжок – для оформлення спадщини або громадянства” або ж, на думку іншого архіву, запитувачі, “знаючи, що запити соціально-правового характеру виконуються безкоштовно, намагаються в такий спосіб приховати справжню мету запиту”. Не завжди можливо спочатку відрізнити генеалогічний запит від тематичного. Деякі громадяни генеалогічне дослідження “маскують” під серію послідовних конкретних біографічних запитів. Держархів Львівської області навіть стверджує, що подібні труднощі виникають постійно.

Певне уявлення про організацію генеалогічних пошуків дають відповіді на запитання анкети щодо планування, методичного забезпечення, деяких особливостей розгляду замовлень, витрат часу на цю роботу.

Так, 16 архівів спеціально передбачає для генеалогічного пошуку у планах на рік від 10 (Держархів м. Києва) до 180 (Держархів Тернопільської області) днів. Проте оскільки важко спрогнозувати кількість запитів і трудомісткість їх виконання, у більшості архівів запланованого бюджету часу не вистачає. Водночас можливі й такі випадки, коли для пошуку на 14 замовлень вистачає 10 днів (Держархів м. Києва), а на 3 замовлення не вистачило 157 днів (Держархів Сумської області). Частина архівів не виокремлює плановий бюджет часу на генеалогічний пошук із загального бюджету на виконання запитів, оскільки затверджена система планово-звітної документації цього не передбачає, а деякі взагалі не змогли відповісти на це запитання анкети.

Суттєвою проблемою в організації генеалогічної роботи в архівах є її недостатня методична забезпеченість. Спеціальних нарад, семінарів з цих питань не проводилось, загальних посібників не існує. Абсолютна більшість архівів відповіла негативно на запитання щодо використання методичних посібників. Деякі архіви замість посібників назвали путівники та інші дослідно-інформаційні видання. Держархіви Житомирської, Івано-Франківської, Миколаївської і Сумської областей користуються розробкою житомирських архівістів Л. А. Блашкевич і Р. Ю. Кондратюка "Генеалогія. Тематичний огляд фондів Державного архіву Житомирської області" (Житомир, 1998). У Держархівах Сумської, Херсонської і Чернігівської областей на допомогу архівістам у генеалогічному пошуку складено спеціальні посібники (Лобко Н. Інструкція по виконанню запитів генеалогічного характеру. Суми, 2002; Виконання генеалогічних запитів. Методичні рекомендації. Херсон, 2001; Морозова Г. Виконання запитів генеалогічного характеру. Методичні рекомендації. Чернігів, 2001), а полтавські архівісти користуються як власною розробкою (Коротенко В. Генеалогические материалы в Государственном архиве Полтавской области), так і херсонськими методичними рекомендаціями. До речі, сумський посібник цього року отримав галузеву премію за кращі методичні роботи.

Порівняно незначна частина запитів замовниками генеалогічних досліджень надсилається не за адресою. У більшості таких випадків, як свідчать відповіді архівів, такі замовлення після розгляду пересилаються за призначенням. Правда, неможливо встановити, чи повідомляється про це заявникам. (Враховуючи вартість поштових відправлень, слід припустити, що скоріше "ні", ніж "так".)

Частіше архів починає листування із замовником, коли з'ясується, що інформація про предмет запиту може міститися у документах архіву. У цьому разі, як правило, замовнику повідомляється про необхідність

авансування пошукових робіт, дозапитуються додаткові відомості, яких не вистачає для результативного пошуку.

За даними анкетування такий пошук може тривати від 3 до 90 днів, але найпоширенішим варіантом є 5–10 днів. Така разюча різниця у відповідях свідчить як про різнохарактерність замовлень, так і про вже згадані недоліки у розумінні самого поняття генеалогічного запиту та організації його виконання.

За оцінками архівів з усіх запитів, що надійшли у 2001 році, виконано 856, при цьому з повним позитивним результатом – 269, з частково позитивним результатом – 128, решта – негативні відповіді. За 10 місяців 2002 року показники такі: всього виконано 691 запит, цілком позитивні – 365, частково позитивні – 129, негативні – 297. Зважаючи на усю умовність оцінок повноти чи частковості позитивної відповіді, все ж можна констатувати, що спостерігається певне збільшення кількості позитивних відповідей (з 47 до 58 %).

Серед основних причин негативних відповідей архівами названо відсутність необхідних документів (як через неправильне адресування запиту, так через ненадходження свого часу або знищення документів), недостатність початкових (установчих) пошукових відомостей. Частина архівів також посилається на брак можливостей для більш глибокого пошуку.

Окремим напрямом обслуговування шукачів генеалогічної інформації є надання їм можливостей для власного пошуку за архівними документами у читальних залах. Обсяги цієї роботи зростають. Якщо минулого року за генеалогічною тематикою в архівах працювало 309 користувачів, то за 10 місяців цього року вже 395. На жаль, наявні відомості не дають можливості чітко відповісти, чи не є основною причиною цих звернень невдоволення пошуковою роботою архівістів.

Разом з тим, анкета дає змогу констатувати, що певна частина таких користувачів шукає генеалогічні дані на замовлення інших осіб (очевидно на платній основі). Про це свідчать відповіді 13 архівів. У 9 архівах користувачів повідомляють про необхідність згідно з чинним законодавством укладати угоду щодо комерційного використання архівної, у тому числі генеалогічної інформації. Але в жодному з держархівів України такі угоди ще не було укладено. Відповіді на цей блок запитань дають підстави для різних припущень і висновків. Наприклад, лише в одному випадку зафіксовано, що посередник-виконавець генеалогічного дослідження для інших осіб пред'явив архіву офіційні повноваження (нотаріально засвідчене доручення) на ознайомлення з персональними даними про цих осіб, що охороняються законом.

Чималі роздуми викликають відповіді на економічний блок запитань анкети. З'ясується, що держархіви Запорізької, Львівської, Одеської, Харківської та деяких інших областей виконують генеалогічні дослідження

безоплатно, незважаючи на досить значні в деяких з цих архівів трудовитрати на таку роботу.

В архівах, де генеалогічний пошук здійснюється як платна послуга й оформлений за його результатами інформаційний продукт продається як товар, є проблеми з визначенням ціни на ці послуги і продукти. Наприклад, мінімальна вартість одного запиту в Держархіві Івано-Франківської області складає 2 грн., а в Держархіві Чернігівської області – 193 грн. Максимальний такий показник у держархівах Луганської і Черкаської областей – 47 грн., а у Кам'янець-Подільському міському і Чернігівському обласному архівах – за 3000 грн. Великою є різниця у цінах за позитивні, частково позитивні та негативні відповіді. У Держархіві Кіровоградської області позитивна відповідь у середньому коштує 273 грн., частково позитивна – 3 грн., а негативна не оплачується зовсім. Безоплатними є негативні відповіді у більшості архівів, хоч інколи для їх підготовки виконується більший обсяг робіт, ніж для позитивної. Лише держархіви Івано-Франківської, Луганської, Херсонської областей і м. Севастополя виставляють рахунки за такі варіанти відповіді. На наш погляд, цю проблему зняла б фіксована передоплата усіх замовлень.

Серед чинників, що впливають на розмір ціни цих послуг, більшість архівів зазначають:

- кількість переглянутих справ і витрати часу на цю роботу;
- кількість осіб, на яких запитуються відомості, і проміжок часу, за який переглядатимуться документи;
- необхідність копіювання документів.

На думку деяких архівів, на ціну запиту впливають також:

- кількість виявлених відомостей;
- палеографічні особливості текстів документів, за якими ведеться пошук;
- цінність переглянутих документів (справ);
- повнота і точність пошукових (установчих) даних;
- кваліфікація виконавця;
- повнота і якість виявленої інформації (складність історичної довідки, поколінного розпису тощо);
- необхідність перекладу запиту;
- поштові витрати.

Один з архівів відповів просто: “Ціна одного метричного запису становить 22 грн.”.

10 архівів зазначили конкретні прейскуранти, які зареєстровані в управліннях юстиції і за якими визначаються ціни. Ще 6 послалися просто на “прейскурант”, а 3 держархіви областей досі користуються прейскурантом Держкомархіву.

У наслідок недосконалої цінової політики річні надходження коштів за виконання генеалогічних замовлень становили у 2001 році від 17 до 100 грн.

у держархівах Волинської, Київської, Кіровоградської, Луганської, Полтавської, Тернопільської областей, м. Севастополя і до 1100–2400 грн. у держархівах Вінницької, Івано-Франківської, Херсонської, Чернігівської областей. Цього року надходження в цілому збільшилися у півтора раза (в деяких архівах значно вище): від 37388 (2001 р.) до 49107 грн. (10 міс. 2002 р.). Причому половину цих сум заробили лише два архіви, де генеалогічно-пошукова робота набула значного розмаху.

Однією з проблем організації цієї роботи в цілому в Україні слід вважати невирішеність питань оплати її іноземцями (чиї замовлення складають більшу частину усієї їх кількості). Згідно з відповідями на анкету валютні рахунки діють лише у ЦДІАЛ, держархівах Рівненської, Тернопільської та Херсонської областей. У результаті частина архівів взагалі не бере плату за послуги для іноземців. На іншу проблему звернув увагу Держархів Одеської області: значну кількість запитів надсилає Українорколегія, яка не оплачує виконану роботу.

У зв'язку з неухильним збільшенням останнім часом кількості звернень до архівів замовників генеалогічного пошуку, особливо (після відкриття вебсайту Держкомархіву в Інтернеті) електронною поштою на адресу Комітету звернень іноземних громадян, а також у зв'язку з тим, що багато архівів відповіді іноземцям надсилають на адресу Держкомархіву, зараз у Комітеті нагромадилася значна кількість неопрацьованих запитів та відповідей.

Як варіант можливого розв'язання низки проблем в організації генеалогічної роботи архівам було запропоновано розглянути ідею створення єдиного центру, який би опрацьовував запити, що надходять в Україну: перекладав, запитував додаткові відомості, розподіляв між виконавцями, консультував їх, координував пошук у різних архівах, контролював хід роботи, надсилав відповіді замовникам, здійснював фінансово-розрахункові операції із замовниками і виконавцями, вів маркетингові дослідження у цій сфері та надавав Держкомархіву пропозиції щодо поліпшення організації цієї роботи тощо. Малося на увазі, що подібний центр виступав би, з одного боку, як агент замовників в Україні, а з іншого – представляв би інтереси архівів-виконавців перед замовниками, будуючи відносини з ними та іншими на договірній основі. З 28 архівів, що відповіли на це запитання, 15 підтримали ідею центру. Частина архівів вважає, що в змозі впоратися самостійно, дехто побоюється, що це може уповільнити стосунки замовника з виконавцем. Держархів Одеської області, аргументовано схвалюючи пропозицію щодо центру, водночас застерігає від монополізму в організації цієї роботи, обумовлює право архіву на вибір варіантів.

З метою поліпшення організації виконання державними архівами замовлень на генеалогічні дослідження це питання пропонується розглянути на засіданні колегії Держкомархіву.

Організаційно-аналітичний відділ Держкомархіву України

**З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України
від 27 листопада 2002 р. “Про хід підготовки проекту
Закону України “Про загальне діловодство”
від 27 листопада 2002 р. № 88-а**

1. Оголосити до виконання рішення колегії Державного комітету архівів України від 27 листопада 2002 р. “Про хід підготовки проекту Закону України “Про загальне діловодство” (додається).

2. Контроль за виконанням цього наказу покласти на відділ формування Національного архівного фонду та діловодства Держкомархіву (Портнов Г. В.).

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

РІШЕННЯ
колегії Державного комітету архівів України
від 27 листопада 2002 р.
Про хід підготовки проекту Закону України
“Про загальне діловодство”

Колегія відзначає, що згідно з новою редакцією Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи” значно посилюється компетенція державних архівних установ у сфері діловодства. Зокрема, Держкомархіву надано повноваження вносити пропозиції щодо формування державної політики у зазначеній сфері, забезпечувати її реалізацію, визначати перспективи розвитку, здійснювати нормативно-правове регулювання, міжгалузеву координацію, міжнародне співробітництво у цій сфері, організувати нормативно-правове, науково-методичне та інформаційне забезпечення служб діловодства, контролювати їх діяльність.

Відповідними повноваженнями щодо управління діловодством наділені центральні та місцеві державні архівні установи.

Згідно із зазначеними повноваженнями Держкомархів вніс пропозиції Кабінету Міністрів України щодо підготовки до кінця 2003 року проекту Закону України “Про загальне діловодство”. Необхідність прийняття цього законопроекту обумовлюється тим, що чинні нормативні акти, які регламентують організацію загального діловодства та окремих його напрямків в Україні, не забезпечують комплексного і системного визначення у масштабах держави правових засад документування управлінської діяльності установ та організацій їх роботи зі службовими документами.

Держкомархівом, Українським науково-дослідним інститутом архівної справи та документознавства здійснено ряд заходів, спрямованих на

підготовку проекту Закону України “Про загальне діловодство”. Зокрема, наказом Державного комітету створено робочу групу для підготовки законопроекту, розроблено наукову програму його опрацювання та проект першої редакції Закону.

Протягом другого півріччя поточного року члени робочої групи розглянули зазначені документи й висловили свої письмові зауваження і пропозиції, які частково опрацьовані та внесені до тексту проекту Закону.

Разом з тим колегія відзначає, що у підготовці проекту Закону України “Про загальне діловодство” існують недоліки. Робоча група для підготовки зазначеного законопроекту протягом поточного року не провела жодного засідання з обговорення його тексту, пропозицій та зауважень до нього.

Потребує розширення склад робочої групи за рахунок включення представників центральних органів виконавчої влади, які постійно працюють з документами поточного діловодства.

Колегія вирішує:

1. Відзначити, що терміни підготовки проекту Закону України “Про загальне діловодство” затягуються.

2. Зобов’язати відділ формування Національного архівного фонду та діловодства Держкомархіву (Портнов Г. В.) та Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства (Матяш І. Б., Кулешов С. Г.) зосередити першочергову увагу на підготовці зазначеного законопроекту, його погодженні з відповідними центральними органами виконавчої влади та поданні до Кабінету Міністрів України у першому півріччі 2003 року.

3. Визнати за доцільне включити до складу робочої групи з підготовки проекту Закону України “Про загальне діловодство” фахівців відповідних центральних органів виконавчої влади.

4. Робочій групі з підготовки законопроекту провести до кінця поточного року засідання з обговорення концепції і проекту Закону України “Про загальне діловодство”.

5. Доручити відділам Держкомархіву формування НАФ та діловодства (Портнов Г. В.) й інформації, використання НАФ та зовнішніх зв’язків (Папакін Г. В.) у триденний строк опублікувати перший варіант проекту Закону на веб-сайті та підготувати для засобів масової інформації прес-реліз з обговорюваного питання.

Голова колегії, Голова Державного комітету архівів України **Г. В. Боряк**
Секретар колегії **Г. І. Белоусова**

**З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України
від 27 листопада 2002 р. “Про стан обліку та забезпечення
збереженості документів Національного архівного фонду
в музеях та бібліотеках Міністерства культури
і мистецтв України”**

від 2 грудня 2002 р. № 90

1. Оголосити до виконання рішення колегії Держкомархіву України від 27 листопада 2002 р. “Про стан обліку та забезпечення збереженості документів Національного архівного фонду в музеях та бібліотеках Міністерства культури і мистецтв України” (додається).
2. Направити рішення колегії Міністерству культури і мистецтв України.
3. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

РІШЕННЯ
колегії Державного комітету архівів України
від 27 листопада 2002 р.

**Про стан обліку та забезпечення збереженості документів
Національного архівного фонду
в музеях та бібліотеках Міністерства культури
і мистецтв України**

Колегія, заслухавши і обговоривши доповідь головного спеціаліста відділу зберігання та обліку Національного архівного фонду (НАФ) Держкомархіву України Т. М. Захарченко та співдоповідь провідного спеціаліста того ж відділу Т. М. Рокитенець, відзначає, що державними архівами проведено перевіряння стану обліку та забезпечення збереженості документів НАФ у 77 музеях та 2 бібліотеках в Автономній Республіці Крим, областях, м. Києві і Севастополі.

Перевіркою встановлено, що в більшості музеїв відкналися цінні комплекси документів, рукописних книг, кінофотофонодокументів, що належать до складу НАФ.

Загалом музеї виконують завдання щодо їх обліку; створено умови, що гарантують зберігання архівних документів.

За попередніми обрахунками, у зазначених музеях знаходиться 723 976 одиниць зберігання документів з паперовою основою, 978 од. зб. кіно-, 405 352 од. зб. фото-, 4678 од. зб. фонодокументів, 7317 од. зб. науково-технічної документації.

Їх облік та зберігання організовано відповідно до “Инструкции по учету и хранению музейных ценностей, находящихся в государственных музеях СССР” (М., 1984).

У Сумській державній обласній науковій бібліотеці ім. Н. Крупської зберігаються аудіовізуальні документи, що належать до складу НАФ.

У Херсонській обласній універсальній бібліотеці ім. О. Гончара зберігаються документи з паперовою основою (518 документів особового походження), облік та зберігання яких організовано згідно з ГОСТ 7.20–80 “Единицы учета фондов библиотек и органов научно-технической информации”.

Приміщення більшості музеїв обладнано системами охоронно-пожежної сигналізації, у плановому порядку проводиться перевіряння наявності архівних документів; розпочато роботу з виявлення унікальних документів і створення їх страхового фонду, здійснюються заходи, спрямовані на поліпшення фізичного стану документів.

У процесі перевірки працівниками архівних установ надано методичну й практичну допомогу працівникам музеїв у виявленні документів, що належать до складу НАФ, складанні на них облікових документів, організації обліку особливо цінних та унікальних документів.

Разом з тим колегія зазначає, що облік та зберігання архівних документів не відповідає всім вимогам чинного законодавства та правил роботи з документами НАФ.

Не проведено експертизу наукової цінності та державну реєстрацію документів НАФ; до складу фондів комісії музеїв не включено працівників архівних установ.

Порушується температурно-вологісний режим у краєзнавчих музеях міст Донецька, Житомира, Запоріжжя; Національному музеї Т. Г. Шевченка, Художньо-меморіальному музеї ім. Касіяна (Івано-Франківська обл.), Музеї народної архітектури та побуту у Львові, Державному історико-культурному заповіднику м. Острога (Рівненська обл.), Чернігівському художньому музеї, Херсонській обласній універсальній бібліотеці імені О. Гончара.

Упродовж кількох років відключено опалення в Будинку-музеї академіка О. Бекетова (Автономна Республіка Крим), Тульчинському краєзнавчому музеї (Вінницька обл.), Закарпатському краєзнавчому музеї, Карпатському крайовому музеї Визвольних змагань (Івано-Франківська обл.), Державному педагогічно-меморіальному музеї В. О. Сухомлинського (Кіровоградська обл.), Кременецькому краєзнавчому музеї (Тернопільська обл.), що призводить до значного підвищення вологості в фондосховищах, спричиняє появу біошкоджень.

Не відповідає нормативним вимогам забезпеченість музеїв сучасним протипожежним устаткуванням, відсутня охоронно-пожежна сигналізація

в Мукачівському історичному музеї “Замок Паланок” (Закарпатська обл.), Карпатському крайовому музеї Визвольних змагань, Державному музеї-заповіднику “Битва за Київ у 1943 р.” (с. Нові Петрівці Київської обл.), Державному педагогічно-меморіальному музеї В. О. Сухомлинського (Кіровоградська обл.), Кіровоградському державному музеї музичної культури ім. К. Шимановського, Музично-меморіальному музеї С. Крушельницької і Музеї народної архітектури та побуту у м. Львові.

Краєзнавчі музеї в містах Вінниця, Тульчин, Житомир, Запоріжжя та інші практикують експонування оригіналів унікальних архівних документів в музейних експозиціях.

Недостатня увага приділяється роботі щодо виявлення та обліку унікальних архівних документів з метою включення їх до Державного реєстру національного культурного надбання та створення їх страхового фонду.

У Волинському краєзнавчому музеї, Дніпропетровському художньому музеї, Дніпропетровському музеї ім. Д. Яворницького, Глухівському краєзнавчому музеї, Харківському художньому музеї, де формування документів організовано за архівними фондами, відсутній один з основних облікових документів – список фондів.

Жоден з музеїв не подає до державних архівів “Відомостей про зміни у складі та обсязі фондів” для централізованого обліку архівних документів.

У музеях, за незначним винятком, не ведеться окремого обліку фізичного стану архівних документів.

Колегія вирішує:

1. Схвалити роботу державних архівів щодо проведення перевіряння стану обліку та забезпечення збереженості документів у музеях та бібліотеках системи Міністерства культури і мистецтв України.

2. Створити Міжвідомчу науково-методичну раду з питань роботи з документами НАФ у музеях і бібліотеках.

3. Відділу формування Національного архівного фонду та діловодства Держкомархіву (Портнов Г. В.) вжити невідкладних організаційних заходів для прискорення проведення в музеях та бібліотеках експертизи наукової та практичної цінності документів з метою визначення складу документів НАФ та проведення їх державної реєстрації.

4. УНДІАСД (Матяш І. Б.) завершити до 1 квітня 2003 року доопрацювання та узгодження з Міністерством культури і мистецтв України Правил роботи з обліку та забезпечення збереженості документів НАФ у музеях.

5. Протягом 2003 року (після впровадження Правил роботи) провести у ЦДАМЛМ України, держархівах областей, держархівах м. Києва та Севастополя практичні семінари працівників музеїв та бібліотек, що зберігають документи НАФ, під час яких розглянути питання вдосконалення організації обліку, поліпшення умов зберігання документів НАФ.

6. Просити Міністерство культури і мистецтв України:

- звернути увагу Міністерства культури Автономної Республіки Крим, управлінь культури обласних, Київської, Севастопольської міських держадміністрацій на незадовільні умови зберігання архівних документів у музеях і бібліотеках, що створює реальну загрозу втрати цієї частини Національного архівного фонду, та організацію їх обліку відповідно до чинних правил;
 - надіслати це рішення колегії Міністерству культури Автономної Республіки Крим, управлінням культури обласних, Київській, Севастопольській міським держадміністраціям для координації діяльності музеїв, бібліотек та державних архівів;
 - зобов'язати музеї та бібліотеки подавати до державних архівних установ “Відомості про зміни у складі та обсязі фондів” та картки фондів для централізованого їх обліку;
 - включити до складу фондів, оціночних комісій музеїв та бібліотек працівників архівних установ;
 - продовжити в 2003 р. роботу з доопрацювання анкет по музеях і бібліотеках для генерального довідника “Архівні установи України” (2-е вид.), що готується до друку Держкомархівом.
7. Пропонувати музеям і бібліотекам:
- вжити заходів щодо організації обліку та забезпечення належної збереженості архівних документів відповідно до чинних правил;
 - удосконалити облік фізичного стану архівних документів, забезпечити їх реставраційне оброблення;
 - активізувати роботу щодо виявлення унікальних архівних документів і створення їх страхового фонду;
 - не допускати експонування в музейних експозиціях оригіналів документів НАФ.
8. Державним архівним установам:
- разом з Міністерством культури Автономної Республіки Крим, управліннями культури обласних, Київською і Севастопольською міськими держадміністраціями уточнити списки музеїв та бібліотек, що зберігають документи НАФ, та подати їх до Держкомархіву до кінця 2003 р.;
 - надавати постійну допомогу музеям та бібліотекам в організації ведення обліку документів НАФ, складанні “Відомостей про зміни у складі та обсязі фондів”, карток фондів для централізованого їх обліку; брати участь у спільних перевірках роботи музеїв та бібліотек;
 - надавати музеям і бібліотекам допомогу в реставрації архівних документів відповідно до Порядку надання державними архівними установами допомоги юридичним і фізичним особам, які є власниками документів Національного архівного фонду, у поліпшенні умов зберігання, реставрації, консервації, створенні страхового фонду і фонду користування документами, затвердженого наказом Держком-

архіву України від 25 квітня 2002 р. і зареєстрованого в Мініюсті України 28 травня 2002 р. за № 457/6745.

Голова колегії, Голова Державного комітету архівів України **Г. В. Боряк**
Секретар колегії **Г. І. Белоусова**

**З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України
від 27 листопада 2002 р. “Про стан комплектування
Центрального державного архіву-музею літератури
і мистецтва України документами творчих спілок,
організацій та особовими фондами діячів
літератури і мистецтва”**

від 3 грудня 2002 р. № 92

1. Оголосити до виконання рішення колегії Державного комітету архівів України від 27 листопада 2002 р. “Про стан комплектування Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України документами творчих спілок, організацій та особовими фондами діячів літератури і мистецтва” (додається).

2. Контроль за виконанням цього наказу покласти на відділ формування Національного архівного фонду та діловодства Держкомархіву (Портнов Г. В.).

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

РІШЕННЯ
колегії Державного комітету архівів України
від 27 листопада 2002 р.

**Про стан комплектування Центрального державного архіву-
музею літератури і мистецтва України документами творчих
спілок, організацій та особовими фондами діячів
літератури і мистецтва**

Колегія, заслухавши та обговоривши доповідь директора Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України Ю. Я. Кулініча та співдоповідь головного спеціаліста відділу формування Національного архівного фонду та діловодства Державного комітету архівів України С. В. Сельченкової, відзначає, що архів-музей за останні роки виконує плани приймання документів Національного архівного фонду творчих спілок, організацій та особових фондів діячів літератури та мистецтва. Щорічно до ЦДАМЛМ України надходить 1,5 тис. одиниць зберігання управлінських справ та 12,5–13 тис. документів особового походження.

Архів-музей регулярно проводить семінари з головами експертних комісій і відповідальними за архівні підрозділи в установах списку № 1. За станом ведення діловодства та архівів ведуться робочі графіки, наглядів справи, картотека.

За останні роки завдяки наполегливій діяльності працівників архіву-музею збільшилася кількість особових фондів діячів літератури і мистецтва. При цьому культурна значимість документів оцінюється не лише з точки зору наявності державних премій чи нагород авторів, а передусім з інформативності самих документів. Активізувалася робота щодо комплектування архіву-музею документами діячів літератури і мистецтва української діаспори за кордоном.

Планомірно працює експертно-перевірна комісія архіву-музею. Виконуються плани погодження описів справ постійного зберігання, особового походження, з особового складу та номенклатур справ. Розглядаються акти експертних комісій установ – джерел комплектування для знищення документів, що не підлягають зберіганню, акти на нові надходження документів особового походження. Заслуховуються методичні питання з комплектування та експертизи цінності документів НАФ.

Разом з тим у комплектуванні ЦДАМЛМ України профільними документами мають місце недоліки. У 2002 році у порівнянні з попереднім роком утричі зменшилася кількість установ, що впорядкували документи за встановленими роками та затвердили їх описи на ЕПК архіву-музею.

Ліквідовано госпрозрахункову групу з науково-технічного опрацювання документів. Тільки 25 % установ–джерел комплектування мають погоджені номенклатури справ, 40 % – інструкції із загального діловодства.

ЕПК архіву-музею не погоджує акти про виділення до знищення справ, що не підлягають зберіганню в установах списку № 2. Не заслуховуються на засіданнях ЕПК керівники експертних комісій з питань поліпшення архівної справи і діловодства. У ряді випадків не забезпечується повнота фондового складу включених до описів документів. У деяких річних розділах описів відсутні накази з основної діяльності, протоколи засідань рад творчих спілок тощо. Мають місце випадки втрати справ постійного зберігання, зокрема, у архівних фондах Кіностудії художніх фільмів ім. О. П. Довженка, Національного драматичного театру ім. І. Франка.

Заважає у роботі архіву-музею з документами особового походження відсутність чітко визначених критеріїв віднесення власників особових фондів до джерел формування Національного архівного фонду та експертизи цінності їх документів.

Потребують уточнення межі зони комплектування ЦДАМЛМ України – перезатвердження списків № 1, 2 установ–джерел комплектування архіву-музею та списків фондоутворювачів документів особового походження.

Колегія вирішує:

1. Звернути увагу директора Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України Ю. Я. Кулініча, голови експертно-перевірної комісії зазначеного архіву М. Д. Ходоровського на недоліки в роботі та зобов'язати їх:

- організувати впорядкування та затвердження описів справ постійного зберігання за встановлені роки установ, включених до списку № 1;
- вжити заходів щодо забезпечення повноти фондів, організувати розшук у фондоутворювачів справ постійного зберігання, що своєчасно не надійшли на державне зберігання;
- зосередити зусилля на збільшенні кількості погоджених номенклатур справ, інструкцій з діловодства, положень про ЕПК та архівні підрозділи установ;
- організувати погодження актів про виділення для знищення документів, що не підлягають зберігання, установ списку № 2.

2. Затвердити у 2003 році на ЦЕПК Держкомархіву списки № 1 і 2 установ – джерел комплектування ЦДАМЛМ України, а також списки фондоутворювачів документів особового походження.

3. Включити до складу ЕПК архіву-музею представників творчих спілок – відомих діячів літератури та мистецтва.

4. Рекомендувати ЦДАМЛМ України як загальнодержавному науково-методичному центру по роботі з документами особового походження провести в 2003 році семінар для працівників державних архівів областей з обміну досвідом.

5. Доручити УНДІАСД (Матяш І. Б.) прискорити розроблення Методичних рекомендацій щодо роботи з документами особового походження в державних архівах України.

6. Відділу формування НАФ та діловодства (Портнов Г. В.) надавати постійну допомогу ЦДАМЛМ України у комплектуванні документами творчих спілок і організацій та документами особового походження.

Голова колегії, Голова Державного комітету архівів України **Г. В. Боряк**
Секретар колегії **Г. І. Бслоусова**

**З оголошенням рішення колегії
Держкомархіву України від 27 листопада 2002 р.
“Про підсумки XXXVI Міжнародної конференції
Круглого столу архівів (CITRA) в Марселі”**

від 9 листопада 2002 р. № 93

1. Оголосити до виконання рішення колегії Державного комітету архівів України від 27 листопада 2002 р. “Про підсумки XXXVI Міжнародної конференції Круглого столу архівів (CITRA) в Марселі” (додається).
2. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

РІШЕННЯ
колегії Державного комітету архівів України
від 27 листопада 2002 р.

**Про підсумки XXXVI Міжнародної конференції
Круглого столу архівів (CITRA) в Марселі**

Заслухавши інформацію Голови Державного комітету архівів України Г.В. Боряка про підсумки XXXVI Міжнародної конференції Круглого столу архівів (CITRA), колегія відзначає, що 11–16 листопада 2002 р. у м. Марселі (Франція) відбулося кілька заходів світового масштабу, в роботі яких брали участь представники України і які мають важливе значення для діяльності її архівних установ: XXXVI Міжнародна конференція Круглого столу архівів (CITRA), Генеральна асамблея Європейського відділення Міжнародної ради архівів (EURBICA) та Делегатські збори МРА. У цих заходах взяла участь рекордна кількість учасників – 247 делегатів, переважно керівників архівних служб, національних архівів та національних професійних асоціацій із 89 країн світу; на Генеральній асамблеї EURBICA було представлено 35 європейських країн.

Конференція (12–14 листопада) стала частиною форумів, що проводяться МРА у 2001–2003 рр. в рамках серії “Архіви і суспільство”. Тема нинішньої конференції – “*Як суспільство сприймає архіви?*” – є надзвичайно актуальною і відбиває одну з основних проблем, що турбує міжнародне архівне співтовариство, – проблему формування нових викликів суспільства та готовності архівних служб і національних архівів адекватно сприймати ці виклики й реагувати на них, проблему осмислення і бачення суспільством ролі та місця архівів у сучасних суспільних процесах. Під час роботи конференції відбулося 4 сесії, на яких було представлено і обговорено 28 доповідей.

Окрему сесію було присвячено обговоренню пропозицій МРА до Світового самміту з проблем інформаційного суспільства, що проводитиметься в Женеві у грудні 2003 р. Запропоновано програму, що має поетапно: а) виявити перешкоди і проблеми, з якими стикаються, зокрема, архівісти, бібліотекарі у повсякденній діяльності, передовсім у сфері комунікативності (інфраструктура і обладнання), професійної підготовки у сфері забезпечення онлайнового доступу до інформації, “оцифрування” освітнього, наукового і культурного контексту; б) усунути ці перешкоди і створити умови представникам зазначених професій, повністю інтегруватися у міжнародне професійне середовище; в) взяти участь у Програмах дій, спрямованих на розробку конкретних заходів, засобів впровадження, графіків, оцінки необхідних коштів, фінансової і матеріальної підтримки для створення “єдиного професійного простору”.

15 листопада 2002 р. Генеральна асамблея Європейського відділення МРА (EURBICA), членом якого є Україна, розглянула проект Статуту Європейського відділення, який в основному схвалено; рекомендовано всім членам обговорити цей документ і подати пропозиції та зауваження до кінця січня 2003 р. Також було обговорено реалізацію прийнятого у Рейк’явіку (2001) Стратегічного плану та прийнято до EURBICA нових членів-спостерігачів (США, Канада, Ізраїль). Як і на попередній Генеральній асамблеї, наголошувалося на перспективах проведення порівняльного огляду законодавства та рекомендацій в архівній сфері європейських країн. З огляду на майбутній Женевський форум (2003) заохочувалося широке оприлюднення національних стандартів, правил, рекомендацій, в тому числі – стосовно доступу до документів.

На Делегатських зборах МРА (15 листопада) було заслухано традиційний щорічний звіт МРА, а також прийнято резолюції, у яких, крім регіональних ініціатив, зокрема, викладено пропозиції: щодо лібералізації доступу до архівних довідників та самих архівів; опрацювання, збереження і удоступнення архівів правозахисних організацій, зокрема міжнародних; надання архівам і діловим службам стратегічного статусу в діяльності установ і організацій; установа щорічного Міжнародного дня архівів, починаючи з 2004 р., тощо. На Делегатських зборах обговорено нову редакцію Статуту МРА із змінами, що впливають з необхідності гармонізації його з французьким законодавством.

Прийнято рішення про проведення XXXVII Міжнародної конференції Круглого столу архівів у м. Кейптауні (Південно-Африканська Республіка) 20–25 жовтня 2003 р.

Головою Держкомархіву Г. Боряком і Президентом Федерального архіву ФРН Г. Вебером підписано Протокол про співробітництво між цими інституціями. Проведено постатейне обговорення тексту двосторонньої Угоди про співробітництво з керівництвом Архіву Югославії.

Під час роботи форуму проведено зустрічі, переговори і консультації з керівниками архівних служб Болгарії, Канади, Латвії, Литви, Польщі, Російської Федерації, Хорватії, Югославії та представниками Генеалогічного товариства Юта з питань двостороннього співробітництва; проведено консультації з керівництвом EURBICA та генеральним секретарем МРА Я. ван Албадою щодо участі архівної служби та архівних установ України у міжнародних програмах.

З огляду на публічний резонанс подібних форумів всередині країн, де проводиться чергове засідання, а також на увагу, що привертається світовим співтовариством як до професійних проблем, так і до країни проведення, видається доцільним проведення чергового самміту CITRA у 2006 або 2007 роках в Україні. Подібний форум засвідчив би невідворотність демократичних перетворень в Україні, переконливо продемонстрував би економічну та політичну стабільність в країні, сприяв би активізації розвитку архівної справи. Стрижнвою темою самміту може бути болюча для держави проблема, яку, напевно, не буде вирішено найближчим часом: *“Архіви і нації: З’єднуючи роз’єднані народи і спадщину”*. Представниками України було також запропоновано створити Асоціацію історичних архівів країн Східної і Центральної Європи.

Виходячи з викладеного вище, колегія **вирішує**:

1. Підтримати ідею проведення чергової Міжнародної конференції Круглого столу архівів (CITRA) 2006 або 2007 років у м. Києві за темою: *“Архіви і нації: З’єднуючи роз’єднані народи і спадщину”*.

2. Доручити керівництву Держкомархіву:

– узгодити пропозицію щодо проведення конференції Круглого столу архівів (CITRA) у м. Києві з Урядом; підготувати проект відповідної постанови Кабінету Міністрів України та провести попередні переговори з керівництвом МРА, генеральним секретарем МРА Я. ван Албадою, Президентом CITRA Національним архівістом Канади Я. Вільсоном;

– обговорити ідею створення Асоціації історичних архівів Центральної та Східної Європи з архівною і науковою громадськістю, представниками зарубіжних архівних установ;

– розглянути запропонований проект Статуту Європейського відділення МРА і надіслати пропозиції до Бюро CITRA до 20 січня 2003 р.

3. Зобов’язати відділ інформації, використання НАФ та зовнішніх зв’язків Держкомархіву (Папакін Г. В.):

– організувати інформування архівних установ України про підсумки XXXVI Міжнародної конференції Круглого столу архівів (CITRA) та документи, прийняті на ній, у тому числі про пропозиції до Світового самміту з інформаційного суспільства (Женева, 2003), використавши для цього як традиційні видання Держкомархіву (“Вісник”, “Архіви України”), так і офіційний веб-сайт Держкомархіву;

- брати участь у змістовному наповненні інтерактивної сторінки “Спільна архівна спадщина” на офіційному сайті Генеральної дирекції польських архівів;
- проаналізувати участь державних архівів України у виконанні міжнародних архівних програм (“Пам’ять світу”, “Спільна архівна спадщина”, “Відновлення пам’яті Польщі” тощо) і вжити заходів до активізації їх виконання.

4. Організаційно-аналітичному відділу (Новохатський К. Є.), відділу інформації, використання НАФ та зовнішніх зв’язків (Папакін Г. В.), Центру інформаційних технологій (Забенько Ю. І.) до наступного засідання Міжнародної конференції Круглого столу архівів (жовтень 2003 р.) підготувати:

- компакт-диск з викладом національного українського архівного законодавства;
- переклади текстів Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи” та Правил користування документами НАФ у державних архівах України англійською мовою.

Голова колегії, Голова Державного комітету архівів України **Г. В. Боряк**

Секретар колегії **Г. І. Белоусова**

Про затвердження Плану заходів Держкомархіву України та архівних установ на 2003 р. у зв’язку з 70-ми роковинами голодомору в Україні

від 23 грудня 2002 р. № 95

На виконання Указу Президента України від 20 березня 2002 р. № 275/2002 “Про заходи у зв’язку з 70-ми роковинами голодомору в Україні”, розпорядження Президента України від 6 грудня 2002 р. № 393/2002-рп “Про додаткові заходи у зв’язку з 70-ми роковинами голодомору в Україні”, Постанов Верховної Ради України від 28 листопада 2002 р. № 257-IV “Про проведення парламентських слухань щодо вшанування пам’яті жертв голодомору 1932–1933 років” та від 28 грудня 2002 р. № 258-IV “Про 70-ті роковини голодомору в Україні”, розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 серпня 2002 р. № 448-р “Про утворення Організаційного комітету з підготовки та проведення заходів у зв’язку з 70-ми роковинами голодомору в Україні”, доручень Кабінету Міністрів України від 2 листопада 2002 № 12736/98 та від 10 грудня 2002 р. № 14965/3

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити План заходів Держкомархіву та архівних установ на 2003 р. у зв’язку з 70-ми роковинами голодомору в Україні (додається).

2. Зобов'язати директорів центральних державних архівів, державних архівів областей, архівні відділи районних державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування взяти активну участь у заходах у зв'язку з 70-ми роковинами голодомору в Україні, які проводитимуться протягом 2003 р. на всеукраїнському та регіональному рівнях.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на відділ інформації, використання НАФ та зовнішніх зв'язків Держкомархіву України (Папакін Г.В.).

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

ПЛАН ЗАХОДІВ
Держкомархіву України та архівних установ
на 2003 р. у зв'язку з 70-ми роковинами
голодомору в Україні

1. Відкрити у приміщенні Верховної Ради України (вул. Грушевського, 5, третій поверх) під час парламентських слухань щодо вшанування пам'яті жертв голодомору 1932–1933 років 12 лютого 2003 р. тематичну виставку оригіналів архівних документів про ці трагічні події та видрукувати для учасників слухань добірки довідково-аналітичних матеріалів і архівних документів.

Держкомархів,
ЦДАВО, ЦДАГО, ЦДКФФА
ім. Г.С. Пшеничного
термін: січень – лютий 2003 р.

2. Підготувати і видати збірник архівних документів і матеріалів про голодомор 1932–1933 років в Україні.

Держкомархів,
державні архіви,
за участю Міносвіти та інститутів
НАН України
термін: II півріччя 2003 р.

3. Взяти участь в організації та проведенні в м. Києві, обласних центрах міжнародних та регіональних наукових конференцій, круглих столів, громадських читань, присвячених 70-м роковинам голодомору в Україні.

Держкомархів,
державні архіви
термін: лютий – листопад 2003 р.

4. Організувати в м. Києві, обласних центрах виставки архівних документів та матеріалів про голодомор 1932–1933 років в Україні.

Держкомархів,
державні архіви
термін: січень – травень 2003 р.

5. Продовжити підготовку регіональних збірників документів та інших публікацій про голодомор 1932–1933 років в Україні.

державні архіви областей
термін: 2003 р.

6. Підготувати пакет копій архівних документів про голодомор 1932–1933 років для експонування в дипломатичних представництвах України за кордоном.

Держкомархів,
державні архіви
термін: січень–лютий 2003 р.

7. Надавати засобам масової інформації архівні документи, готувати разом з ними тематичні теле- і радіопередачі, документальні публікації про трагічні події 1932–1933 років в Україні.

Держкомархів,
державні архіви
термін: 2003 р.

**Про створення Головної редакційної колегії
Держкомархіву України з підготовки архівних довідників
за Програмою “Архівні зібрання України”**

від 28 грудня 2002 р. № 100

З метою вдосконалити організаційну та наукову роботу з підготовки архівних довідників за Програмою “Архівні зібрання України”, затвердженої наказом Держкомархіву України від 27 листопада 2000 р. № 72 “З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 22 листопада 2000 р. “Про стан і перспективи підготовки архівних довідників”

НАКАЗУЮ:

1. Створити Головну редакційну колегію Держкомархіву України з підготовки архівних довідників за Програмою “Архівні зібрання України”, поклавши обов’язки Голови Головної редакційної колегії на Голову Держкомархіву, функції секретаріату Головної редакційної колегії – на відділ інформації, використання НАФ та зовнішніх зв’язків Держкомархіву України (Папакін Г. В.).

2. Ввести до складу Головної редакційної колегії Держкомархіву України з підготовки архівних довідників за Програмою “Архівні зібрання України” керівників державних архівів центрального та обласного рівнів, установ системи НАН України, представників інших наукових та навчальних закладів (склад Головної редколегії додається).

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на відділ інформації, використання НАФ та зовнішніх зв’язків Держкомархіву України (Папакін Г. В.).

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

Додаток
до наказу Держкомархіву України
від 28 грудня 2002 р. № 100

**СКЛАД
Головної редакційної колегії Держкомархіву України
з підготовки архівних довідників за Програмою
“Архівні зібрання України”**

1. Боряк Г. В., Голова Держкомархіву України, доктор історичних наук (голова Головної редколегії);

2. Волковинський В. М., провідний науковий співробітник Інституту історії України НАН України, доктор історичних наук (за згодою);

3. Гурбова Л. В., директор Державного архіву в Автономній Республіці Крим;
4. Дубровіна Л. А., директор Інституту рукопису Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, доктор історичних наук;
5. Заїка Л. Я., директор Державного архіву Сумської області;
6. Калакура Я. С., завідувач кафедри архівознавства і спеціальних галузей історичної науки Київського національного університету ім. Т. Шевченка, доктор історичних наук;
7. Кулініч Ю. Я., директор Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України;
8. Курас І. Ф., директор Інституту політичних і етнонаціональних досліджень НАН України, віце-президент НАН України (за згодою);
9. Лозицький В. С., директор Центрального державного архіву громадських об'єднань України, кандидат історичних наук;
10. Матяш І. Б., директор Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства, доктор історичних наук;
11. Музичук О. В., директор Центрального державного історичного архіву України, м.Київ;
12. Неділя А. І., директор Державного архіву Чернігівської області;
13. Новохатський К. Є., начальник організаційно-аналітичного відділу Держкомархіву України;
14. Онищенко О. С., генеральний директор Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, академік НАН України (за згодою);
15. Папакін Г. В., начальник відділу інформації, використання НАФ та зовнішніх зв'язків Держкомархіву України, кандидат історичних наук (заступник голови Головної редколегії);
16. Пельц Д. І, директор Центрального державного історичного архіву України, м. Львів;
17. Слончак Н. М., директор Центрального державного кінофотофоноархіву України ім. Г. С. Пшеничного;
18. Смолій В. А., директор Інституту історії України НАН України, академік НАН України (за згодою);
19. Табачник Д. В., Віце-прем'єр-міністр України доктор історичних наук (за згодою);
20. Яковлева Л. В., директор Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України, кандидат історичних наук.

НАКАЗ

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ

від 15 листопада 2002 р. № 647

Київ

**Про затвердження Переліку державних установ,
закладів культури, інших організацій,
яким надається право проведення державної
експертизи культурних цінностей**

ЗАРЕЄСТРОВАНО

в Міністерстві юстиції України

5 грудня 2002 р. за 948/7236

На виконання Закону України “Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей” та з метою забезпечення проведення державної експертизи культурних цінностей і посилення професійного контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон України

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Перелік державних установ, закладів культури, інших організацій, яким надається право проведення державної експертизи культурних цінностей, що додається.

2. Керівникам державних установ, закладів культури, інших організацій визначити та затвердити персональний склад працівників, яким надається право проведення державної експертизи певних видів культурних цінностей.

3. Відділу образотворчого, декоративного мистецтва та музейної справи Міністерства культури і мистецтв України та Державній службі контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон України:

1) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України;

2) у десятиденний термін після державної реєстрації довести цей наказ до відома Міністерства культури Автономної Республіки Крим, управлінь культури обласних, Севастопольської міської державних адміністрацій,

Головного управління культури та мистецтва Київської міської державної адміністрації.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Державного секретаря Міністерства культури і мистецтв України Новохатка Л. М., Голову Державної служби контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон України Федорука О. К.

Міністр **Ю. П. Богуцький**

ПОГОДЖЕНО
Голова Державного комітету архівів України
Г. В. Боряк

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства культури і мистецтв України
від 15 листопада 2002 № 647

ЗАРЕЄСТРОВАНО
в Міністерстві юстиції України
5 грудня 2002 р. за № 948/7236

**Перелік
державних установ, закладів культури, інших організацій,
яким надається право проведення державної експертизи
культурних цінностей**

№ з/п	Види культурних цінностей	Державні установи, заклади культури, інші організації
1	Археологічні пам'ятки	Державні установи, заклади культури, інші організації Національний музей історії України; Музей історичних коштовностей України; Волинський краєзнавчий музей; Дніпропетровський історичний музей ім. Д. Яворницького; Донецький обласний краєзнавчий музей; Житомирський обласний краєзнавчий музей; Закарпатський краєзнавчий музей;

№ з/п	Види культурних цінностей	Державні установи, заклади культури, інші організації
2	Нумізматичні пам'ятки	<p>Запорізький обласний краєзнавчий музей; Івано-Франківський краєзнавчий музей; Кримський філіал Інституту археології НАН України (за згодою); Кримський республіканський краєзнавчий музей; Львівський історичний музей; Одеський археологічний музей НАН України (за згодою); Рівненський обласний краєзнавчий музей; Сумський обласний краєзнавчий музей; Тернопільський обласний краєзнавчий музей; Черкаський обласний краєзнавчий музей</p> <p>Національний музей історії України; Музей історичних коштовностей України; Волинський краєзнавчий музей; Дніпропетровський історичний музей ім. Д. Яворницького; Донецький обласний краєзнавчий музей; Житомирський обласний краєзнавчий музей; Закарпатський краєзнавчий музей; Запорізький обласний краєзнавчий музей; Івано-Франківський краєзнавчий музей; Кримський республіканський краєзнавчий музей; Львівський історичний музей; Миколаївський обласний краєзнавчий музей; Одеський археологічний музей НАН України (за згодою); Одеський музей нумізматики; Полтавський краєзнавчий музей; Рівненський обласний краєзнавчий музей; Сумський обласний краєзнавчий музей; Тернопільський обласний краєзнавчий музей; Херсонський обласний краєзнавчий музей; Черкаський обласний краєзнавчий музей; Чернігівський історичний музей ім. В. В. Тарновського,</p>

№ з/п	Види культурних цінностей	Державні установи, заклади культури, інші організації
3	Філателістичні пам'ятки	<p>Дніпропетровський історичний музей ім. Д. Яворницького; Донецький обласний краєзнавчий музей; Житомирський обласний краєзнавчий музей; Закарпатський краєзнавчий музей; Запорізький обласний краєзнавчий музей; Івано-Франківський краєзнавчий музей; Кримський республіканський краєзнавчий музей; Львівський історичний музей; Миколаївський обласний краєзнавчий музей; Рівненський обласний краєзнавчий музей; Сумський обласний краєзнавчий музей; Тернопільський обласний краєзнавчий музей; Херсонський обласний краєзнавчий музей; Черкаський обласний краєзнавчий музей; Чернігівський історичний музей ім. В. В. Тарновського</p>
4	Холодна та вогнепальна зброя	<p>Національний музей історії України; Волинський обласний краєзнавчий музей; Дніпропетровський історичний музей ім. Д. Яворницького; Донецький обласний краєзнавчий музей; Житомирський обласний краєзнавчий музей; Закарпатський краєзнавчий музей; Запорізький обласний краєзнавчий музей; Івано-Франківський краєзнавчий музей; Кримський республіканський краєзнавчий музей; Львівський історичний музей; Миколаївський обласний краєзнавчий музей; Одеський історико-краєзнавчий музей; Рівненський обласний краєзнавчий музей; Сумський обласний краєзнавчий музей; Тернопільський обласний краєзнавчий музей; Херсонський обласний краєзнавчий музей; Чернігівський історичний музей ім. В. В. Тарновського</p>

№ з/п	Види культурних цінностей	Державні установи, заклади культури, інші організації
5	Природничі пам'ятки	<p>Національний науково-природничий музей НАН України (за згодою); Державний гомологічний центр України (за згодою); Волинський краєзнавчий музей; Донецький обласний краєзнавчий музей; Житомирський обласний краєзнавчий музей; Закарпатський краєзнавчий музей; Запорізький обласний краєзнавчий музей; Івано-Франківський краєзнавчий музей; Кримський республіканський краєзнавчий музей; Львівський державний природознавчий музей НАН України (за згодою); Миколаївський обласний краєзнавчий музей; Полтавський краєзнавчий музей; Рівненський обласний краєзнавчий музей; Сумський обласний краєзнавчий музей; Тернопільський обласний краєзнавчий музей; Херсонський обласний краєзнавчий музей; Черкаський обласний краєзнавчий музей</p>
6	Письмові пам'ятки	<p>Національна Парламентська бібліотека України; Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського НАН України (за згодою); Національний музей літератури України; Державна історична бібліотека України; Державний музей книги і друкарства України; Одеська державна наукова бібліотека ім. О. М. Горького; Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка; Кримська республіканська універсальна наукова бібліотека ім. І. Я. Франка; Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека ім. К. А. Тимірязєва; Волинська обласна універсальна наукова бібліотека ім. О. Пчілки;</p>

№ з/п	Види культурних цінностей	Державні установи, заклади культури, інші організації
		<p>Дніпропетровська обласна універсальна наукова бібліотека; Донецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. Н. К. Крупської; Житомирська обласна універсальна наукова бібліотека; Закарпатська обласна універсальна наукова бібліотека; Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека ім. О. М. Горького; Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека ім. І. Франка; Кіровоградська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського; Луганська обласна універсальна наукова бібліотека ім. О. М. Горького; Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України; Миколаївська обласна універсальна наукова бібліотека ім. О. Гмирява; Полтавська обласна універсальна наукова бібліотека ім. І. П. Котляревського; Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека; Севастопольська центральна міська бібліотека ім. Л. М. Толстого; Сумська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Н. К. Крупської; Тернопільська обласна універсальна наукова бібліотека; Херсонська обласна універсальна наукова бібліотека ім. О. Гончара; Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Островського; Черкаська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Т. Шевченка; Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Івасюка;</p>

№ з/п	Види культурних цінностей	Державні установи, заклади культури, інші організації
7	Документальні пам'ятки	<p>Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка</p> <p>Центральний державний архів вищих органів влади і управління України;</p> <p>Центральний державний архів громадських об'єднань України;</p> <p>Центральний державний історичний архів України, м. Київ;</p> <p>Центральний державний історичний архів України, м. Львів;</p> <p>Центральний державний кінофотофоноархів України ім. Г. С. Пшеничного;</p> <p>Центральний державний науково-технічний архів України;</p> <p>Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України;</p> <p>Державний архів в Автономній Республіці Крим;</p> <p>Державний архів Вінницької області;</p> <p>Державний архів Волинської області;</p> <p>Державний архів Дніпропетровської області;</p> <p>Державний архів Донецької області;</p> <p>Державний архів Житомирської області;</p> <p>Державний архів Закарпатської області;</p> <p>Державний архів Запорізької області;</p> <p>Державний архів Івано-Франківської області;</p> <p>Державний архів Київської області;</p> <p>Державний архів Кіровоградської області;</p> <p>Державний архів Луганської області;</p> <p>Державний архів Львівської області;</p> <p>Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України (за згодою);</p> <p>Державний архів Миколаївської області;</p> <p>Державний архів Одеської області;</p> <p>Державний архів Полтавської області;</p> <p>Державний архів Рівненської області;</p>

№ з/п	Види культурних цінностей	Державні установи, заклади культури, інші організації
8	Пам'ятки образотворчого мистецтва	<p>Державний архів Сумської області; Державний архів Тернопільської області; Державний архів Харківської області; Державний архів Херсонської області; Державний архів Хмельницької області; Державний архів Черкаської області; Державний архів Чернівецької області; Державний архів Чернігівської області; Державний архів м. Києва; Державний архів м. Севастополя</p> <p>Національний художній музей України; Київський музей російського мистецтва; Музей мистецтв ім. Б. І та В. Н. Ханенків; Музей історичних коштовностей України; Національний науково-дослідний реставраційний центр України; Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник; Волинський художній музей; Музей Волинської ікони (м. Луцьк); Дніпропетровський художній музей; Донецький обласний художній музей; Житомирський обласний краєзнавчий музей; Закарпатський художній музей ім. Й. Бокшая; Запорізький обласний художній музей; Івано-Франківський художній музей; Республіканський кримськотатарський музей мистецтв; Кримське відділення Інституту сходознавства НАН України (за згодою); Кримський республіканський краєзнавчий музей; Національний музей у Львові; Львівська галерея мистецтв; Миколаївський художній музей ім. В. В. Верещагіна;</p>

№ з/п	Види культурних цінностей	Державні установи, заклади культури, інші організації
9	Пам'ятки декоративно-ужиткового мистецтва	<p>Одеський художній музей; Одеський музей західного і східного мистецтва; Філіал Національного науково-дослідного реставраційного центру України у м. Одесі; Полтавський художній музей (Галерея мистецтв); Севастопольський художній музей ім. М. П. Крошицького; Сумський обласний художній музей ім. Н. Онацького; Тернопільський обласний художній музей; Херсонський обласний художній музей ім. О. О. Шовкуненка; Черкаський художній музей; Чернівецький обласний художній музей; Чернігівський обласний художній музей</p> <p>Державний музей українського народного декоративного мистецтва; Волинський художній музей; Дніпропетровський художній музей; Донецький обласний художній музей; Житомирський краєзнавчий музей; Закарпатський музей народної архітектури та побуту; Запорізький обласний художній музей; Музей народного мистецтва Гуцульщини і Покуття ім. Й. Кобринського (м. Коломия, Івано-Франківська обл.); Республіканський кримськотатарський музей мистецтв; Кримське відділення Інституту сходознавства НАН України (за згодою); Кримський республіканський краєзнавчий музей; Львівський музей етнографії та художнього промислу НАН України (за згодою);</p>

№ з/п	Види культурних цінностей	Державні установи, заклади культури, інші організації
10	Меморіальні пам'ятки	<p>Миколаївський художній музей ім. В. В. Верещагіна; Миколаївський обласний науково-методичний центр народної творчості та культурно-освітньої роботи; Одеський художній музей; Одеський музей західного і східного мистецтва; Полтавський краєзнавчий музей; Рівненський обласний краєзнавчий музей; Севастопольський художній музей ім. М. П. Крошицького; Сумський обласний художній музей ім. Н. Онацького; Тернопільський обласний художній музей; Херсонський обласний художній музей ім. О. О. Шовкуненка; Черкаський художній музей; Чернівецький обласний художній музей; Чернігівський історичний музей ім. В. В. Тарновського; Чернігівський обласний художній музей</p> <p>Національний музей історії України; Національний музей літератури України; Волинський краєзнавчий музей; Музей-садиба Лесі Українки в с. Колодяжне (Волинська обл.); Дніпропетровський історичний музей ім. Д. Яворницького; Донецький обласний краєзнавчий музей; Житомирський обласний краєзнавчий музей; Закарпатський краєзнавчий музей; Запорізький обласний краєзнавчий музей; Івано-Франківський краєзнавчий музей; Миколаївський обласний краєзнавчий музей; Кримський республіканський краєзнавчий музей;</p>

№ з/п	Види культурних цінностей	Державні установи, заклади культури, інші організації
11	Фото-, кіно-(відео), фонопам'ятки	<p>Одеський історико-краєзнавчий музей; Одеський літературний музей; Полтавський краєзнавчий музей; Рівненський обласний краєзнавчий музей; Державний історико-культурний заповідник у місті Острозі (Рівненська обл.); Сумський обласний художній музей ім. Н. Онацького; Тернопільський обласний краєзнавчий музей; Чернівецький обласний краєзнавчий музей; Чернігівський історичний музей ім. В. В. Тарновського; Чернігівський літературно-меморіальний музей М. М. Коцюбинського</p> <p>Центральний державний кінофотофоноархів України ім Г. С. Пшеничного; Дніпропетровський історичний музей ім. Д. Яворницького; Державний архів в Автономній Республіці Крим; Державний архів Вінницької області; Державний архів Волинської області; Державний архів Дніпропетровської області; Державний архів Донецької області; Державний архів Житомирської області; Державний архів Закарпатської області; Державний архів Запорізької області; Державний архів Івано-Франківської області; Державний архів Київської області; Державний архів Кіровоградської області; Державний архів Луганської області; Державний архів Львівської області; Державний архів Миколаївської області; Державне підприємство “Кіновідеопрокат” (м. Миколаїв); Державний архів Одеської області;</p>

№ з/п	Види культурних цінностей	Державні установи, заклади культури, інші організації
		<p>Одеська кіностудія; Державний архів Полтавської області; Державний архів Рівненської області; Державний архів Сумської області; Державний архів Тернопільської області; Державний архів Харківської області; Державний архів Херсонської області; Державний архів Хмельницької області; Державний архів Черкаської області; Державний архів Чернівецької області; Чернівецький обласний краєзнавчий музей; Державний архів Чернігівської області; Державне комунальне підприємство “Чернігівкіно” (м. Чернігів); Державний архів м. Києва; Державний архів м. Севастополя</p>
12	Музичні інструменти	<p>Державний музей театрального, музичного та кіномистецтва України; Державна колекція музичних (смичкових) інструментів Міністерства культури і мистецтв України</p>
13	Транспортні засоби	<p>Державтотранс НДІ “Проект” Мінтрансу України (за згодою); Державний політехнічний музей при Національному технічному університеті України “КПІ” (за згодою).</p>

Начальник управління регіональної культурної спадщини **Л. М. Кононенко**

У КОЛЕГІЇ ДЕРЖАВНОГО КОМІТЕТУ АРХІВІВ УКРАЇНИ

У четвертому кварталі 2002 р. відбулися чотири засідання колегії Держкомархіву України, на яких розглянуто такі питання:

9 жовтня

Про нагородження колективу та працівників Центрального державного історичного архіву України, м. Київ Почесною грамотою Кабінету Міністрів України.

23 жовтня

1. Про заходи щодо подальшого вдосконалення взаємодії Держкомархіву з комітетами Верховної Ради України.

2. Про стан виконання законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи у Рівненській області.

3. Про відзначення працівників Почесними грамотами Держкомархіву України.

4. Про заходи державних архівних установ у зв'язку з аварією опалення в Національній бібліотеці України ім. В. І. Вернадського.

30 жовтня

Про висунення публікацій тексту унікальної пам'ятки XVI ст. і текстологічного дослідження "Пересопницьке Євангеліє 1556–1561 pp." на здобуття Премії імені О. Потебні.

27 листопада

1. Про стан обліку та забезпечення збереженості документів НАФ у музеях і бібліотеках системи Міністерства культури і мистецтв України.

2. Про стан комплектування ЦДАМЛМ України документами творчих спілок, організацій та особовими фондами діячів літератури і мистецтва.

3. Про хід підготовки проекту Закону України "Про загальне діловодство".

4. Про підготовку основних засад міжвідомчої програми "Архівна спадщина української діаспори XX ст."

5. Про заходи щодо поліпшення організації виконання державними архівами замовлень на генеалогічні дослідження.

6. Погодження кадрового резерву на посади директорів та заступників директорів центральних державних архівів.

7. Про нагородження працівників архівних установ з нагоди професійного свята.

8. Інформація про XXXVI Міжнародну конференцію Круглого столу архівів (11–16 листопада 2002 р., Марсель, Франція).

**РІШЕННЯ НАУКОВОЇ РАДИ
ДЕРЖАВНОГО КОМІТЕТУ АРХІВІВ УКРАЇНИ**

**Про присудження премії імені Василя Веретеннікова
за кращі наукові дослідження у галузі архівознавства,
документознавства та археографії**

від 12 грудня 2002 р.

Наукова рада Держкомархіву України згідно з Положенням про премію імені Василя Веретеннікова за кращі наукові дослідження у галузі архівознавства, документознавства та археографії розглянула роботи, висунені архівними установами на здобуття премії 2002 року, і приймає таке рішення:

1. Присудити премію імені Василя Веретеннікова 2002 року в галузі “архівознавство” з врученням диплома начальнику відділу Державного архіву Сумської області Покидченко Людмилі Анатоліївні за підготовку довідника “Сумщина від давнини до сьогодення”, Суми, 2000.

2. Довідник “Сумщина від давнини до сьогодення” з записом на титульному аркуші про присудження премії імені В. Веретеннікова передати на зберігання до Науково-довідкової бібліотеки центральних державних архівів України та Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.

3. Рішення про присудження премії опублікувати у “Віснику Державного комітету архівів України” та на веб-сайті Держкомархіву.

Голова Наукової ради **Г. В. Боряк**

АРХІВНИЙ ПРАКТИКУМ

З досвіду роботи архівного відділу Старовижівської райдержадміністрації Волинської області щодо створення банку даних документів з особового складу установ, підприємств і організацій району

Колегія держархіву області поставила завдання створити зведену базу даних про місце зберігання та хронологічні рамки документів з особового складу установ і організацій. Безперечно, що наплив звернень громадян різного характеру, реорганізаційні, ліквідаційні процеси в різних галузях господарювання свідчать про актуальність цієї проблеми і необхідність архівним установам мати чітку картину з цього питання. Працівники архівного відділу райдержадміністрації розпочали цю роботу під час впорядкування документів колективних сільгоспідприємств у зв'язку з реформуванням в агропромисловому комплексі. Впорядковуючи документи постійного терміну зберігання та передаючи на зберігання до архівного відділу, уважно вивчався наявний склад документів з особового складу, здійснювалась їхня систематизація і впорядкування з наступним переданням їх правонаступникам або до сільських рад. Всі матеріали по них архівним відділом систематизовано та узагальнено.

Далі подібну роботу провели в сільських радах. Особливу увагу приділяли науково-технічному опрацюванню документів на підприємствах і в організаціях району. Архівісти відділу ретельно перевіряли наявність справ з особового складу, що зберігаються в архівних підрозділах, часто виявляли документи ліквідованих та реорганізованих установ, уточнюючи заголовки справ (особливо повоєнних років) при поаркушному їхньому перегляді.

Результатом проведеного аналізу став список установ (включаючи ліквідовані та реорганізовані) із зазначенням видів документів з особового складу, а саме: накази з особового складу, особові рахунки, відомості нарахування зарплати, погосподарські книги тощо, їхні хронологічні рамки, місцезнаходження та кількість. Один екземпляр такого списку передано до держархіву області.

Крім того, працівниками архівного відділу складено довідки в двох примірниках на кожну архівну установу списку № 1, в якій зазначено,

за який період документи постійного терміну зберігання передано до держархіву області, за який період зберігаються в архівному відділі, за які роки документи особового складу зберігаються в установі або в архівному відділі. Один примірник такої довідки передано до установи чи організації, другий – в її спостережній справі до архівного відділу райдержадміністрації.

Наступний етап формування банку даних – це збір відомостей про документи з особового складу в організаціях списку № 2, які не є джерелами комплектування НАФ. Опрацювання цієї інформації ми розпочнемо в наступному році.

Створення загальнообласного банку даних документів з особового складу полегшить роботу працівників державного архіву області, а придбання комп'ютерів усіма архівними відділами та створення комп'ютерної архівної мережі в області полегшить роботу з оперативного розгляду звернень громадян.

Начальник архівного відділу Старовижівської райдержадміністрації
С. Карпук

Основні напрямки інформаційної діяльності Держархіву Рівненської області

Згідно з новою редакцією Закону “Про Національний архівний фонд та архівні установи” метою зберігання НАФ є задоволення інформаційних потреб суспільства і держави, реалізація законних інтересів кожної людини. І дійсно, архіви є установами, які не лише збирають, зберігають, а й активно використовують інформацію, тому відділи інформації та використання документів є саме тією ланкою, що наближує документи до користувача, безпосередньо з ним спілкується.

Використання документів відбувається через видачу довідок соціально-правового характеру, виконання тематичних і генеалогічних запитів, шляхом підготовки виставок, теле-, радіопередач, публікацій у пресі, проведення лекцій і практичних занять зі студентами і учнями міста та області.

Так, в минулому році нами підготовлено 7 тис. довідок соціально-правового характеру, а за 9 місяців 2002 р. – 3 тис. (кількість запитів у поточному році значно зменшилась).

Багато законодавчих актів, що забезпечують соціальний захист населення (компенсації та пільги), потребують подання архівних довідок до органів соціального захисту. Це стосується і закону про надання статусу учасника Великої Вітчизняної війни людям, які під час війни працювали в особистому господарстві та здавали поставки у фонд Червоної Армії.

Хотілось би наголосити на тому, що спочатку для отримання цього статусу необхідно було пред'являти квитанції, інші документи про здачу поставок, які мали зовсім малий термін зберігання, люди їх звісно не зберегли і було дуже неправильно їх вимагати. Працюючи в обласній комісії з цього питання, працівники архіву провели роз'яснювальну роботу, наголосивши на тому, що в державних і відомчих архівах відсутні документи за 1944–1945 рр. Обласна комісія з надання статусу учасника війни звернулася до Києва і отримала дозвіл на прийняття від громадян довідок просто про наявність землі за довоєнний (так званий польський) і післявоєнний період, тому що вже сам факт володіння землею був підставою для нарахування поставок. Таким чином, ми змогли допомогти нашим землякам. Починаючи з середини 1990-х років, до архіву звернулись майже всі громадяни до 1932 р. народження, які в 1944–1945 рр. працювали на Рівненщині чи були тоді ж переселені сюди з Польщі.

На підставі архівних документів тисячі колишніх оstarбайтерів отримали компенсації від урядів Німеччини та держав-союзників, репресовані в 1940–1950-х роках були поновлені в правах. Зараз працюємо над документами, що підтверджують факти обрання депутатами різних рівнів, нагородження медалями і орденами (закон про особливі заслуги перед Батьківщиною), багато звернень стосовно оформлення права власності, приватизації майна, підтвердження трудового стажу. В зв'язку з надходженням від обласного архіву РАГСу документів по 1925 р. включно зростає кількість звернень по церковно-метричних книжках.

Ліквідація за останні роки великої кількості державних і комерційних установ і організацій, відсутність в області архіву для зберігання документів цих установ і вимушене приймання на державне зберігання документів з особового складу спричинило надходження значної кількості запитів стосовно зарплати, виконання яких потребує багато часу і призводить до зустрічних перевірок органами соціального захисту. Ці довідки надаються на підставі документів ліквідованих установ системи громадського харчування, об'єднань промислових і продовольчих товарів, облмісцепрому, м'ясокомбінату та ін.

За 9 місяців поточного року виконано 94 тематичні запити, серед яких запит від обласного відділення Укрпошти про знаменні дати на Рівненщині для випуску на 2003 р. відповідних поштових марок, про дати заснування лікувальних установ області, про населені пункти, пов'язані з німецькими колоністами, про учасників визвольних змагань в 1920–1950-х роках, про історію установ і населених пунктів, про осіб, життя і діяльність яких пов'язана з Рівненщиною.

Зростає кількість генеалогічних запитів, що надходять з Росії, Польщі, Аргентини, Ізраїлю, США. Їх виконання з кожним роком стає все більш якісним і змістовним. Були створені географічні покажчики до ревізських

казок, міжфондові покажчики до церковно-метричних книжок, земельних реєстрів польського періоду, іменні покажчики до фондів повітових судів. На початку 2002 р. для архіву був відкритий валютний рахунок, куди почали надходити гроші за виконання генеалогічних запитів.

У поточному році активізувалась робота з підготовки виставок документів і друкованих видань. Підготовлено виставки “Український жіночий рух в 30–40-х роках”, огляд журналу “Український хлібороб”, “Друковані видання про діяльність С. Петлюри”.

До 11-ї річниці незалежності України були підготовлені перелік документів і документальна виставка “Під наглядом поліції”, присвячені українським націоналістичним організаціям, які в роки входження нашої території до складу Польської держави відстоювали українську національну ідею, а саме Українське національно-демократичне об’єднання, Українська військова організація, Волинське українське об’єднання, Українська соціалістично-радикальна партія, ОУН, “Просвіта”, “Пласт” та “Союз українців”. На початку кожного розділу є історична довідка на партію, далі йдуть статuti, інші програмні документи, матеріали з наглядових справ, що заводив відділ безпеки Рівненського повітового староства, донесення поліції та таємних агентів, протоколи допитів затриманих активістів, протоколи з’їздів та зборів. Багато на стендах фотографій, вирізок з газет, копій титульних аркушів друкованих видань, що видавались згаданими партіями і організаціями. До документів, складених польською мовою, подано короткі переклади.

Продовженням цієї добірки документів стала виставка “Українській Повстанчій армії – 60 років”. Основу виставки склали матеріали унікального фонду під назвою “Колекція документів ОУН–УПА”, а саме документи УПА та її запілля (військової адміністрації) про бойову і військово-адміністративну діяльність на Волині та Поліссі, починаючи з весни 1943 р. по січень 1944 р. Розсекречення цього фонду спростувало думку, що історики не знайдуть багато матеріалів військових штабів того часу через те, що бойові штаби УПА були дуже рухливі й не мали забезпеченого запілля, такі цінні матеріали, як звіти, донесення, накази знищували, щоб не потрапили до рук ворога. Документи, що представлені на виставці, є лише маленькою частиною фонду, на підставі якого сучасні дослідники мають можливість писати сьогодні історію українського національно-визвольного руху в Другій світовій війні.

За цей період працівниками архіву були підготовлені 7 радіо- і 1 теле-радіопередачу, в яких, крім краєзнавчого матеріалу, постійно подається інформація про роботу архівів області, виставки, зустрічі, що відбуваються в архіві. Дві радіопередачі були присвячені основним положенням нової редакції Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”.

14 підготовлених статей були присвячені подіям Великої Вітчизняної війни на Костопільщині, післявоєнній відбудові народного господарства, місцям відпочинку на Волині в польський період, діяльності Рівненського повітового земства, розвитку агрономії на початку XX ст., історії банківської справи, голодомору 1932–1933 рр., діяльності українських націоналістичних організацій, історії м. Дубно та Свято-Преображенської церкви м. Степань, проблемі створення архіву для зберігання документів ліквідованих установ тощо. Також в цьому році був підготовлений нарис “Економічний розвиток Рівненщини в XX ст.”.

Основними темами проведених лекцій із слухачами Центру підвищення кваліфікації державних службовців і керівників державних підприємств, установ і організацій, студентами та учнями шкіл є історія архівної справи на Рівненщині; склад і зміст документів, що зберігаються в архіві; архівознавство як навчальна дисципліна і наукова система; основні напрямки архівної справи та діловодства. Архівну практику в нашому архіві проходять студенти майже всіх вищих навчальних закладів області, що сприяє підвищенню авторитету архівної галузі, надає нам можливість залучати студентів при оформленні справ і нумерації аркушів, складанні карток для створення довідкової картотеки і внутрішніх описів до справ.

Зараз перед архівом стоїть відповідальне завдання з підготовки путівника по його фондах. Працівники відділу активно включились в цю роботу, готуючи історичні довідки на фондоутворювачі та анотації на документи фондів.

Для ознайомлення громадськості області з матеріалами, що готуються архівом, з основними напрямками в його діяльності також використовуються веб-сторінка Рівненської облдержадміністрації.

Начальник відділу інформації і використання документів **Л. Леонова**

ХРОНІКА АРХІВНОГО ЖИТТЯ

У ДЕРЖКОМАРХІВІ УКРАЇНИ

Засідання Методичної комісії Держкомархіву України

У четвертому кварталі відбулися два засідання Методичної комісії, на які було винесено вісім важливих нормативно-методичних документів.

Члени Методичної комісії розглянули та схвалили проекти типових положень про експертно-перевірну комісію Державного архіву в Автономній Республіці Крим, державних архівів областей, міст Києва і Севастополя, про експертну комісію архівного відділу районної державної адміністрації, міської ради, державного і комунального підприємства, установи та організації та примірної номенклатури справ апарату обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

Методична комісія розглянула також проекти “Положення про умови зберігання архівних документів”, галузевого стандарту “Кінодокументи. Правила зберігання Національного архівного фонду” та технічне завдання на розроблення галузевого стандарту за темою: “Фонодокументи. Правила зберігання Національного архівного фонду. Технічні вимоги”.

Було проведено також обговорення проекту “Методики і критеріїв виявлення і внесення унікальних документів НАФ до Державного реєстру національного культурного надбання”. Члени Методкомісії висловили низку зауважень і пропозицій та прийняли рішення доопрацювати проект “Методики і критеріїв виявлення і внесення унікальних документів НАФ до Державного реєстру національного культурного надбання”.

Головний спеціаліст організаційно-аналітичного відділу **Т. Прись**

У ДЕРЖАВНИХ АРХІВНИХ УСТАНОВАХ УКРАЇНИ

В УНДІАСД

Міжнародна наукова конференція “Проблеми історії та археології України: до 100-річчя ХІІ Археологічного з’їзду”, яка відбулася 25–26 жовт-

ня 2002 р. у м. Харкові, стала неординарною подією і привернула увагу широкого кола спеціалістів, громадськості, засобів масової інформації. Її організаторами виступили історичний факультет Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна (ХНУ ім. В. Н. Каразіна), Харківське обласне історико-археологічне товариство, Східнорегіональний відділ центру пам'яткознавства НАН України та Українське товариство охорони пам'яток історії та культури.

З вітальними словами до учасників конференції звернулись ректор університету, д-р соціол. наук проф. В. С. Бакіров, відомий археолог, д-р іст. наук проф. Б. А. Шрамко, завідувач кафедри історії та організації архівної справи Російського державного гуманітарного університету, д-р іст. наук проф. Є. В. Старостін, декан історичного факультету ХНУ ім. В. Н. Каразіна, канд. іст. наук проф. С. І. Посохов.

Ювілейний рік Археологічного з'їзду ознаменувався новими історіографічними, історичними розвідками про з'їзд, знахідками харківських археологів, збагатив археологію новим досвідом взаємодії з іншими науками, продемонстрував важливість археологічних надбань для розвитку гуманітарних дисциплін, підтвердив значущість історії для становлення громадянської свідомості. Про це йшла мова в основних доповідях на пленарному засіданні конференції: "Археологічні дослідження на Харківщині до XII Археологічного з'їзду" (канд. іст. наук В. В. Скирда, ХНУ ім. В. Н. Каразіна), "Археологические съезды в изучении Крыма во второй половине XIX – начале XX века" (д-р іст. наук А. А. Непомнящий, Таврійський національний університет ім. В. І. Вернадського), "XII Археологічний з'їзд і вивчення слобожанської народнописанної культури" (канд. мистецтвознавства В. М. Осадча, Харківська державна академія культури), "Розвиток українського архівознавства на сучасному етапі" (д-р іст. наук І. Б. Матяш, УНДІАСД), "Причетність до історичної події (сторінки історії Центральної наукової бібліотеки)" (І. Г. Левченко, ХНУ ім. В. Н. Каразіна). Виступаючи відзначали неординарність такого явища у вітчизняній історіографії як археологічні з'їзди, яким вдалося реально, зримо стати помітною та актуальною сферою наукової діяльності. Поряд із позитивними явищами в сучасній науці та їх констатацією, доповідачі говорили про проблеми науки в контексті життя "без ювілею".

У рамках конференції проведено секційні засідання на теми: "Археологія кам'яного віку та доби палеометалу" (керівники – д-р іст. наук І. Ф. Ковальова, канд. іст. наук О. В. Сминтина), "Археологія раннього залізного віку" (доктори іст. наук І. Б. Шрамко, В. Ю. Мурзін), "Античність: історія та археологія" (д-р іст. наук В. І. Кадеєв, канд. іст. наук М. М. Болгов), "Археологія та історія середньовіччя" (доктори іст. наук В. К. Міхеєв, С. Б. Сорочан), "Слов'яни і Русь" (кандидати іст. наук М. В. Любічев, В. М. Духопельніков), "Фольклор та етнографія" (канд. мистецтвознавства

В. М. Осадча, канд. філ. наук М. І. Філон), “Історичне краєзнавство” (д-р іст. наук А. А. Непомнящий, канд. іст. наук С. М. Куделко), “Пам’яткознавство та архівознавство” (доктори іст. наук І. Б. Матяш, Є. В. Старостін), “Церковна історія та старожитності” (о. Володимир (Швець), канд. іст. наук О. І. Папков).

Динамічно пройшла робота секції “Пам’яткознавство та архівознавство”. Про високу зацікавленість наукової спільноти проблемами пам’яткознавства й архівознавства свідчить “географія” учасників секції. На конференції зібралися дослідники, викладачі вищих навчальних закладів, архівісти, краєзнавці з Москви, Києва, Полтави, Харкова та інших міст України, а також зарубіжжя.

Неординарністю, котраверсійністю характеризується доповідь проф. Є. В. Старостіна, присвячена періодизації всесвітньої історії архівів, що вибудовується на аналітико-синтезованій сукупності обставин, подій, явищ, у центрі яких знаходиться архівна справа, архів, а своєрідна інтрига їхнього пізнання розгортається в рамках сучасної історіографічної парадигми. Об’єктом дослідницького інтересу В. В. Бездрабко стала класифікація документної інформації в архівній галузі. Вивчення людей через фонди особового походження, їхніх стереотипів поведінки, мислення, спілкування, ставлення до особистості, суспільства, держави стали головним мотивом виступів С. М. Ляшко, В. Ю. Іващенко, О. Л. Ряченко, Н. П. Трипутіної, М. О. Білостоцького. Багатоаспектній, актуальній діяльності Держархіву Харківської області були присвячені виступи О. Є. Гнездило, В. В. Резнікової, Р. А. Телегіна. Доповідь Б. П. Зайцева документно репрезентувала підготовку до XII Археологічного з’їзду науковців і громадськості Харкова. Поряд з основоположними для зібрання документами представлено копії так званих маргінальних документів, що стали яскравою ілюстрацією ставлення до з’їзду найширших верств населення, розуміння ними важливості проведення форуму, особливої відповідальності у разі причетності до справи. Цікавими результатами дослідження історії елітних рухів в Україні поділилась із присутніми С. М. Капко, яка детально студіювала символіку масонів. Секція ухвалила низку важливих рішень, прийнятих загальними зборами конференції, з-поміж яких – необхідність організації на базі УНДІАСД консультативного, науково-методичного центру з підвищення кваліфікації архівних працівників.

Особливістю конференції стала участь у ній поряд з відомими вченими, великої кількості молодих дослідників, які продемонстрували високу зацікавленість науковими пошуками й ентузіазм. Виступи учасників зібрання підтвердили важливість проведення цього наукового форуму. Було зроблено аналіз стану археології, архівознавства, історичного краєзнавства, етнографії, пам’яткознавства, фольклористики, церковної історії, окреслено найперспективніші напрямки їхнього подальшого розвитку, узагаль-

нено низку важливих результатів, підтверджено потребу міждисциплінарних наукових комунікацій. Конференція продемонструвала прагнення науковців до активного співробітництва та консолідації зусиль.

Організаторами форуму підготовлено до перегляду тематичний діафільм, який відтворив дух XII Археологічного з'їзду, проведено екскурсію до Донецького городища за тим самим маршрутом, що і сто років тому назад, розгорнуто виставку книг із зібрань університетської бібліотеки, що демонструвались учасникам XII Археологічного з'їзду. В рамках конференції відбулася презентація археологічної виставки вчених ХНУ ім. В. Н. Каразіна. Організовано екскурсію до Харківського історичного музею для ознайомлення з етнографічною виставкою, яка вже стала часткою історії збиральництва в Україні. Органічним доповненням до конференції стали виступи фольклорних колективів Слобожанщини. Ці та інші заходи, запропоновані організаторами конференції, примушують говорити про важливість творчого підходу до проведення подібних акцій, які є необхідною умовою успіху та джерелом позитивних вражень.

Гвинтові сходи Харківського історичного музею стали своєрідною художньою метафорою конференції – історія розвивається спіралеподібно, тобто все колись повторюється, але в іншому часі, в іншому просторі, з іншими дійовими особами...

Вчений секретар УНДІАСД **В. Бездрабко**

* * *

18 листопада у приміщенні Музею історії м. Києва відбулася презентація нових навчальних видань Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства – підручника “Архівознавство” (за заг. ред. І. Б. Матяш, Я. С. Калакури) та навчального посібника “Нариси історії архівної справи та документознавства” (за заг. ред. І. Матяш, К. Климової).

Перед аудиторією, яка збрала авторів видань, наукових співробітників УНДІАСД, інших наукових інституцій, провідних викладачів, бібліотекарів вищих навчальних закладів м. Києва, працівників державних архівних установ, виступили Голова Держкомархіву України Г. В. Боряк, директор УНДІАСД І. Б. Матяш, професор кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки Київського національного університету імені Тараса Шевченка Я. С. Калакура, директор Видавничого дому “Києво-Могилянська академія” В. Й. Соловійова, декан факультету гуманітарних наук Національного університету “Києво-Могилянська академія” В. О. Щербак, професор кафедри історії України В. І. Уляновський та ін. Промовці відзначили вагоме значення навчальних видань для розвитку професійної освіти.

У ЦДАМЛІМ України

19 грудня в Центральному державному архіві-музеї літератури і мистецтва України відбулася презентація нових надходжень митців братньої Латвії — мистецтвознавця, журналістки Г. Каркліні та скульптора Я. Струпуліса. На виставці, організованій латвійськими митцями, експонувалися їхні творчі матеріали – портрети роботи Г. Каркліні діячів латвійської, української та світової культур, зокрема Р. Роллана, Я. Райніса, Л. Українка, О. Гончара, І. Драча. Книжкова виставка на презентації представлена книгами Г. Каркліні, які розкривають творчість відомих латвійських митців.

Книга “Відлуння близьких і далеких доріг” з’явилася під безпосереднім враженням від поїздок журналістки по Україні. До речі, Галина Каркліня народилася і провела дитячі роки в Києві. Це не перша її виставка в Києві, в архіві-музеї, де тепер зберігається досить значний архівний фонд митця.

Вперше в нашій установі експонувалися роботи скульптора Я. Струпуліса – медалі й плакетки, присвячені як діячам латвійської, так і української культури: М. Гоголю, М. Грушевському, І. Кочерзі, О. Гончару, Д. Павличку та ін. Привернула увагу Шевченкіана митця – медалі, що зображують великого поета та його літературних героїв.

На презентації побували члени Київського Реріхівського товариства, художники столиці, музейні працівники.

Зав. відділу експозиційної і фондової роботи **В. Шепелюк**

* * *

З нагоди 100-річчя від дня народження відомої української співачки, народної артистки СРСР, лауреата Державної премії Зої Михайлівни Гайдай (1902–1965) розгорнуто документально-книжкову виставку. На ній експонувалися матеріали з фонду співачки: афіші вистав (“Наталка Полтавка”, “Євгеній Онегін”, “Чіо-Чіо-сан” та ін.) і концертів за її участю, нотні зошити музичних творів з дарчими написами співачці від авторів – відомих композиторів: М. Дремлюги, Ю. Мейтуса, П. Сениці. Представлене також листування Зої Гайдай з визначними діячами світової культури, серед яких М. Бажан, М. Вериківський, І. Козловський, П. Майборода, С. Ріхтер, М. Рильський, Б. Тен, Г. Уланова, Л. Утьосов, Д. Шостакович. На виставці експонувалися фото співачки, зроблені в турне та туристичних поїздках (до Ірану, Китаю, Канади, США); листівки з її зображенням, особисті документи, що розповідають про творчий шлях Зої Михайлівни.

* * *

З нагоди 100-річчя від дня народження відомого українського письменника Ю. І. Яновського (1902–1954) розгорнуто книжково-документальну

виставку. Представлено матеріали з особистого фонду письменника: сторінки рукописів його творів, цінні фото автора, зокрема його перебування на Нюрнберзькому процесі. Широко розкрита діяльність Ю. Яновського як драматурга – автора п'єс “Дума про Британку”, “Дочка прокурора”, “Потомки” та ін.

Експонувались сторінки романів письменника “Майстер корабля”, “Вершники”, ілюстрації до цих творів, уривок з роману “Вершники” в перекладі французькою мовою (1957) і видання цього роману, пробите кулями бійця А.Ткача, що поліг смертю хоробрих у Східній Пруссії у 1944 р.

Ст. науковий співробітник **І. Мягкий**

* * *

У ЦДАМЛМ України з нагоди 90-річчя від дня народження видатного українського поета Андрія Малишка (1912–1970) відбулося літературно-мистецьке свято. Зі спогадами виступили відомі майстри слова – патріарх української поезії О. Ющенко, поети-“шестидесятники” М. Сом, В. Гужва, В. Женченко, що став цьоголітнім лауреатом літературної премії ім. А. Малишка. З неопублікованими віршами поета ознайомив присутніх на вечорі І. Забашта. Своєрідним перегуком поезії 1950–1960-х рр. з поезією 2000-х рр. став виступ поета В. Довжика.

Солісти Національної філармонії ще раз нагадали присутнім на вечорі про А. Малишка – поета-пісняра. Пісні поета, покладені на музику, виконали артисти І. Чайченко, Л. Семененко, Л. Ткач.

Спогадами про поета поділилась удова композитора П. Майбороди – Тетяна Майборода-Винниченко.

Крім того, в архіві була розгорнута документально-книжкова виставка. Серед матеріалів – вірші, поеми, епістолярна спадщина, фотографії.

Окремою сторінкою експонувались рукописи, вірші, листи, фотографії періоду Великої Вітчизняної... Особливе місце серед експонатів займає рукописна книга віршів поета “Україно моя” з малюнками Г. Пустовійта. Книга писалася на важких дорогах війни – 1942–1943 рр.

Інтерес у відвідувачів викликали матеріали промови А. Малишка на з'їзді інтелігенції в 1957 р., лист поета до М. Підгорного щодо вивчення української літератури в школі, виступ на похоронах В. Сосюри в 1965 р. В усіх документах Малишко постає не лише великим поетом України, а й її справжнім сином, громадянином. На виставці представлений лист-біль молодого вчителя з Горлівки В. Стуса до знаного художника слова з приводу стану рідної мови в Україні в далеких 1960-х рр., яке й зараз залишилося актуальним.

Один з розділів виставки присвячений творчості доньки А. Малишка – Валентині Малишко, яка гідно продовжила поетичні традиції батька.

До уваги відвідувачів – меморіальний кабінет поета, що входить до комплексу постійно діючої музейної експозиції “Із скарбів архіву-музею”.

Зав. відділу науково-експозиційної і фондової роботи **В. Шепелюк**

* * *

З нагоди 120-річчя від дня народження українського письменника і громадського діяча Пилипа Капельгородського (1882–1938) розгорнуто книжково-документальну виставку. В експозиції представлено матеріали, особисті документи, фото з фонду митця. Серед творів письменника – верстки оповідань “Червоноармієць” і “Дід Явтух” з правкою автора, що побачили світ у далекому 1928 р., серед особистих документів – посвідчення співробітника газети “Комуніст”, мандат делегата Першого з’їзду профспілок Полтавщини, посвідчення делегата наради прозаїків Спілки письменників України (1926–1934). Вартий уваги відгук-характеристика на П. Капельгородського, дана жителями м. Караногаї (Дагестан), де письменник працював у газеті “Терек” (1910–1917). На основі спостережень за життям і побутом народів Північного Кавказу він написав повість “Аш-хаду” (1932).

Серед представлених друкованих творів – дитяча п’еса-феєрія “Чарівна сопілка” (1925), фейлетон “Знищити як клясу” (1931), переклади творів П. Капельгородського російською мовою, а також останнє фото П. Капельгородського з дружиною Параскою Іванівною, зроблене 1937 р. у Полтаві, за рік до розстрілу письменника.

Зав. сектором відділу експозиційної і фондової роботи **О. Павлова**

У Держархіві в Автономній Республіці Крим

29–30 жовтня в Ялтинському державному об’єднаному історико-літературному музеї пройшли VII Дмитрієвські читання “Історія Криму: факти, документи, колекції, літературознавство, мемуари”, приурочені до 110-річчя заснування музею.

З науковими доповідями виступили директор Ялтинського державного об’єднаного історико-літературного музею О. П. Ткачук, директор Будинку-музею А. П. Чехова в Ялті Г. А. Шалюгін, завідувача музею Лесі. Українки в Ялті С. А. Кочерга, директор музею О. С. Пушкіна в Гурзуфі С. А. Голосова, завідувача Будинком-музеєм К. А. Треньова – П. А. Павленка в Ялті О. В. Ткачова, заступник директора Лівадійського палацу-музею Н. С. Лозбень, завідуючий музеєм Нікітського ботанічного саду С. А. Шаригін, а також наукові співробітники Алупковонського державного палацово-паркового заповідника, Будинку-музею М. З. Бірюкова в Ялті та правнука лікарят В. М. Дмитрієва.

З доповіддю “Про діяльність Ялтинського відділення Кримсько-кавказького гірського клубу за матеріалами архівного фонду” виступила старший науковий співробітник Держархіву в Автономній Республіці Крим Т. В. Соболевська. Доповідь була присвячена огляду фонду першої туристичної організації у Криму, що була заснована відомими діячами: лікарями В. М. Дмитрієвим, Ф. Т. Штангесвим, Ф. Д. Вебером, красзнавцем О. Л. Бертьєс-Делагардом та існувала в 1891–1920 рр. Ялтинське відділення клубу вперше розробило туристично-екскурсійні маршрути. Музей та бібліотека клубу склали основу фондів природознавчо-історичного музею в Ялті. Виступи учасників будуть опубліковані в науковому збірнику.

Ст. науковий співробітник держархіву **Т. Соболевська**

* * *

У грудні виповнилось 130 років з дня відкриття Сімферопольської татарської вчительської школи, що зробила великий внесок у справу народної освіти та становлення національної кримськотатарської інтелігенції.

21–22 листопада в Кримському державному інженерно-педагогічному університеті відбулась науково-практична конференція “Естафета поколінь”, присвячена цій події. В її підготовці та проведенні взяв участь Державний архів в Автономній Республіці Крим. На конференції обговорювалось широке коло питань: від історії створення Сімферопольської татарської вчительської школи та стану освіти в Таврійській губернії до

Російський культурний центр. Другі міжнародні Далевські читання.

Виставка документів на конференції, присвяченій 130-річчю Сімферопольської татарської вчительської школи.

проблем сучасної кримськотатарської школи, стану культури в поліетнічному суспільстві.

На пленарному засіданні 21 листопада були представлені доповіді співробітника Представництва Президента України в Криму Н. С. Скипи, д-ра іст. наук професора В. Ю. Ганкевича та ін.

З доповіддю “Сімферопольська татарська вчительська школа: ідеї та цілі” (за документами Держархіву Криму) виступила старший науковий співробітник архіву Р. А. Айричинська.

Державний архів Криму представив виставку з фондів архіву, експозиція якої складалася з трьох розділів: “Документи з фонду Сімферопольської татарської вчительської школи”, “Стан освіти татар у Таврійській губернії” та “Будівництво татарських мектебе і медресе наприкінці XIX – на початку XX ст.”.

22 листопада був проведений круглий стіл на тему “Проблеми освіти у полікультурному суспільстві”.

* * *

23 листопада в Російському культурному центрі відбулися Другі міжнародні Далевські читання “Крим в російському культурному просторі”, присвячені творчості В. І. Даля, лінгвіста, письменника, який у першій половині XIX ст. відвідав Крим. Організаторами читань виступили Фонд роз-

витку економічних та гуманітарних зв'язків “Москва – Крим”, Російський культурний центр та Тверський держуніверситет. В читаннях взяли участь вчені з України (Луганський державний педуніверситет, Кіровоградський та Полтавський педінститути, Таврійський держуніверситет) та Росії (Тверський держуніверситет та Чорноморський філіал Московського держуніверситету).

Вченими обговорювались питання творчості В. І. Даля: (в центрі уваги були його славетний “Словник” і літературна творчість), а також інші літературознавчі та лінгвістичні проблеми.

З доповіддю “Костянтин Володимирович Даль. До питання про Далів у Криму” виступила провідний спеціаліст відділу інформації та використання документів Держархіву Криму О. В. Каркач. Доповідь було підготовлено за матеріалами архівної справи про позбавлення виборчих прав у 1930 р. професора Таврійського університету К. В. Даля. Доповідь викликала зацікавленість учасників конференції.

Провідний спеціаліст **О. Каркач**

* * *

26 листопада Феодосійський міський архів провів семінар-нараду з питань діловодства і збереженості документів в органах місцевого самоврядування.

У роботі семінару-наради взяла участь директор Держархіву в Автономній Республіці Крим Л. В. Гурбова, яка розповіла про внесення змін до Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”, а також про організацію діловодства та відомчого зберігання документів на підприємствах, в установах і організаціях. Значна увага була приділена роз'ясненню нових статей архівного Закону. Завідувач відділу Феодосійського міськвиконкому Л. П. Бородіч розповіла про виконання Закону України “Про звернення громадян”. Учасники семінару прослухали також виступ начальника Феодосійського міськархіву Л. В. Старікової про застосування статті 42 Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи” з метою запобігання втрати документів.

У семінарі-нараді взяли участь 70 працівників діловодних служб, відділів кадрів, відповідальних за архівні підрозділи органів місцевого самоврядування, а також установ і організацій міста Феодосії як державної, так і недержавної форми власності.

Провідний спеціаліст оргвідділу держархіву **Т. Шарова**

* * *

27 листопада відбулось чергове засідання колегії, на якому розглянуто питання “Про підсумки комплексних перевірок роботи архівних підрозділів, експертних комісій та ведення діловодства у службі автомобільних доріг в Автономній Республіці Крим та у “НДПШ шельф”.

В засіданні колегії брали участь відповідальна за відомчий архів служби автомобільних доріг в Автономній Республіці Крим О. М. Савінова, а також завідувача канцелярією “НДПШ шельф” А. М. Самсонова і завідувача групою НТІ І. С. Башкова.

Було зроблено суттєві зауваження і пропозиції щодо забезпечення збереженості науково-дослідному проектно-вишукувальному інституті “НДПШ шельф”.

Колегією відзначено, що керівництвом Служби автомобільних доріг в Автономній Республіці Крим приділяється належна увага роботі відомчого архіву, експертної комісії та веденню діловодства.

* * *

У 2002 р. відділом формування НАФ та діловодства Держархівом в Автономній Республіці Крим проведено 14 семінарів з працівниками, відповідальними за діловодство та ведення архівної справи республіканських підприємств, установ, організацій з вивчення основних положень нової редакції Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”, а також “План роботи архівних підрозділів органів державної влади, місцевого самоврядування підприємств, установ, організацій”. На них, крім вивчення Закону та Правил, вирішувалися питання забезпечення збереженості, упорядкування документів та їх передачі на державне зберігання.

Особливе зацікавлення аудиторії викликали питання проведення експертизи цінності документів та оформлення її результатів.

* * *

У жовтні–листопаді відділом формування НАФ та діловодства підготовлені і надіслані листи керівникам установ, підприємств, організацій списку № 1 – джерел комплектування документами НАФ Держархіву в Автономній Республіці Крим про своєчасне упорядкування документів, їх передавання на державне зберігання, передбачення у кошторисах на 2003 р. коштів на науково-технічне опрацювання документів, які виконуються на договірних засадах.

* * *

У листопаді підготовлено листи до міністрів, голів республіканських комітетів та керівників інших органів виконавчої влади щодо складання

зведених номенклатур справ установ на 2003 р. та їх погодження з Держархівом в Автономній Республіці Крим. Це питання також було розглянуто на нараді у Міністра Ради міністрів Автономної Республіки Крим. Лист за підписом Міністра надіслано установам.

Головний спеціаліст відділу формування НАФ і діловодства **І. Астахова**

* * *

Проведення семінарів, Круглих столів з питань забезпечення збереженості документів, організації діловодства в органах місцевого самоврядування – це одна із сторін співробітництва Державного архіву в Автономній Республіці Крим з відділом взаємодії з органами місцевого самоврядування Верховної Ради Автономної Республіки Крим.

12–13 грудня 2002 року в м. Алушта Верховною Радою Автономної Республіки Крим проведено дводенний семінар з секретарями міських рад, заступниками голів районних, районних у м. Сімферополі рад Автономної Республіки Крим.

У семінарі брали участь Т. М. Федченко – перший заступник начальника Управління з організаційних питань, завідувач відділу взаємодії з органами місцевого самоврядування Секретаріату Верховної Ради Автономної Республіки Крим; Г. А. Фатова – головний консультант Управління зв'язку з місцевими органами влади і органами місцевого самоврядування апарату Верховної Ради України.

В межах семінару проведено Круглий стіл, який вела директор Державного архіву в Автономній Республіці Крим Л. В. Гурбова на тему “Організація діловодства в органах місцевого самоврядування”. Були розглянуті питання: підготовки й прийняття актів органів місцевого самоврядування; організації діловодства постійних комісій міських та районних рад; складання номенклатур справ; організації роботи зі зверненнями громадян органи місцевого самоврядування. Крім того, поза програмою був розглянутий Закон України “Про Національний архівний фонд та архівні установи “нова редакція”.

Особливу увагу учасники семінару приділили статтям Закону про систему архівних установ, порядок їх створення, фінансування, припинення діяльності, а також забезпечення збереженості Національного архівного фонду, доступ до документів НАФ.

Директор архіву **Л. Гурбова**

* * *

14 грудня в Російському культурному центрі відбулись Меморіальні читання “М. Я. Данилевський та російська ідея в ХХІ ст.” з нагоди 180-річчя від дня народження вченого, публіциста, філософа. В читаннях

взяли участь вчені Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського, Кримського державного аграрного університету. В доповідях “Актуальність ідей М. Я. Данилевського для російського національного руху”, “Політичні реалії ХХІ ст.”, “Видатний апостол слов’янства” та інших було зроблено аналіз ідей М. Я. Данилевського, їхньої актуальності у сучасному світі.

Документальна експозиція з фондів Державного архіву Криму, що була представлена під час читань, зацікавила учасників конференції: документи висвітлювали деякі події з життя сім’ї Данилевських в їхньому мастку “Мшатка” на Південному березі Криму.

Провідний спеціаліст відділу інформації та використання документів **О. Каркач**

* * *

19–20 грудня в Сімферополі відбулася науково-практична конференція “Етнографія Криму ХІХ–ХХ ст. і сучасні етнокультурні процеси”. Організатори конференції – Кримський республіканський краєзнавчий і етнографічний музеї, Державний архів в Автономній Республіці Крим (за сприяння Міністерства культури Автономній Республіці Крим, Республіканського комітету у справах національностей і депортованих громадян Автономній Республіці Крим, Кримського республіканського фонду міжнародної згоди).

У роботі конференції взяли участь історики, етнографи, архівісти, музеєзнавці, представники державних і національних суспільних об’єднань. Архівісти виступили з доповідями: “Народи Криму. Етнографічні дослідження в ХХ сторіччі. Огляд архівних фондів Л. І. Кая, О. І. Полканова і В. І. Филоненко” (доповідач Л. П. Кравцова), “Заселення с. Аблеш Феодосійського повіту як приклад освоєння Криму німцями за документами держархіву” (доповідач О. В. Каркач), “Невідомі сторінки кримської історії, або ще раз про культуру кримських татар” (доповідач Р. А. Айричинська), “Огляд документів з історії поляків у Криму” (доповідач Т. О. Шарова). Матеріали конференції опубліковані.

Начальник відділу інформації і використання документів **Л. Кравцова**

У Держархіві Волинської області

10 вересня в Луцькому районі проведено семінар секретарів сільських рад, працівників ділових та архівних служб установ району, на якому з темою “Про завдання архівних та ділових підрозділів у світлі вимог Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”

в новій редакції” виступила начальник відділу організації і координації архівної справи та кадрів держархіву області М. Т. Забокрицька.

* * *

23 вересня у Волинському державному університеті імені Лесі Українки відбулась науково-практична конференція викладачів та студентів історичного факультету, архівних та музейних працівників, краєзнавчої громадськості області “Пам’ять людська не забуде повік...”, приурочена до 60-річчя трагедії в с. Кортеліси Ратнівського району. З доповіддю “Документи Держархіву Волинської області про злочини нацистських загарбників на Волині” виступила провідний спеціаліст відділу організації і координації архівної справи та кадрів держархіву області О. Ф. Крамар.

* * *

25 жовтня в держархіві області проведено навчання працівників ділових служб обласних установ, підприємств та організацій – джерел формування НАФ. На семінарі розглядалися питання:

- про архівне будівництво в Україні на сучасному етапі: тенденції, проблеми, перспективи (доповідач – директор держархіву області В. М. Гика);
- про ведення поточного діловодства, основні положення Примірної інструкції з діловодства у міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, Раді Міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органах виконавчої влади, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 1997 р. № 1153. Ведення діловодства за зверненнями громадян (доповідач – начальник відділу організації і координації архівної справи та кадрів М. Т. Забокрицька);
- про складання номенклатур справ і формування документів у справи відповідно до вимог нових Правил роботи архівних підрозділів органів державної влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій, затверджених наказом Держкомархіву України від 16 березня 2001 р. № 16. Перелік типових документів, зміни та доповнення до нього, відомчі (галузеві) переліки. Підготовка і передавання справ до архівного підрозділу установи (доповідач – провідний спеціаліст відділу формування НАФ та діловодства Р. Р. Ярмолюк);
- про діяльність експертних комісій. Проведення експертизи цінності документів та оформлення її результатів. Оформлення справ. Складання і оформлення описів постійного зберігання, справ тривалого зберігання, справ з особового складу, акта на виділення документів до знищення. Подання описів справ на затвердження ЕПК держархіву області (доповідач – заступник директора, начальник відділу формування НАФ та діловодства М. Г. Багнюк);

– про використання документів НАФ. Ознайомлення з виставками, що експонуються в держархіві області (доповідач – начальник відділу інформації та використання документів А. П. Кравчук).

* * *

29 жовтня директор держархіву області В. Гика з доповіддю “Історія с. Прилісне в документах держархіву області” виступив на науково-практичній конференції “Минуле і сучасне Волині і Полісся. Маневиччина: історія і культура, природа та екологія”, що відбулась в с. Прилісне Маневицького району.

* * *

30 жовтня відбулось засідання колегії, на якому заслухано звіт начальника архівного відділу Старовижівської райдержадміністрації С. П. Карпука про стан обліку та науково-довідкового апарату в архівному відділі. Колегія відзначила позитивну роботу працівників відділу з наведення належного обліку документів НАФ, якісного складання описів та оформлення справ, створення банку даних документів з особового складу установ, підприємств та організацій району.

Колегія зобов’язала відділ обліку та довідкового апарату держархіву області узагальнити досвід роботи архівного відділу Старовижівської райдержадміністрації зі створення банку даних документів з особового складу та надіслати відповідні рекомендації до архівних установ міст та районів області.

* * *

13 листопада у Володимир-Волинському районі проведено навчання секретарів сільських рад та діловодів управлінь і відділів райдержадміністрації, на якому вивчались: інструкції з діловодства та за зверненнями громадян, правила роботи архівних підрозділів, правила зберігання документів, положення про архівний підрозділ, робота експертних комісій. Після семінару його учасники відвідали Зимнівський Святогорський монастир, що в цьому районі.

* * *

20 листопада працівники держархіву області взяли участь в Урочистій Академії з нагоди 85-ї річниці проголошення Української Народної Республіки, що була проведена у Волинському державному університеті імені Лесі Українки.

* * *

22–23 листопада в Луцьку відбулась науково-красознавча конференція “Данило Братковський – поет і громадянин”, приурочена до 300-ї річниці

смерті поета. В конференції взяв участь директор держархіву області В. Гика.

* * *

27 листопада провідний спеціаліст відділу формування НАФ та діловодства держархіву області Р. Р. Ярмолюк виступила перед секретарями сільських і селищних рад області, які протягом трьох останніх років не підвищували свою кваліфікацію, з темою “Номенклатура справ. Формування документів у справі та передання їх на держзберігання”. Навчання організував обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, керівників державних підприємств, установ та організацій при Волинській облдержадміністрації.

* * *

Протягом вересня–листопада в читальному залі держархіву області експонувалась низка фотодокументальних виставок, приурочених до різних подій. Це і “Спалені села Волині” до 60-річчя трагедії в с. Кортеліси Ратнівського району. На виставці, присвяченій 60-річчю створення УПА, експонувалися ксерокопії документів з фонду Волинського проводу ОУН, зокрема листівки команди УПА, інформації про діяльність окремих груп ОУН, біографії і списки членів ОУН–УПА, їхні звіти про ідеологічну роботу, відомості про відділи “Рибака”, Яреми, Гонти, Богдана за 1944 р. Виставку доповнювали матеріали з особового фонду відомого політ’язня М. Ф. Чеб, її спогади про перебування в УПА, а також інші матеріали.

До 70-річчя голодомору в Україні було розгорнуто виставку “Відлуння голодомору на Волині”. В її експозиції використано ксерокопії документів з фонду очевидців голодомору, які проживають на Волині.

На виставці, присвяченій 85-й річниці проголошення Української Народної Республіки, представлено ксерокопії документів 1917–1918 рр., зокрема Універсали Центральної Ради, Конституція УНР, фотографії, твори Грушевського, Донцова, Дорошенка, часопис “Розбудова нації”.

Директор архіву **В. Гика**

У Держархіві Дніпропетровської області

У вересні відкрилася документальна виставка, присвячена 200-річчю заснування Катеринославської губернії та 70-річчю Дніпропетровської області. Експозиція складалась з документів та матеріалів держархіву області та охоплювала період з другої половини XVI до кінця 1930-х років.

На виставочних стендах представлено 125 документів, з яких 67 дорядянського періоду. Насамперед вони висвітлювали козацькі часи, колоні-

зацію півдня країни: це і маніфест Катерини II про дозвіл іноземцям селитися в південно-західній Росії від 22 липня 1763 р., відомість про надання поміщикам земель в Катеринославському повіті 1776 р. і паспорт на в'їзд до Росії іноземного колоніста від 1797 р. Представлено герби міст Катеринославщини. Про перші промислові підприємства можна було дізнатися з опису стану Катеринославських казенних фабрик суконної та панчішної від 26 березня 1797 р. Документальні експонати розповідали також про розвиток промисловості, сільського господарства та інших галузей народного господарства кінця XIX ст. – часу економічного буму на Катеринославщині, викликаного зародженням чорної металургії на Донбасі та Придніпров'ї. Представлено також матеріали про визначних людей Катеринославської губернії, як то: катеринославського губернатора А. Я. Фабра, при якому було розплановано бульвари, підприємця та громадського діяча О. М. Поля, який мав безпосереднє відношення до розвитку металургії в регіоні.

Серед експонатів були і фотоматеріали ювілейної Південноросійської обласної сільськогосподарської, промислової та кустарної виставки 1910 р., що проходила у Катеринославі, в якій брали участь навіть зарубіжні представники, відкриття Катеринославської міської залізниці, відвідання царем Миколою II міста, революційні заворушення 1905 р., і поруч з цим життя звичайних городян.

Наведені документи та матеріали висвітлювали також період 1917 р. (Тимчасовий земельний закон, прийнятий УЦР в 1918 р., відправлення катеринославців на боротьбу з Каледіним, наказ Катеринославського губернського комісара, звернення генерала Врангеля, наказ Н. І. Махна), голод 1921–1922 рр. (звернення Комісії допомоги голодаючим губвиконкомом, положення про дитячі їдальні Нікопольського волосного виконкомом), отримання першого трактора в с. Василівка Новомосковського району Дніпропетровської області, початок будівництва Дніпрогесу, боротьбу з неписьменністю.

1930-ті роки представлено документальними експонатами, що ілюструють створення Дніпропетровської області в лютому 1932 р., подальший розвиток промисловості (виступ М. І. Калініна на мітингу, присвяченому введенню в дію Дніпрогесу в 1932 р., довідка Головного управління комунального господарства та будівництва міст РНК УРСР про розвиток промисловості та зростання народонаселення в м. Дніпропетровську від 8 червня 1931 р.) та стан сільського господарства (повідомлення Дніпропетровського окрадмінвідділу про випадки опору під час хлібозаготівлі, фото делегатів I обласного з'їзду колгоспників 1933 р., рішення обкому про занесення на чорну дошку колгоспів, документи про голодомор 1932–1933 рр.).

Вперше представлено документи про репресії кінця 1930-х років (архівно-слідчі справи), що довгий час зберігалися в архівах КДБ і були пере-

дані держархіву лише в 2000 р. Управлінням СБУ в Дніпропетровській області.

Спеціаліст відділу інформації та використання документів **В. Кучма**

* * *

24 жовтня 2002 р. в держархіві області відбувся семінар з новопризначеними начальниками архівних відділів міських рад та райдержадміністрацій, на якому розглянуто питання організації державного обліку документів.

З основною обліковою документацією міського архіву учасників семінару ознайомила начальник архівного відділу Дніпропетровської міської ради Г. Б. Писарська. Вона проаналізувала проходження документів з моменту надходження справ до архіву до їх вибуття. Були продемонстровані журнал реєстрації надходжень, а також документи, що входять до справи фонду і наглядальної справи.

Питанням обліку документів на стадії діловодства, зокрема складанню номенклатури справ, був присвячений виступ начальника відділу формування НАФ і діловодства І. Л. Ліньової.

Учасники семінару ознайомилися з Примірною інструкцією з діловодства у міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, Раді Міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органах виконавчої влади, затвердженою Постановою Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 1997 р. № 1153.

Надано також рекомендації відповідальним за діловодство в підвідомчих організаціях і установах.

Начальник відділу організації та координації архівної справи **Т. Коновалова**

У Держархіві Донецької області

24–25 вересня на базі архівного відділу Слов'янської райдержадміністрації та Слов'янського міського архіву відбувся виїзний семінар з обміну досвідом завідуючих міських архівів та начальників архівних відділів райдержадміністрацій північного регіону Донецької області. У семінарі взяли участь голова Слов'янської райдержадміністрації Г. А. Горобець, голова районної ради О. В. Бондаренко, міський голова А. В. Лєвіт, керівник апарату райдержадміністрації Л. В. Макагон, керуюча справами міськвиконкому Л. П. Руденко, директор держархіву області Н. Б. Метальнікова, спеціалісти відділу організації та координації архівної справи держархіву області.

Семінар дав можливість ознайомитись завідуючим держархівів з організацією роботи двох кращих архівних установ Донецької області. Особливу

увагу звернено на забезпечення надійної схоронності документів ліквідованих установ, організацій та підприємств, перед усім агропромислового комплексу, на форми роботи з підприємствами, що змінили форму власності, але їхні документи віднесено до НАФ.

На семінарі порушилось питання обліку документів як засобу забезпечення схоронності та контролю за їх наявністю. Разом з тим відзначався тісний взаємозв'язок, спільні зусилля державних архівних установ та відомчих архівів щодо поліпшення стану збереженості та обліку документів.

Для запозичення досвіду учасники семінару відвідали Райгородоцьку селищну раду, де ознайомилися з веденням діловодства та архівної справи, а також архів ВАТ “Слов’янський завод високовольтних ізоляторів”.

На завершення семінару учасники відвідали Слов’яногорський заповідник.

Зав. відділу організації та координації архівної справи **Л. Широбокова**

* * *

16–17 жовтня після затвердження нових списків установ – джерел комплектування НАФ України держархів області провів семінар-нараду з головами експертних комісій та відповідальними за архів і діловодство підприємств і організацій промисловості, транспорту, будівництва і зв'язку. Семінар підготував відділ формування НАФ з метою ознайомлення з роботою держархіву, тематика семінару розроблена з урахуванням побажань установ-учасників.

Слухачі були ознайомлені з новою редакцією Закону “Про Національний архівний фонд та архівні установи”.

З огляду на сучасний соціально-економічний стан, перехід підприємств на нові умови господарювання, зміну форм власності особлива увага приділялася питанням схоронності документів, що входять до складу НАФ, залучення комерційних підприємств у джерела комплектування держархіву області.

На семінарі були розглянуті нові правила роботи відомчих архівних підрозділів; до відома учасників доведене обов'язкове виконання правил незалежно від форм власності підприємств.

Зацікавленість в аудиторії викликали заняття з оформлення документів таких, як резюме, контракт про прийняття на роботу, листів до іноземних ділових партнерів, а також документів, що представляють комерційну таємницю.

На семінарі обговорювалися критерії експертизи цінності нових категорій документів, що характеризують підприємницьку, зовнішньоекономічну, інноваційну, інвестиційну, ліцензійну діяльність. При цьому підкреслювалася роль експертної оцінки, що повинна давати експертна комісія, що складається з фахівців організації.

Проведений аналіз номенклатур справ організацій – учасників семінару сприяв виявленню помилок, що допускаються при складанні номенклатур справ і визначив способи їхнього усунення. Увазі слухачів були запропоновані примірні номенклатури справ промислових підприємств, установ архітектури, підготовлені держархівом для надання практичної допомоги підприємствам і організаціям.

Зважаючи на те, що питання забезпечення збереженості документів в установах є одним з найактуальніших, учасники семінару вивчали технічні вимоги галузевого стандарту України “Документи на паперових носіях. Правила збереження Національного архівного фонду”. Слухачами була заповнена спеціальна анкета щодо забезпечення схоронності документів у їхніх установах.

На завершення учасникам семінару була запропонована екскурсія по фондах держархіву області.

Зав. відділу формування НАФ і діловодства **І. Чиркова**

Державному архіву м. Донецька – 70 років

У 2002 р. виповнилося 70 років Донецькому (Сталінському) міському архіву, який було створено згідно з Постановою ВЦВК від 10 листопада 1931 р.

Однією з основних задач, покладених на архів, було формування списків джерел комплектування. Проводилися регулярні обстеження на території міста установ та організацій. Завдяки цій копіткій роботі вже на 1936 р. сформувався перший список джерел комплектування. До його складу ввійшли виконкоми, міський фінансовий відділ, кілька технікумів, міжрайсуд, “Укрплодовоч” та ін. Список невпинно доповнювався.

Архів регулярно проводив інструктивні наради, індивідуальні інструктажі, консультації з відповідальними за архіви установ, організацій, надавалася методична і практична допомога щодо обробки, підготовки і передання справ на державне зберігання. В 1938 р. у Сталінському міському архіві налічувалося вже 17 848 справ.

З’явилися нові види роботи:

- перевірка наявності – стану справ як у міському архіву, так і в архівах установ; за результатами перевірок склалися акти;
- передання міським архівам як архівам зі змінним складом документів документальних матеріалів НАФ на постійне зберігання до обласного історичного архіву;
- використання документів НАФ.

Починаючи з 1938 р. міський архів веде велику довідкову роботу. Тематика запитів була найрізноманітнішою. Сьогодні тематика довідок дещо змінилася, що обумовлено політичним і економічним станом життя. Од-

нак з серпня 1998 р. міський архів приймає документи з особового складу ліквідованих підприємств різних форм власності, в зв'язку з чим обсяг довідкової роботи невпинно зростає. Так, лише за I півріччя 2002 р. виконано 620 запитів соціально-правового характеру.

Непоправних втрат зазнав міський архів у роки Другої світової війни. Загинуло 155 фондів на 26 тис. справ. Після визволення міста у середині травня 1944 р. архів знову розпочав роботу. Довелося все починати спочатку. Формувати списки фондів, обстежувати організації, виявляти цінні документи, надавати методичну та практичну допомогу в науково-технічній обробці цих документів, проводити перевірку наявності документів на підприємствах.

В акті обстеження архіву архівним відділом облвиконкому за 1946 р. відзначалося, що Сталінським міським архівом взято на облік 300 організацій, з яких 198 вже обстежено. На державне зберігання надійшло 79 фондів на 6 010 справ, які зразу були передані на постійне зберігання до облархіву. Подальше комплектування міський архів припинив протягом останніх десяти років через відсутність власного приміщення. Це питання не розв'язане і дотепер. Міський архів орендує в держархіві області архівосховище площею 120 кв. м та робочу кімнату площею 12 кв. м. Виконком Донецької міської ради разом з міським архівом постійно ведуть пошуки приміщення, придатного для архіву.

Штат міського архіву завжди був малочисельним. В 1932 р. працювало 3 чоловіки, а в 2001 р. – 5 чоловік.

Зважаючи на недостатньо високий професійний рівень працюючих з 1935 р. були започатковані перші курси. Їх керівником був управляючий обласним архівним управлінням І. Г. Смельянов, завідувачем – Д. Ф. Шакін. згідно з планом курсів вивчалися як загальноосвітні дисципліни, так і спеціальні. Проводилися лекції, практичні заняття.

Однак архівісти вистояли. Вони по зернятках збирали документальні матеріали, що відзеркалювали історію міста і донесли їх до нас.

Завідувач міського архіву **Є. Притиченко**

У Держархіві Житомирської області

До Дня пам'яті жертв голодомору та політичних репресій держархівом області проведено низку заходів, зокрема круглий стіл за участю заступника голови облдержадміністрації І. О. Рафальського, членів редколегії книги "Реабілітовані історією. Житомирська область", а також більш як 30 представників ЗМІ. У виступах та коментарях працівники держархіву області торкнулися величезної трагедії нації – голодомору – та політичних репресій. На Житомирщині їх зазнало понад 70 тисяч громадян майже 30 національностей, віком від 12 до 82 років.

Під час проведення круглого столу представникам ЗМІ була надана можливість ознайомитися з архівними документами на зазначену тему.

Держархівом області було підготовлено також змістовну виставку документів.

Ці заходи широко висвітилися у ЗМІ, що дало можливість пересічному громадянину крізь призму об'єктивності архівних документів сприйняти ті жахливі події 1930-х років такими, якими вони були в дійсності.

Заступник директора архіву **Н. Савченко**

У Держархіві Закарпатської області

1 жовтня в держархіві області відбувся семінар-навчання з начальниками архівних відділів районних державних адміністрацій і міських рад згідно з планом роботи та з метою підвищення їх кваліфікації.

Пріоритетні напрями діяльності архівних установ області визначив у ґрунтовній доповіді директор архіву.

Основні норми нової редакції Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи” охарактеризувала заступник директора архіву **Н. А. Товт**.

Про порядок формування номенклатури справ, її роль і значення в діловодстві та формуванні НАФ, підготовку до приймання на державне зберігання документів розповіла учасникам семінару-навчання начальник відділу формування НАФ **Г. Й. Ботош**.

З учасниками навчання було проведено практичне заняття-засідання ЕПК, відбувся обмін досвідом роботи.

Учасники семінару-навчання оглянули виставку нових публікацій.

* * *

21 листопада відбулося чергове засідання колегії держархіву області, на якому проаналізовано стан виконання пропозицій та ліквідації недоліків, виявлених при комплексних перевірках у Перечинському та Іршавському архівних відділах. З інформацією виступили начальники архівних відділів зазначених районів **М. І. Цицика** та **С. Ф. Буркуш**.

На засіданні колегії згідно з наказом Держкомархіву України № 73 від 30 жовтня 2002 р. обговорено рішення колегії Держкомархіву від 23 жовтня 2002 р. “Про стан виконання законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи у Рівненській області” та стан зберігання документів в Ужгородському підрозділі Державного архіву Закарпатської області.

При розгляді питання “Про освоєння спонсорських коштів”, наданих головою Правління АБ “Ажіо” **С. М. Аржевітіним** для локального ремонту

даху аварійної споруди Берегівського підрозділу держархіву області, схвалено зусилля директора щодо пошуку альтернативних джерел додаткового фінансування першочергових потреб життєдіяльності обласної архівної установи. Рекомендовано продовжити цю роботу.

Згідно з американською програмою в держархіві області розміщено комп'ютерний центр для безоплатного навчання населення і працівників архіву комп'ютерній грамоті та користуванню Інтернету. Крім того, є домовленість директора держархіву області з С. М. Аржевітіним щодо пошуку резервів для передання архіву на спонсорських умовах ще 4–10 комп'ютерних комплексів.

Розглянуто інформацію про виконання рішення колегії держархіву області від 26 вересня 2002 р. “Про роботу Ужгородського райдержархіву”, про заходи держархіву області щодо виконання Розпорядження Президента України від 31 жовтня 2002 р. № 378/2002-рп “Про комісію з комплексного обстеження стану фондів бібліотек, архівів та музеїв України”, про стан фінансування держархіву області та про вивчення і пропаганду положень нової редакції Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”, про окреме доручення голови облдержадміністрації про щоденне інформування про роботу установ, управлінь та відділів архівом за день.

Учасники засідання були поінформовані також про систематичне вивчення і пропаганду положень Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”. З цією метою директором підготовлено і подано до друку: параграф про розвиток архівної справи в області до третього тому “Нарисів історії Закарпаття”; наукову статтю “Архіви та їх роль у розвитку українського суспільства” до чергового, 7-го номера “Наукового вісника Ужгородського національного університету”. За домовленістю з керівництвом облтелерадіокомітету йде підготовка передачі за участю директора держархіву області з нагоди Дня архівних працівників України.

На прохання головного редактора обласної газети “Новини Закарпаття” готується круглий стіл та низка, матеріалів для публікації в ЗМІ.

* * *

26 грудня в приміщенні держархіву області відкрито виставку документів, присвячену діяльності видатного громадського та політичного діяча нашого краю І. І. Туряниці. На ній представлено документи, що висвітлюють яскраві сторінки його життя: участь у боротьбі за краще життя закарпатців, за возз'єднання Закарпаття в єдиній українській державі, служба у Чехословацькій армії, участь у роботі І з'їзду Народних Комітетів Закарпатської України, робота на посаді голови НРЗУ та першого секретаря ЦК КПЗУ, громадсько-політична діяльність на посаді депутата Верховної Ради

УРСР та СРСР. Також використано спогади про І. І. Туряницю відомих діячів того часу (генерала Л. Свободи, А. М. Шекети та ін.).

Директор архіву **М. Делеган**

У Держархіві Кіровоградської області

З 21 по 25 жовтня на базі держархіву області працівниками відділу формування НАФ та діловодства були проведені курси підвищення кваліфікації працівників ділових та архівних служб підприємств, установ і організацій м. Кіровограда. Навчальна програма передбачала вивчення сучасних вимог до документування управлінської діяльності та ознайомлення з новими нормативними актами з архівної справи. Слухачі курсів ознайомилися з основними положеннями роботи архівів установ, оформленням службових документів, організацією контролю за виконанням документів.

Особлива увага приділялася таким темам, як “Складання номенклатур справ і формування справ”, “Підготовка і передання справ до архіву установи”, “Підготовка справ до зберігання та використання”, “Експертиза цінності документів в установах” тощо. Крім лекцій, були практичні заняття та виїзне, яке проходило на базі Кіровоградського державного технічного університету, де слухачі оглянули архівосховища та обмінялися досвідом щодо організації роботи архівних підрозділів установ.

За результатами підсумкової співбесіди 25 працівників ділових та архівних служб підприємств, установ та організацій міста отримали посвідчення про підвищення кваліфікації.

* * *

22 листопада в держархіві області відкрилась виставка “Забуттю не підлягає”, приурочена до 70-х роковин голодомору 1932–1933 рр. в Україні. На ній представлено документи з історії краю періоду 1929–1933 рр. (розкуркулення, колективізація, формування хлібного фонду методами позаекономічного примусу). Подано докладні дані про масштаби голодомору в м. Зінов’євську та селах Зінов’євського району; тасмні донесення, інформації, зведення про факти опухання та смертності від голоду, медичні статистичні звіти про наявність “безбілкових” голодних набряків у робітників підприємств Зінов’євська, відомості про факти труподства та ін.

Виставку відвідали учні педагогічного ліцею, шкіл міста, студенти-історики.

В. о. директора архіву **Т. Косенко**

У Держархіві Луганської області

15–18 жовтня до Луганська на запрошення Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля приїздила директор УНДІАСД І. Б. Матяш, яка прочитала лекції на такі теми: “З історії архівної справи”, “Видатні діячі архівної справи”, “Зарубіжні архіви” для студентів кафедри архівознавства.

Під час перебування в Луганську І. Б. Матяш відвідала Державний архів Луганської області, де зустрілася із керівництвом та співробітниками архіву. Вона розповіла про напрями діяльності УНДІАСД, першочергові завдання та перспективи науково-дослідної роботи в архівній галузі.

Директор інституту підтримала ініціативу керівництва держархіву області та завідуючого кафедрою архівознавства університету щодо утворення у майбутньому на базі держархіву області філії цієї кафедри для підвищення професійного рівня студентів.

* * *

19 листопада в Музеї історії та культури м. Луганська відбулося засідання круглого столу на тему: “Кам’яний Брід: нові сторінки історії”, присвяченого виявленню у Російському державному історичному архіві та Держархіві Луганської області унікальним документам найстарішого поселення на території Луганська.

У дискусії, яка розгорнулася навколо відкритих цікавих відомостей та перегляду дати заснування м. Луганська, взяли участь д-р іст. наук проф. Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля В. Ф. Литвиненко, директор Луганського регіонального центру проблем історії Донбасу В. І. Подов, доцент кафедри історії України Луганського державного педагогічного університету ім. Т. Шевченка Г. М. Намдаров, директор Держархіву Луганської області М. М. Старовойтов, начальник відділу інформації та використання документів Г. М. Кравченко та інші історики і науковці міста.

* * *

На виконання Указу Президента України від 20 березня 2002 р. № 275 “Про заходи у зв’язку з 70-ми роковинами голодомору в Україні” та відповідного розпорядження голови облдержадміністрації від 25 жовтня 2002 р. № 678 держархівом області організовано низку заходів.

Директором держархіву області М. М. Старовойтовим до Дня пам’яті жертв голодомору та політичних репресій 21 листопада 2002 р. проведено інформаційний день для начальників управлінь облдержадміністрації.

У газеті “Луганская правда” надруковано статтю М. М. Старовойтова “Голодомор в Україні та на Луганщині: про це розповіли архівні документи”.

Провідним спеціалістом відділу інформації та використання документів Н. С. Величко спільно з Луганською обласною державною телерадіокомпанією до трагічних подій 1932–1933 років в Україні організовано радіо-передачу “Архіви звинувачують...”.

* * *

29 листопада в держархіві області відбулося розширене засідання колегії, в якому взяли участь начальники архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад, а також заступники голів – керівники апарату райдержадміністрацій та керуючі справами виконкомів міських рад. На засіданні розглянуто питання “Про підсумки виконання архівними установами області Розпорядження Президента України “Про невідкладні заходи щодо розвитку архівної справи” та розпорядження голови облдержадміністрації “Про затвердження Плану основних заходів щодо розвитку архівної справи в Луганській області”.

З інформацією “Про виконання рішення попередньої колегії “Про підсумки роботи архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад з організаційно-методичного керівництва діяльністю діловодних служб та архівних підрозділів органів виконавчої влади та місцевого самоврядування” виступила головний спеціаліст відділу організації та координації архівної справи О. І. Діанковська.

З основного питання, передбаченого порядком денним розширеного засідання колегії, виступив директор Державного архіву Луганської області М. М. Старовойтов. Він підкреслив, що протягом 2002 р. органи виконавчої влади та місцевого самоврядування сприяли розвитку архівної справи в області.

Відповідно до розпорядження голови облдержадміністрації “Про створення місцевих архівних установ для централізованого тимчасового зберігання документів, не віднесених до Національного архівного фонду” Свердловська міська рада на черговій сесії ухвалила рішення про створення з 1 січня 2003 р. Трудового архіву як окремого структурного підрозділу виконавчого органу міської ради з чисельністю 3 штатні одиниці для зберігання документів, не віднесених до НАФ.

Крім того, вирішується питання про створення трудових архівів у Алчевську, Краснодоні, Красному Лучі та Сіверськодоноцьку.

На підставі аналізу виконання Плану основних заходів щодо розвитку архівної справи в Луганській області директор держархіву відзначив, що у держархіві області було проведено цілеспрямовану роботу щодо кадрового забезпечення та вдосконалення діяльності діловодних служб архівних установ.

Лише за останні півтора року до держархіву області на посади державних службовців було прийнято сім молодих фахівців віком від 19 до 25 років.

Директор відзначив, що в держархіві області приділяється значна увага підвищенню кваліфікації робітників. На базі держархіву області організовано семінар-навчання начальників архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад. Проведено заняття за основними напрямками роботи: законодавча та нормативно-методична база роботи архівних установ; правила користування документами НАФ; планово-звітна документація архівних установ тощо.

У поточному році в держархіві області розроблено комп'ютерну програму "Діловодство", а також програми "Фонди Держархіву Луганської області", "Поліція", завершується робота над програмою "Актові записи". Сьогодні комп'ютерна база архівних установ області налічує 15 комп'ютерів, 5 з них у держархіві області. У 2002 р. було придбане комп'ютерне обладнання для архівних відділів Кремінської та Новоайдарської райдержадміністрацій, Луганської, Первомайської, Ровеньківської, Свердловської, Сіверськодонецької та Стаханівської міських рад.

В обговоренні основного питання засідання колегії взяли участь начальники архівних відділів Біловодської та Краснодонської райдержадміністрацій, Антрацитівської, Брянківської, Свердловської, Стаханівської міських рад.

З коментарем на запитання учасників засідання колегії щодо утворення та організації роботи трудових архівів, визначення їх статусу та посадових окладів робітників, джерел фінансування та виконання платних послуг виступили заступник директора держархіву області В. О. Сиволапов та начальник фінансово-господарського відділу держархіву А. В. Юшина.

У продовження роботи колегії з повідомленням про рішення колегії Держкомархіву України від 23 жовтня 2002 р. "Про стан виконання законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи у Рівненській області" виступив начальник відділу організації та координації архівної справи О. О. Золотарьов.

На засіданні колегії також було розглянуто питання "Про підсумки роботи Державного архіву Луганської області щодо виконання Закону України "Про звернення громадян у 2002 році", з яким виступила начальник відділу інформації та використання документів Г. М. Кравченко.

За підсумками розглянутих на засіданні питань були прийняті відповідні рішення та визначено терміни їх виконання.

Директор архіву **М. Старовойтов**

У Держархіві Миколаївської області

У жовтні директор держархіву області та його заступник взяли участь в обштинному фестивалі єврейської книги. На виставці в Центральній державній бібліотеці ім. М. Кропивницького, де проходив фестиваль, демонструвались копії документів з фондів державного архіву області, які виявив керівник програми “Музей” товариства “Хесед-Менахем” Ф. М. Коган.

В рамках фестивалю в музеї Підпільно-партизанського руху була проведена виставка одного дня, на якій були представлені карні справи євреїв, репресованих в 1930-х роках. Відкрив виставку голова правління обласної єврейської культури М. Д. Гольденберг. У церемонії відкриття взяли участь директор держархіву області Л. І. Огорокова, головний спеціаліст відділу зберігання та обліку документів Л. С. Климова.

Заступник директора **Л. Левченко**

* * *

23 жовтня відділом формування НАФ та діловодства проведено семінар з питань роботи архівних підрозділів і діловодних служб установ науки та юстиції. На семінарі вивчалися питання нормативно-методичного забезпечення роботи архіву та діловодних служб: “Нове в архівному законодавстві“, “Правила роботи архівних підрозділів органів державної влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій”. Особливу увагу приділено питанням проведення експертизи цінності документів та оформлення її результатів.

На завершення семінару для його учасників було проведено оглядову екскурсію по архіву.

Начальник відділу формування НАФ та діловодства **О. Удогова**

* * *

На виконання наказу Державного комітету архівів України від 13 травня 2002 р. № 33 “Про затвердження Примірного положення про місцеву архівну установу для централізованого тимчасового зберігання документів” та наказу директора архіву від 31 травня 2002 р. № 25 з цього ж питання керівникам райдержадміністрацій і міськрад надіслані “Примірні положення...” та об’рунтовані роз’яснення щодо створення трудових архівів.

На сьогодні прийнято рішення Єланецької райради від 19 листопада 2002 р. № 5 “Про створення трудового архіву Єланецького району”, в ряді архівних відділів розглядається питання про розширення площ існуючих

архівосховищ для зберігання документів ліквідованих установ та виділення штатної одиниці для проведення роботи з їх використання.

В Миколаєві такий архів діє протягом року.

Головний спеціаліст відділу організації і координації архівної справи **Н. Комбарова**

* * *

19–20 грудня в Миколаєві у приміщенні Миколаївської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. О. М. Гмирьова проходила IV обласна краєзнавча конференція, присвячена 150-річчю з дня народження видатного українського історика і композитора М. М. Аркаса.

Відкрив конференцію начальник управління культури Миколаївської облдержадміністрації, заслужений працівник культури України В. С. Лоскутніков. З привітанням виступив заступник голови Миколаївської облдержадміністрації Г. Б. Ніколенко.

Робота конференції проходила протягом двох днів по трьох секціях: родина Аркасів в історії України. Видатні постаті краю; пам'ятники археології Миколаївщини. Історія краю. Миколаївщина в контексті історії України; духовна і матеріальна культура Миколаївщини. Історіографія і джерелознавство краю.

З повідомленнями виступили науковці та краєзнавці Миколаївської, Донецької, Львівської, Херсонської та Черкаської областей.

В роботі секцій взяли участь і архівісти Державного архіву Миколаївської області. З повідомленнями виступили: заступник директора Л. Л. Левченко – “Вплив Кримської війни на розвиток Миколаївсько-Севастопольського губернаторства”, начальник відділу інформації та використання документів О. В. Серединський – “Історіографія історії Чорноморських поселень”, головний спеціаліст цього ж відділу М. О. Мельник – “Очаківський військовий собор”, “Документи держархіву про історію Миколаївської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. О. М. Гмирьова” (до 120-річчя бібліотеки), “Мусульманська мечеть в м. Миколаєві”, “Сторінки історії електричних станцій”; провідний спеціаліст О. А. Зерницький – “Розкольницький рух на Миколаївщині”.

Нач. відділу інформації та використання документів **О. Серединський**

* * *

На своє професійне свято працівники архіву, як і в попередні роки, запросили ветеранів архівної праці, колишніх працівників державного архіву області: директора К. С. Восьмирко, завідуючого відділом використання і публікації документів І. О. Биченкова, методиста Т. Г. Молдован, архівістів

Т. О. Тихонову, А. В. Тарасову, Т. Ф. Савельєву, бухгалтера Г. О. Крепу, завідуючого архівним відділом облвиконкому І. С. Бездітного.

За дорученням голови облдержадміністрації О. М. Гаркуші архівістів привітав з професійним святом та вручив нагороди заступник керівника апарату, начальник організаційного відділу Ю. Г. Андрієнко. Почесними грамотами облдержадміністрації за сумлінну працю, вагомі досягнення у професійній діяльності були нагороджені головний науковий співробітник М. П. Явланова і старший зберігач фондів Н. В. Мирянова. Подяки одержали головний спеціаліст відділу формування НАФ та діловодства Д. М. Мартинюк та провідний архівіст відділу інформації та використання документів І. В. Крикалова.

Директор держархіву області Л. І. Огорокова привітала всіх присутніх, розповіла про події в житті колективу, що відбулися протягом 2002 р. Заступник директора Л. Л. Левченко повідомила, що саме 24 грудня архівом отримане свідоцтво про державну реєстрацію журналу “Джерело”, який планується видавати один раз на квартал починаючи з 2003 р.

Ветерани праці згадували про свою роботу в архіві, висловлювали щирі подяки за увагу до них. Викладачі Миколаївського державного педагогічного університету привітали архівістів та забезпечили музичне оформлення свята.

Телерадіокомітетом відзнято сюжет про Державний архів Миколаївської області.

Керівник кадрової служби головний спеціаліст **О. Смирнова**

У Держархіві Полтавської області

1 жовтня відбулося розширене засідання колегії держархіву області, на якому розглядалося питання про стан забезпечення збереженості документів реформованих колективних сільгосп підприємств. У колегії взяли участь начальники архівних відділів райдержадміністрацій, заступник начальника Головного управління пенсійного фонду в Полтавській області, заступник начальника Головного управління праці та соціального захисту населення облдержадміністрації, головний державний експерт з умов праці, начальник відділу кадрів Головного управління сільського господарства облдержадміністрації та завідувач відділу суспільно-політичних та соціальних проблем обласної газети “Село Полтавське”.

На колегії відзначалося, що відповідно до указів Президента України про реформування аграрного сектора економіки реорганізації підлягло понад 500 колишніх КСП, в архівних підрозділах яких зберігалось 15 520 справ документів, віднесених до НАФ, та 280 тис. справ з особового складу, починаючи з 1943 р.

Колегія констатувала, що організація науково-технічного опрацювання документів, передання їх на державне зберігання та правонаступникам була недостатньою, а питання створення трудових архівів вирішувалось надто повільно. Робота значно активізувалася в 2001 р., коли це питання стала контролювати облдержадміністрація. Впродовж короткого часу було вжито низку дійових заходів, спрямованих на забезпечення збереженості документів ліквідованих сільгоспідприємств, зокрема в 11 районах створено трудові архіви.

Відзначивши позитивний досвід Великобагачанського, Гадяцького, Козельщинського, Котелевського, Кременчуцького, Машівського, Новосанжарського, Решетилівського та Шишацького архівних відділів у забезпеченні збереженості документів колишніх КСП, колегія наголосила на необхідності встановлення постійного контролю за збереженістю документів ліквідованих КСП.

Крім того, викликає занепокоєння незадовільне зберігання у сільгоспідприємствах документів з питань атестації робочих місць за умовами праці, що призводить до нарікань громадян, які претендують на пільгові пенсії.

Вирішено також прискорити вивчення документації новостворених сільгоспідприємств з метою включення їх до джерел формування НАФ.

Відділ організації і координації архівної справи архіву

У Держархіві Тернопільської області

З 7 по 11 жовтня держархів області спільно із Центром підвищення кваліфікації державних службовців і керівників державних підприємств, установ та організацій при Тернопільській облдержадміністрації провів семінар із спеціалістами діловодних та архівних служб управлінь та відділів облдержадміністрації та облради. Відкрили семінар директор центру В. Скорик та директор держархіву області Б. Хаварівський. Організатори заходу поставили перед собою мету – підвищення ділової кваліфікації працівників служб документального забезпечення державних установ. У ньому взяв участь завідуючий загального відділу Тернопільської облдержадміністрації І. Ткачук.

Директор держархіву Б. Хаварівський провів тематичну зустріч “Закон про Національний архівний фонд та архівні установи”.

У процесі навчання розглядалися різні аспекти роботи з документами, у тому числі із конфіденційною інформацією, що є власністю держави.

Наголошувалося на такому важливому аспекті, як ведення діловодства за зверненнями громадян. Окремою темою практичних занять стала тема:

“Приймання, розгляд та реєстрація документів. Порядок оброблення та надсилання вихідних документів.”

З основними положеннями роботи архівів установ, складанням номенклатур та формуванням справ ознайомила слухачів завідувачка відділу формування НАФ та діловодства держархіву Т. Малиміна-Базиляк. Головний спеціаліст відділу формування НАФ та діловодства М. Романишина зупинилася на питаннях складання та оформлення описів справ, фондуванні й обліку документів архіву установи. З рекомендаціями щодо користування документами архівів установ виступила головний спеціаліст відділу інформації та використання документів В. Котляр.

Завідуючий відділу організації та координації архівної справи Б. Бешнов зупинився на основних моментах забезпечення збереження документів в архівах установи.

Про проблеми експертизи цінності документів установ, підготовку і передавання їх до архіву установи та передавання документів НАФ на державне зберігання йшлося у виступах завідуючої відділу зберігання, обліку та довідкового апарату О. Бойчук та головного спеціаліста відділу інформації та використання документів О. Ковальчук.

Підсумки семінару підбили директор центру В. Скорик та заступник директора держархіву Н. Сергєєва.

Семінар засвідчив, що держархів області відновлює давні ділові контакти із Центром підвищення кваліфікації, а також те, що для якісного комплектування НАФ України важливе значення має їхнє оформлення та збереження в державних установах. Керівництво архіву планує провести аналогічні семінари із представниками служб документального забезпечення підприємств та організацій.

Зав. відділу формування НАФ та діловодства **Т. Малиміна-Базиляк**

У Держархіві Хмельницької області

17 жовтня відбувся семінар-практикум з керівниками архівних відділів районних та міських держадміністрацій, на якому вивчено принципи визначення джерел комплектування державних архівів за умов реформування державної системи та порядок перескладання списку № 1 джерел комплектування НАФ архівних установ області; питання про підготовку документів на розгляд ЕПК держархіву області; розглянуто виконання рішення колегії Держкомархіву України від 13 вересня 2002 р. “Про завдання державних архівних установ, що впливають з Послання Президента України до Верховної Ради України “Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002–2011 рр.”.

* * *

24 жовтня відбулося чергове засідання колегії держархіву області, на якому розглянуто питання про підсумки роботи архівних установ області за 9 місяців поточного року (аналіз проведено заступником директора Г. Г. Осадчою) та стан науково-дослідної та видавничої роботи в архівних установах за період 2000–2002 рр.

Незважаючи на виконання планових показників 2002 р., відзначалось відставання по деяких видах робіт в держархіві області та окремих архівних відділах, пропонувалось активізувати роботу з введення до Центрального фондового каталога аркушів фондів, проведення ремонтно-реставраційних робіт, картонування документів, поліпшення публіцистичної та інформаційної роботи кожним архівним відділом.

* * *

17–18 жовтня в приміщенні Кам'янець-Подільського державного педагогічного університету відбулася науково-методична конференція “Історичне краєзнавство в системі освіти України: здобутки, проблеми, перспективи”. У конференції взяли участь провідні науковці, дослідники минавшини Подільського краю, знані краєзнавці з Вінниччини, Донеччини, Миколаївщини, Кіровоградщини, Рівненщини. Активну участь в обговоренні й розв’язанні поставлених проблем взяв директор державного архіву області автор багатьох краєзнавчих розробок П. Слободянюк.

* * *

До Дня пам’яті жертв голодомору та 70-річчя масового голодомору 1932–1933 рр. відділ інформації та використання документів держархіву області поінформував освітян області про склад та зміст документів, що відображають голодомор на Хмельниччині. Вчителям-історикам шкіл області запропоновано використовувати архівні матеріали для висвітлення цієї теми на уроках.

* * *

Начальником відділу інформації та використання документів держархіву області Н. Кузьміною проведено низку заходів з питань розвитку архівної справи на Хмельниччині. 9 жовтня відбулася зустріч із заступниками директорів з наукової роботи шкіл нового типу, де йшла мова про надання архівом допомоги в навчальному процесі.

18 і 24 жовтня з учнями 11-х класів спеціалізованого ліцею-інтернату проведено уроки історії на тему “Наш край в роки Великої Вітчизняної війни за документами архіву”.

21 жовтня проведено оглядову екскурсію для слухачів курсів – учителів суспільних дисциплін шкіл області – Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Заступник директора архіву **Г. Осадча**

* * *

Колектив держархіву області підтримує постійні тісні зв'язки з працівниками підприємств, організацій, навчальних закладів, які відповідають за стан діловодства в установах, надають їм необхідну професійну, методичну і практичну допомогу.

Так, 21 листопада поточного року на прохання слухачів курсів – працівників міських, районних податкових інспекцій, відповідальних за діловодство – в обласній податковій інспекції начальником відділу інформації та використання документів Н. Кузьміною прочитано лекцію “Основні аспекти діяльності архівних установ”. Особливе зацікавлення викликала розповідь про напрямки використання документів. На чисельні запитання присутніх було дано вичерпні відповіді.

27 листопада працівники Н. Кузьміна та Н. Дубина взяли участь у роботі курсів підвищення кваліфікації державних службовців, головних спеціалістів з діловодства районних, міських пенсійних фондів, які організував інститут Регіонального управління і права.

У ході навчання розбиралися питання: організації діловодства, проведенні експертизи цінності документів, формування та оформлення справ.

Слухачів курсів забезпечено методичним посібником “Правила роботи архівних підрозділів органів державної влади місцевого самоврядування підприємств, установ і організацій”.

Начальник відділу інформації та використання документів **Н. Кузьміна**

У Держархіві Чернігівської області

У вересні держархів області взяв участь в урочистостях з нагоди 200-річчя Чернігівської губернії та 70-річчя утворення області. До цих знаменних дат було підготовлено 7 радіопередач. У газеті “Пульс неділи” опублікована стаття “Так починалася історія сучасної Чернігівщини”, підготовлений інформаційний лист для облдержадміністрації та 7 комплектів виставок.

Для вчителів-істориків, студентської та учнівської молоді проведено цикл лекцій, які завершувалися оглядовими екскурсіями. Під час лекцій експонувалися документи про утворення губернії, що зберігалися у фондах канцелярії Чернігівського цивільного губернатора та Чернігівського

губернського правління, карти губернії (1859) та області (1932). Привертали увагу раритети, зокрема документи з автографами М. І. Кутузова, М. Баркляя-де-Толлі, М. І. Глінки, Т. Г. Шевченка, Л. І. Глібова, універсали гетьманів, рукописні книги і стародруки.

Зав. відділу **Н. Лобанова**

МІЖНАРОДНІ КОНТАКТИ ДЕРЖАВНОГО КОМІТЕТУ АРХІВІВ УКРАЇНИ

“Полтавщина на Арбаті”

16 вересня у Культурному центрі України в Москві відкрилася виставка друкованих видань та архівних документів “Полтавщина – духовна скарбниця України. Історія та сучасність”. Цю неординарну подію, яка була приурочена до 65-річчя утворення Полтавської області, ініціювали Державний архів Полтавської області, Культурний центр України в Москві та Бібліотека української літератури в Москві.

На відкритті виставки вступне словом виголосив генеральний директор Культурного центру України в Москві, д-р іст. наук В. Мельниченко. Він, зокрема, зазначив, що центр (який, між іншим, знаходиться на вул. Старий Арбат, 9) упродовж останнього часу стає духовним символом України за кордоном, де він з гідністю виконує свою головну місію: знайомить російську громадськість з історією, культурою, наукою, освітою, економікою нашої держави. Відчуваючи потреби часу, центр концептуально перебудовується, суттєво розширює своє функціональне призначення: посилює науково-організаційну, культурно-організаційну, пропагандистсько-інформаційну роботу; поглиблює зв'язки з діаспорою, підвищує ефективність допомоги Посольству України в Російській Федерації у різних площинах. В. Мельниченко висловив сподівання, що виставка полтавців допоможе як українській діаспорі, так і росіянам краще зрозуміти минуле і сьогодення одного з центральних регіонів України.

Представляв виставку (близько 40 видань та 30 архівних документів) головний спеціаліст держархіву області Т. Пустовіт. Він ознайомив присутніх із здобутками полтавців у економічній та культурній площинах, охарактеризував найцікавіші експонати, що розкривали перед відвідувачами маловідомі сторінки історії Полтавщини.

Поміж книг особливий інтерес присутніх викликали щоденник О. Несвіцького “Полтава у дні революції та період смуги 1917–1922 рр.” (Полтава, 1995), “Адміністративно-територіальний поділ Полтавщини (1648–1941) (Полтава, 2002), збірники документів та матеріалів про голодомори 1932–1933, 1946–1947 рр., видання Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному, Центру охорони та дослідження пам'яток

археології управління культури облдержадміністрації, Товариства “Прогрес” ім. Т.Г. Шевченка.

Від полтавського земляцтва виступив відомий московський адвокат Ю. Клименко, уродженець с. Човно-Федорівки Зіньківського району. Він, до речі, зазначив, що контакти української діаспори з Батьківщиною є сьогодні дуже важливими; це є природня потреба людей, які не бажають бути ізольованими від рідної землі та життя рідного краю, і створення полтавського земляцтва є сьогодні на часі.

Організаторам виставки вдалося привернути увагу громадськості Москви до одного з центральних регіонів України. Крім того, українська діаспора отримала чудову можливість ознайомитися з науковими і науково-популярними виданнями, що з’явилися на теренах Полтавщини упродовж останніх років.

Відділ організації та координації архівної справи Держархіву
Полтавської області

Сумські архівісти на Курській землі

3–4 жовтня на курській землі відбулася друга зустріч українських та російських архівістів відповідно до спільних заходів, розроблених ще у травні цього року, присвячених Року України в Росії. Незважаючи на малочисельність делегації, а складалася вона з двох чоловік (директора Держархіву Сумської області Л. Я. Заїки та начальника відділу використання документів І. С. Гончарової), вражень від перебування у російських архівістів лишилося багато. Зустрічали нас на кордоні двох областей, а тепер вже й двох держав у Суджанському районі. Спочатку зустріч з керівниками району, головою райдержадміністрації М. І. Льїним та керуючого справами О. І. Польською. Нас ознайомили з економічним станом району, відзначили, що соціально-культурна сфера, попри скрутний стан з фінансуванням, не припиняє своєї діяльності. Вразила увага керівництва району до архівної справи та обізнаність в цій галузі. В архівному відділі працює три спеціалісти, мають вони чотири архівосховища, де зберігаються 32 тис. од. зб., з них 16 тис. – це документи з особового складу. Один із спеціалістів, який має середню бухгалтерську освіту, займається виключно документами з особового складу та виконанням запитів соціально-правового характеру, яких, до речі, за рік надходить до тисячі. В Курській області лише в обласному центрі створений трудовий архів.

У районі нас супроводжував начальник Головного архівного управління Курської області А. Т. Стрелков. По закінченні нашого перебування в районі голова адміністрації вручив нам пам’ятні сувеніри.

Далі ми виїхали до Курська, де продовжувалася культурна програма цього дня, а саме відвідини курської святині – Корінної пустині, відомої

з 1295 р. Це святе місце для всіх курян, зруйноване за часів радянської влади з суворою забороною відвідувати прочанам ці місця, було передане в 1989 р. епархіальному управлінню. Саме з цього часу почалося відродження Курської Корінної пустині.

4 жовтня в приміщенні читального залу Державного архіву Курської області відбулася науково-практична конференція, присвячена Року України в Російській Федерації. В ній взяли участь архівісти архіву Курської області, центру документації новітньої історії, краєзнавчого музею, обласної наукової бібліотеки, картинної галереї, вчені курських вищих навчальних закладів, викладачі шкіл, краєзнавці, представники громадських заходів масової інформації і ми, сумські архівісти.

У вестибюлі архіву була розгорнута виставка “Росія–Україна – дорога наша єдина”, сумчани привезли з собою і підготували виставку з ксерокопій документів “Населені пункти Сумщини в історії Курської губернії” та книжкову виставку “Видання Держархіву Сумської області”.

Конференцію відкрив начальник Головного архівного управління А. Т. Стрелков, який зазначив, що архівістів двох областей, а тепер і різних країн зв’язують давні й дружні зв’язки. На деякий час ці зв’язки були порушені, але сьогодні ми знову разом у одному залі. Крім того, як відзначив Анатолій Тимофійович, росіянам є чому повчитися в українських архівістів. Приваблює, що з урахуванням накопиченого досвіду роботи архівних установ в грудні 2001 р. в Україні була прийнята нова редакція Закону “Про Фональний архівний фонд та архівні установи”, в той час як проект Федерального Закону “Об архивном деле в Российской Федерации” лише проходить необхідні погодження. Він виділив статті нашого Закону, які, на його думку, є найбільш досконалими. Потім була презентація альбому “Євфалия Хатаєва... О времени й о себе”. Це видання підготовлене по родинному фонду російського письменника І. С. Гусєва–Оренбургського та його дружини камерної співачки Є. Хатаєвої, яка народилася в Курську. Цей фонд зберігається в Державному архіві Сумської області. Документи були передані матір’ю Є. Хатаєвої ще у 1950-ті роки. Оскільки на той період ці документи не були актуальні, майже 40 років вони пролежали на полицях неописаними. Лише в 1991 р. цей фонд був опрацьований і з нього постали такі прізвища, як Марина Цветаєва, Саша Чорний, Бурлюк, брати Левіни – вся палітра постатей періоду першої хвилі еміграції російської та української інтелігенції. До речі Бурлюк – відомий художник народився на Лебединщині на хуторі Семиротівка, нині Сумської області. В цьому році відзначалося 120 років від дня народження. Сумські архівісти підтримують тісні зв’язки з фундацією Бурлюка у Сімферополі.

Куряни доповнили наші відомості новими документами і фактами із життя родини Ваніних (діво́че прізвище Є. Хатаєвої).

На конференції сумчани відповіли на багато запитань, що задавали російські дослідники. Російські й українські архівісти обмінялися виданнями та ксерокопіями документів.

Директор Держархіву Сумської області **Л. Заїка**

З Москви – за досвідом

17–19 жовтня Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України відвідали директор Російського державного архіву літератури і мистецтва, д-р іст. наук Т. М. Горяєва та заступник директора з наукової роботи Г. Р. Злобіна. Мета приїзду московських архівістів – ознайомлення з набутим досвідом ЦДАМЛМ України в галузі музейної роботи. Працівники відділу науково-експозиційної та фондової роботи звернули увагу гостей на особливості обліку музейних предметів, основні етапи та специфіку науково-технічного опрацювання, необхідні умови зберігання музейних фондів за основними групами: меморіальні речі, скульптура, живопис, графіка, нагороди тощо. Зацікавили колег з РДАЛМ меморіальні кабінети і постійно діюча експозиція “Із скарбів архіву-музею”. На думку наших гостей, досвід ЦДАМЛМ України в галузі експозиційної роботи доцільно запозичити при розбудові експозиції в РДАЛМ, особливо в плані утворення меморіального комплексу робочих кабінетів, майстерень діячів російської культури. Московські колеги ознайомилися також з діяльністю відділу “Літературно-мистецькі Плюти” в с. Плюти та з іншими структурними підрозділами архіву-музею.

Керівництво ЦДАМЛМ України і РДАЛМ домовились про обмін інформацією щодо джерельної бази обох установ, розроблення спільних проєктів з питань виставкової та видавничої роботи.

Директор ЦДАМЛМ **Ю. Кулініч**

“Архіви – серце суспільства”:

Нові ініціативи щорічного всесвітнього архівного форуму (XXXVI Міжнародна конференція Круглого столу архівів (CITRA), Марсель, Франція)

11–16 листопада 2002 р. у м. Марселі (Франція) відбувся традиційний форум архівістів – XXXVI Міжнародна конференція Круглого столу архівів (CITRA), у рамках якого було проведено Генеральну асамблею Європейського відділення (EURVICA) Міжнародної ради архівів (МРА) та Делегатські збори МРА. Цього року в архівному самміті взяла участь рекордна кількість учасників – 247 делегатів, переважно керівників архівних служб,

національних архівів та національних професійних асоціацій із 89 країн світу.

На Генеральній асамблеї EURBICA представлено 35 європейських країн.

Власне **Конференція** – частина форумів, що проводяться протягом 2001–2003 рр. МРА у рамках серії “Архіви і суспільство” – проходила 12–14 листопада. Тема нинішньої конференції – “Як суспільство сприймає архіви?” – є надзвичайно актуальною і відбиває одну з основних проблем, що турбує міжнародне архівне співтовариство, – проблему формування нових викликів суспільства і готовності архівних служб і національних архівів адекватно сприймати ці виклики й реагувати на них, проблему осмислення і бачення суспільством ролі й місця архівів у сучасних суспільних процесах.

Під час роботи конференції відбулося 4 сесії, на яких було представлено і обговорено 28 доповідей:

1 сесія: “Сприйняття архівів пересічними громадянами; урядовими чиновниками та фондоутворювачами” (6 доповідей);

2 сесія: Круглий стіл “Урізноманітнення категорій користувачів, вимог історії і суспільної пам’яті у різних суспільствах”; “Потреби архівів у нових регіонах” (8 доповідей). Під час проведення Круглого столу Головою Держкомархіву було виголошено доповідь “Україна: Приклад країни перехідного періоду”.

3 сесія: “Стратегії підтримки архівів урядами та фондоутворювачами” (7 доповідей);

4 сесія: “Покращення послуг для користувачів” (6 доповідей).

“Загальну інтродукцію” до архівного самміту на тему “Місії і виклики архівів у сучасному суспільстві” виголосив академік Французької академії П’єр Нора.

Із заключним словом до присутніх звернувся Президент СІТРА, Національний архівіст Канади Ян Вільсон.

Окрема коротка сесія була присвячена обговоренню пропозицій МРА до Світового самміту з інформаційного суспільства, що проводитиметься в Женеві у грудні 2003 р. (повідь Алана Модо, радника Делегатської Служби Ради Швейцарської конфедерації для Світового самміту). Запропоновано програму, що має поетапно: а) виявити перешкоди і проблеми, з якими стикаються, зокрема, архівісти, бібліотекарі у повсякденній діяльності, передовсім у сфері комунікативності (інфраструктура і обладнання), професійної підготовки у сфері забезпечення онлайн-доступу до інформації, оцифрування освітнього, наукового і культурного контексту; б) усунути ці перешкоди і створити умови представникам цих професій повністю інтегруватися у міжнародне професійне середовище; в) взяти участь у Програмах дій, спрямованих на розробку конкретних заходів, засобів впровадження, графіків, оцінки необхідних коштів, фінансової і матеріальної підтримки для створення “єдиного професійного простору”.

Генеральна асамблея Європейського відділення МРА (EURBICA) відбулася 15 листопада 2002 р. На порядку денному, зокрема, розглядалися такі питання:

- ухвалення Протоколу попередньої Генеральної асамблеї (Рейк'явік, 2001);
- обговорення Проекту Статуту Європейського Відділення. Керівник робочої групи з доопрацювання проекту директор Національного архіву Франції Мартін де Буадефр поінформувала про роботу групи. Проект було прийнято за основу; рекомендовано всім членам обговорити текст і подати пропозиції та зауваження до кінця січня 2003 р.;
- прийом до EURBICA членів-спостерігачів (США, Канади, Ізраїлю);
- інформація про реалізацію Стратегічного плану EURBICA, прийнятого у Рейк'явіку (2001). Наголошено на бажаній участі всіх членів відділення у проведенні ґрунтовного опитування, в першу чергу в рамках довгострокової Міжнародної програми професійної підготовки архівістів (ініціатива Генерального директора польських архівів Дарії Наленч), а також з проблем відбору документів на зберігання (відповідні запитальники були свого часу поширені серед членів відділення);
- презентація веб-сайту EURBICA (його розміщено на офіційному сайті Директорату французьких архівів за адресою: www.archivesdefrance.culture.fr);
- інформація про проведення у травні 2003 р. Міжнародних курсів з питань архівних будівель (м. Анн, Франція).

Як і на попередній Генеральній асамблеї, наголошувалося на перспективах проведення порівняльного огляду законодавства та рекомендацій в архівній галузі європейських країн.

З огляду на майбутній Женевський форум (2003) заохочувалося широке оприлюднення національних стандартів, правил, рекомендацій, в тому числі – стосовно доступу до документів.

Делегати ще раз звернулися до досвіду тихоокеанського відділення EURBICA, що ще минулого року презентувало порівняльний огляд архівного законодавства регіону. В поширеному серед делегатів переліку національних веб-сайтів з оглядом архівного законодавства відсутні відповідні розділи по таких країнах, як Греція, Португалія, Люксембург, Албанія, Білорусь, Болгарія, Латвія, Польща, Румунія, Росія, Швеція, Туреччина, Україна та ін. Очевидно, проблема у відсутності, або в недостатній інформативності англійської частини сайтів з оглядом архівного законодавства.

Генеральний інспектор Директорату французьких архівів Жан Лепот'є окреслив перспективи спільного проекту EURBICA та Комітету з правничих питань МРА щодо створення єдиної бази даних архівного законодавства країн-членів EURBICA. Презентацію бази передбачається провести

під час Конгресу в Відні (2004). Членам EURBICA рекомендовано подати свої пропозиції до проекту.

Генеральна дирекція польських архівів провела презентацію нової інтерактивної веб-сторінки на офіційному сайті “Спільна архівна спадщина” (“Common Archival heritage”) і запросила до участі у її супроводі всі зацікавлені країни.

Заслухано і обговорено звіт Патрика Каделла, посла Відділення в Раді Європи і Європейському Союзі. Основні питання: Рекомендації Ради Європи з доступу до офіційної інформації (2001); інформація про так звану “Чорну книгу” – звіт про архіви Європейського Союзу (1994) (йдеться про нове видання Звіту); гармонізація архівного законодавства; програми оцифрування архівів ЄС.

Заслухана інформація щодо фінансування європейських проектів у галузі культури.

На Делегатських зборах МРА (15 жовтня) заслухано традиційний щорічний звіт МРА, а також прийнято резолюції, у яких, крім регіональних ініціатив, зокрема, викладено пропозиції:

- просити уряди країн, де відбуваються демократичні перетворення, розпочати або активізувати процеси лібералізації доступу до архівних довідників та самих архівів;
- закликати членів МРА до розвитку інструментарію щодо забезпечення доступу до документів про “коріння” тих людей, чії родини зазнали насильницьких депортацій, переміщень, еміграції;
- закликати членів МРА до опрацювання, збереження і удосконалення архівів правозахисних організацій, зокрема міжнародних;
- просити публічні власті надавати архівам і діловим службам стратегічного статусу в їхній організаційній структурі, а також створювати умови для їхнього ефективного провадження в інтересах документотворювачів;
- звернути увагу публічних адміністрацій і національних архівів на необхідність забезпечення професійного навчання адміністраторів і документотворювачів з метою впровадження аудіодокументів у публічний сектор документотворення;
- підтримати всі ініціативи щодо повсюдного запровадження електронних урядів;
- просити національні архіви у співпраці з міністерствами освіти запровадити відповідні архівні програми або служби в школах;
- звернутися до ЮНЕСКО з пропозицією запровадити щорічний Міжнародний день архівів, починаючи з 2004 р.;
- з огляду на те, що архіви є ядром інформаційного суспільства, усвідомлюючи крихіткість документів у електронному середовищі, з метою

скорочення дистанції між багатими і бідними країнами, просити уряди країн, що делегуватимуть представників на світовий самміт з проблем інформаційного суспільства, врахувати потреби архівів і документів під час підготовки заключної декларації і плану дій.

На Делегатських зборах обговорено нову редакцію Статуту МРА із змінами, що впливають з необхідності гармонізації його з французьким законодавством.

Прийнято рішення про проведення XXXVII Міжнародної конференції Круглого столу архівів у Кейптауні (Південна Африка) 20–25 жовтня 2003 р.

Насамкінець делегати висловили подяки Уряду Франції і Директорату архівів Франції за організацію форуму.

* * *

Під час роботи форуму Головою Держкомархіву проведено зустрічі, переговори і консультації з керівниками архівних служб Польщі, Канади, Російської Федерації, Хорватії, Латвії, Литви, Югославії, Болгарії з питань двостороннього співробітництва, з Генеалогічним товариством Юта. Проведено консультації з керівництвом EURVICA та генеральним секретарем МРА Яном Ван Албадою щодо участі архівної служби та архівних установ України у міжнародних програмах.

З керівниками архівних служб і архівів Литви, Латвії, Польщі, Естонії обговорювалася ідея створення Асоціації історичних архівів країн Центральної та Східної Європи.

Голова Державного комітету архівів України **Г. Боряк**

Стажування у Франції

Починаючи з 1996 р. Міністерство культури Франції проводить на базі Будинку світової культури міжнародне тритижневе стажування з різних напрямків діяльності культурних закладів. Стажування, що організовано у формі теоретичних та практичних занять, має на меті докладне ознайомлення з проблемою, винесеною на розгляд, її всебічний аналіз, обговорення досвіду країн – учасників стажування з цього питання. Також передбачається можливість індивідуальних професійних зустрічей та консультацій з фахівцями.

Це стажування проходить у співпраці та на базі різних культурних установ та організацій, зокрема Дирекції архівів Франції (з 2001 р.). Протягом шести років у стажуванні взяло участь більше 400 спеціалістів з усього світу.

Стажування 2002 р. проходило з 16 листопада по 6 грудня і поділялося на такі напрямки:

- політика в культурній сфері та питання управління;
- фінансування та питання економіки в культурній сфері;
- теорія та практика архівної справи;
- питання управління та розвитку бібліотечної галузі.

У стажуванні з питань архівістики взяла участь директор Центрального державного історичного архіву України, м. Київ О. Музичук.

Темою для групи архівістів було обрано “Архіви та технології інформації й використання”. Група складалася з 20 архівістів з 14 країн світу: Алжиру, Бразилії, Берега Слонової Кістки, Італії, Литви, Польщі, Португалії, Румунії, США, Тунісу, України, Чаду, Чехії, Чилі та від Європейського Парламенту. Всі учасники представляли або національні (центральні) архіви, або національні архівні дирекції. Стажування проходило на базі Національного архіву Франції у Парижі.

Під час стажування були розглянуті та обговорені питання формування архівного фонду документами на електронних носіях; умов зберігання електронних носіїв; юридичні аспекти використання інформації електронних документів; створення та використання електронного варіанту довідкового апарату архіву; проблеми та досвід з оцифрування архівних документів; аспекти використання Інтернету в архівах. Окрему дискусію було присвячено зростанню ролі та зміні функцій професії архівіста в світовому контексті.

Крім теоретичних лекцій, було організовано кілька візитів: до Історичного центру Національного архіву Франції, Центру сучасної документації у Фонтенбло, міського архіву Парижу, архівів міністерств та відомств, ЮНЕСКО, Національної бібліотеки Франції тощо. У процесі стажування висвітлювався досвід архівних установ України з питань, що обговорювалися. О. Музичук провела індивідуальні консультативні зустрічі зі спеціалістами Дирекції архівів Франції, інших архівних служб, на яких порушувалося питання співпраці.

Конкурс на участь у наступних стажуваннях проводить Посольство Франції в Україні, обов’язковою умовою якого є володіння французькою мовою.

Директор ЦДІАК України **О. Музичук**

Донецькі архівісти в Росії

У рік України в Росії донецькі архівісти відвідали своїх ростовських колег і ознайомились з роботою архівної служби Ростовської області.

Архівну справу в області очолює Комітет з управління архівною справою адміністрації Ростовської області. Йому підпорядковуються: Державний архів Ростовської області з трьома філіями в м. Новочеркаську, Шах-

тах і Таганрозі, Центр документації новітньої історії (колишній партійний архів), 51 міський і районний архів та 55 міськрайархівів документів з особового складу.

Донецькі та ростовські архівісти у ході зустрічі обмінялись досвідом роботи. Зокрема, великий інтерес у донецьких архівістів викликала комп'ютеризація архівної служби Ростовської області. Натомість Держархів Донецької області запропонував методичний посібник зі створення обліково-тематичної бази даних "Насильне вивезення до Німеччини". На завершення зустрічі архівісти обох областей обмінялись своїми виданнями. Донецькі архівісти запросили до себе в гості ростовських колег.

Заст. директора Держархіву Донецької області **Н. Буценко**
Нач. відділу формування НАФ та зовнішніх зв'язків **І. Чиркова**
Провідний спеціаліст **Т. Максимчук**

АРХІВИ В СВІТІ

Національний архів Австралії отримав матеріали останнього перепису населення країни

24 вересня 2002 р. у Національному архіві Австралії відбулася урочиста церемонія передавання мікрофільмів матеріалів перепису населення 2001 р., зібраних в Австралійському бюро статистики. Попередньо був проведений референдум на тему: чи бажають громадяни Австралії, щоб персональні дані про них, зібрані під час останнього перепису населення, зберегалися у Національному архіві у спеціальній капсулі, відкрити яку зможуть лише через 100 років. Більш ніж 10 % австралійців відповіли позитивно на це питання. Австралійське бюро статистики організувало мікрофільмування всіх матеріалів перепису, що склали 1422 ролики мікрофільмів. Рівно о 10.30 24 вересня голова Бюро, Австралійський статистик Денніс Тревін передав останній ролик Генеральному директору Національного архіву Австралії Анні-Марії Швіртич. Остання запевнила присутніх на церемонії, що мікрофільми перебуватимуться в умовах, що гарантують їх збереженість протягом 500 років у придатному для користування і стабільному стані. Спеціалісти архіву періодично контролюватимуть дотримання цих умов і фізичний стан мікрофільмів. Всім іншим архівістам та користувачам доступ до матеріалів перепису заборонений до 2100 року, коли капсулу з мікрофільмами буде офіційно відкрито.

Веб-сайт прем'єр-міністрів Національного архіву Австралії

Національний архів Австралії започаткував спеціальний веб-сайт прем'єр-міністрів країни. На ньому представлено докладні дані про офіційні прем'єрські акти, фотографії та особисті документи всіх 25 прем'єр-міністрів Австралії, від першого прем'єра Бартона до нині діючого Дж. Ховарда. Сайт презентує людські якості вищої посадової особи держави, розповідає про стиль його керівництва країною, головні риси та досягнення кожного з прем'єрів. Доступна також інформація про ту ключову роль, яку при них відігравали їхні дружини.

Веб-сайт містить також хроніку, перелік визначних фактів, щоденник подій, які відбулися цього тижня протягом останнього століття, а також інформацію про провідні постаті доби правління кожного з прем'єрів.

Базою для створення цього веб-сайту є фонди прем'єр-міністрів з самого Національного архіву Австралії, а також з інших архівів і бібліотек країни та за її межами. Його електронна адреса:

<http://primeministers.naa.gov.au>.

13 листопада відбувся “архівний ланч” на веб-сайті прем'єр-міністрів за участю Прем'єр-міністра Дж. Ховарда, міністра культури Р. Кемпа та генерального директора Національного архіву Австралії Анни-Марії Швіртгич. Для виходу на прямий електронний зв'язок з цими високопосадовцями достатньо було вийти на веб-сайт.

Брифінг, присвячений відкриттю доступу до документів Кабінету міністрів Австралії 1972 р.

4 грудня Національний архів Австралії влаштував брифінг, присвячений відкриттю доступу до документів вищих урядових органів за 1972 р. у зв'язку із закінченням 30-річного обмежувального терміну.

На брифінгу історик-консультант Національного архіву Ян Ханкок розповів про політичний ландшафт Австралії цього року, коли прем'єром країни став Ян Сінклер, котрий до того був міністром промисловості в уряді Макмагона, а пізніше – лідером національної партії. В період його урядництва відбулося введення 35-ти годинного робочого тижня, визнання КНР, налагодження співпраці з Індонезією у питаннях безпеки, зміни у міграційній політиці та по відношенню до аборигенів. Журналістам були роздані копії найважливіших урядових рішень 1972 р. та повний перелік затверджених того року постанов, інших урядових актів.

Розсекречені документи Секретної служби Великобританії

У листопаді був офіційно презентований черговий, дев'ятий (найбільший за обсягом) пакет розсекречених документів Секретної служби Великобританії (MI 50), який містить 311 справ. Усього ж кількість розсекречених справ цього відомства сягає 1643.

За категоріями це переважно персональні дані, а також невелика кількість тематичних і поліцейських справ. Вони датуються здебільшого 1939–1945 рр., але певна частина торкається подій міжвоєнного періоду. Це зокрема, матеріали про німецький шпіонаж, правих екстремістів (Британський союз фашистів), російських комуністів та Компартію Великобританії, а також відомості про комуністичні розвідувальні організації, що діяли під офіційним дахом Аркос, Об'єднаної преси Америки,

РОСТА та ТАРС. Вперше частина матеріалів сягає періоду початку “холодної війни”: відомості про Гаррі Полліта, Генерального секретаря КПВБ, Освальда Мослі, лідера британських фашистів, Езри Паунда, американського письменника, симпатика фашистів, датовані 1920–1950-ми роками. Тематичні справи містять документи особистої охорони Гітлера та відомості про анархістські виступи, осіб, які допомагали нацистам.

Усі розсекречені документи доступні для користування у читальному залі Бюро публічних записів.

Проблема створення Національного архіву Великобританії

Уряд Сполученого Королівства Великобританії, Шотландії та Північної Ірландії 12 липня 2002 р. офіційно оголосив, що до 1 квітня 2003 р. дві традиційні архівні установи: Бюро публічних записів (Public Record Office) та Комісія історичних рукописів Королівського історичного товариства (Historical Manuscripts Commission) мають бути об'єднані в єдину інституцію, що матиме назву Національний архів. З цього приводу 5 листопада Королівське історичне товариство провело у Лондоні, в Університетському коледжі, нараду своїх членів для обговорення процедури такого об'єднання, під час якого необхідно застерегти інтереси архівістів, фондоутворювачів, індивідуальних користувачів обох архівних установ.

Європейський семінар експертів з методів цифрованого архівного описування та доступу

21–22 листопада у Копенгагені Державний архів Данії приймав Європейський семінар експертів з методів цифрового архівного описування та доступу. Учасники семінару з Данії, Естонії, Німеччини, Польщі, Словенії, Фінляндії та інших протягом першого дня обговорили стратегію і методи цифрового архівного описування, в тому числі його використання у мережі Інтернет, досвід окремих країн у цій сфері.

Наступного дня темою дискусії стали проблеми доступу до документів: дослідження, методологія, засоби організації. Головну увагу привернули електронні системи доступу, окремі проекти онлайн-ого висвітлення інформаційних ретроспективних ресурсів. Значний інтерес становили повідомлення німецьких, польських та словенських архівістів, з тезами яких можна ознайомитися на веб-сайті Державного архіву Данії: <http://www.sa.dk>.

Підписання угоди про співпрацю між Генеральною дирекцією польських архівів та Національним архівом Франції

2 грудня у Варшаві була підписана угода про співпрацю між Генеральною дирекцією польських архівів та Національним архівом Франції. З польської сторони угоду підписала Генеральний директор польських архівів Дарія Наленч, з французької – Генеральний директор Національного архіву Франції Мартін де Буадефр. Під час підписання угоди відбулася презентація книги “Між Віслою та Сеною. Архівні коріння історії Франції та польсько-французьких відносин”, підготовлена А. Лащук. Це видання є архівним довідником про документи, які ілюструють історію взаємин двох країн від доби середньовіччя до 1945 р.

Звинувачувальний вирок у справі крадіжки архівних документів у Санкт-Петербурзі

19 вересня Петроградський федеральний районний суд Санкт-Петербурга розглянув матеріали кримінальної справи, порушеної проти завідувача читального залу архіву Санкт-Петербурзького філіалу Інституту російської історії РАН С. В. Єфімова за звинуваченням у крадіжці архівних документів.

Суд встановив, що С. В. Єфімов вилучив з фондів архіву 18 документів з автографами державних та військових діячів Російської імперії. Ці документи були винесені з приміщення філіалу і частково продані через антикварний магазин. Мистецтвознавча експертиза оцінила вартість викрадених документів більш як у 2 тис. доларів США.

Суд визнав С. В. Єфімова винним у скоєнні крадіжки і призначив у відповідності з ч.1 ст. 158 КК РФ покарання у вигляді позбавлення волі на термін 2 роки.

Всеросійська нарада головних зберігачів фондів державних архівів

20–21 листопада у м. Нижньому Новгороді відбулася Всеросійська нарада головних зберігачів фондів державних архівів, у роботі якої взяли участь 250 керівників і фахівців служб збереження документів 14 федеральних та державних архівів 64 суб'єктів Російської Федерації, представники муніципальних архівів, наукової громадськості, працівники музеїв та бібліотек Нижегородської області.

З доповіддю “Про завдання головних зберігачів фондів державних архівів із забезпечення збереженості документів Архівного фонду РФ”

виступив заступник керівника Росархіву В. П. Тарасов. Заступник директора ВНДДАС В. Д. Банасюкевич висвітлив основні напрями досліджень інституту в сфері забезпечення зберігання документів.

У ході обговорення цих доповідей та виступів було розглянуто широке коло проблем, що їх вирішують головні зберігачі фондів, зокрема – створення нормативних режимів зберігання документів, їх раціонального розміщення, збереження документів у процесі користування ними, організація перевіряння наявності та розшуку відсутніх справ, відбирання справ для спеціального оброблення тощо.

Особлива увага була звернута на впровадження сучасних інформаційних технологій у практику роботи із збереження та обліку документів, виявлення та обліку унікальних та особливо цінних документів, їх відбору для страхового копіювання, збереження вже створеного страхового фонду.

Відкриття виставки “Время славы и восторга” (до 190-річчя Вітчизняної війни 1812 року)

19 грудня у Виставочному залі Федеральних архівів відбулося урочисте відкриття історико-документальної виставки “Время славы и восторга”, присвяченої 190-річчю Вітчизняної війни 1812 року. Відкриття експозиції приурочено до дати виходу російської армії на державний кордон Росії, що завершило вигнання наполеонівських військ з її території. На виставці представлено переважно документи з фондів Російського державного військово-історичного архіву.

Матеріали розділу підготовлено **Г. В. Папакінім**

НОВІ ВИДАННЯ

Публікації державних архівних установ України

Актова книга Житомирського ґродського уряду 1611 року / Упоряд.: А. Матвієнко, В. Мойсієнко; Інститут української мови НАН України, Житомирський державний педагогічний університет ім. І. Франка, Північноукраїнський діалектологічний центр, Центральний державний історичний архів України, м. Київ. – Житомир, 2002. – 392 с. ("Пам'ятки української мови". Серія актових документів і грамот)

До видання увійшли судові документи актової книги Житомирського ґродського уряду 1611 року. Це важливі для вивчення історії мови пам'ятки ділової писемності того часу. Вони дають багатий і різноманітний матеріал для характеристики суспільних правових відносин і побуту українського народу. Разом з особливостями ділової мови відображена жива розмовна лексика, зафіксована в польових записах протоколів опитування свідків та учасників межувань. До тексту додаються передмова, покажчики, словник застарілих слів.

Для мовознавців, етимологів, істориків, юристів і всіх, хто цікавиться вітчизняною історією.

Белій Дементій. *З історії просвітницького руху на Херсонщині. 1917–1920: Історичний нарис / Державний архів Херсонської області, Науково-редакційна група книги "Реабілітовані історією". – Херсон, 2002. – 76 с.*

У книзі вперше відтворено панорамну картину історії українського просвітницького руху на Херсонщині в роки національних змагань. У своїй роботі автор використав великий обсяг раніше неопублікованих архівних джерел.

Для науковців, викладачів, студентів, усіх, хто цікавиться історією Херсонщини.

Володимирський ґродський суд: *Подокументні описи актових книг. Вип. 1. Справи 1–5. 1566–1570 / Упоряд. Г. Сергійчук; Державний комітет архівів України, Центральний державний історичний архів України, м. Київ. – К., 2002. – 228 с. – (Архівні зібрання України "Спеціальні довідники")*

На розвиток дескриптивних традицій української архівістики XIX – початку XX ст. увазі наукової громадськості пропонується перший зошит подокументних описів актових книг – унікального джерела до історії України XVI–XVIII століть. Представлено реєстри близько 1,5 тис. документів перших п'яти книг Володимирського ґродського суду за 1566–1570 рр., що зберігаються в ЦДІАК України (ф. 28, оп. 1, справи 1–5).

Випуск започатковує нову серію довідкових видань, що готуються в рамках програми "Архівні зібрання України. Спеціальні довідники" (реалізується від 2000 р.). Цим виданням архів відновлює здійснювану в 1950-х – 1960-х роках традицію публікації подокументних описів актових книг, яке розпочало видання "Кременецький земський суд. Описи актових книг" (тоді побачили світ три його випуски). Присвячується 150-річному ювілеєві Центрального державного історичного архіву України, м. Київ.

Історія "Просвіти" Херсонщини. Т. 1 / Всеукраїнське товариство "Просвіта" ім. Т. Шевченка: Херсонська обласна організація, Державний архів Херсонської області. – Київ; Херсон, 2002. – 132 с.

У книзі вміщено нариси з історії товариства "Просвіта" на Херсонщині. Дається хроніка діяльності Херсонської української громади від її зачаткування. Розповідається про створення першої легальної масової української культурно-просвітницької та політичної організації "Українська хата". Вміщено статут цієї організації. Подано відомості: про громадського діяча, першого голову Херсонського товариства "Просвіта"

І. М. Челюкова, творчість та просвітницьку діяльність письменника Д. Марковича та інших видатних просвітян Херсонщини.

Зубрицький Денис. Хроніка міста Львова / Наук. ред.: Я. Дашкевич, Р. Шуст. Переклад з польської І. Сварника; коментарі М. Капрала; МГКО "Документальна скарбниця", Львівський національний університет ім. І. Франка, Львівське відділення Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського, Центральний державний історичний архів України, м. Львів, Громадська організація "Інститут Львова". – Львів, 2002. – 640 с.

Праця видатного українського історика ХІХ ст. Дениса Зубрицького, яка охоплює період з 1340 до 1782 рр., побудована на документальних матеріалах львівських архівів.

Сучасний український переклад з польського видання 1844 р. доповнений передмовою, науковим коментарем, іменним, географічним та предметно-тематичним покажчиками.

Для істориків, краєзнавців, усіх, хто цікавиться історією Львова.

Літопис УПА. Нова серія. Т. 4: Боротьба проти УПА і націоналістичного підпілля: інформаційні документи ЦК КП(б)У, обкомів партії, НКВС–МВС, МДБ–КДБ 1943–1945/ Упоряд.: А. Кентій, В. Лозицький, І. Павленко; Національна Академія наук України; Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, Видавництво “Літопис УПА”, Державний комітет архівів України, Центральний державний архів громадських об’єднань України. – К., 2002. – 598 с.

У книзі зібрані документи з історії боротьби сталінського режиму проти українського національно-визвольного руху протягом 1943–1945 рр. Усі подані матеріали мають інформаційно-звітний характер і зберігаються у фондах Центрального державного архіву громадських об’єднань України (колишнього Архіву ЦК Компартії України). До збірника увійшли документи апарату Центрального Комітету Комуністичної партії (більшовиків) України, обкомів партії, силових органів (НКВС, НКДБ), повідомлення керівництва радянським партизанським рухом на території України, штабів фронтів та ін.

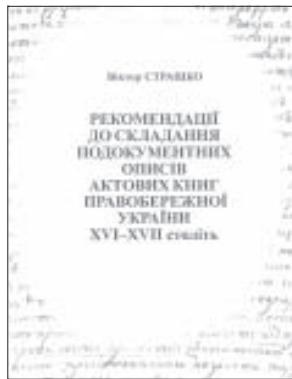
Для істориків, архівістів, викладачів вузів, студентів та всіх, хто цікавиться історією України.

Руська (Волинська) метрика. Регести документів Коронної канцелярії для українських земель (Волинське, Київське, Брацлавське, Чернігівське воєводства) 1569–1673 / Упоряд.: Г. Боряк, Г. Вайс, К. Вислобоков, Л. Демченко, П. Кеннеді Грімстед, В. Кравченко, В. Страшко, Н. Яковенко; Державний комітет архівів України, Центральний державний історичний архів України, м. Київ, Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, Генеральна дирекція державних архівів, Головний архів давніх актів, Інститут історії Польської академії наук, Федеральна архівна служба Росії, Російський державний архів давніх актів, Український науковий інститут Гарвардського університету. – К., 2002. – 984 с.

Вперше представлено унікальне джерело з історії України – корпус реєстрів понад 3500 документів з 29 наявних на сьогодні книг так званої Руської, або Волинської метрики, тобто Руської серії Коронної метрики, куди записувалися офіційні копії вихідних документів польської Коронної канцелярії для українських земель – Волинського, Київського, Брацлавського і Чернігівського воєводств – у період з 1569 по 1673 р. Книги, за винятком однієї, зберігаються в Російському державному архіві давніх актів (РДАДА) у Москві. Регест кожного документа містить три описові позиції: 1) оригінальний заголовок, що був наданий документу при його внесенні до книг серії; 2) заголовок цього ж документа з поактового реєстру Руської метрики, складеного у 1673 р. її тогочасним писарем Стефаном Казимиром Ганкевичем; 3) відповідний заголовок з пізнішого опису Яна Францішка Цивінського (бл. 1765–1775). Доповнюючи одна одну, описові статті дають у цілому достатньо повну уяву про зміст та адресатів документа.

У передмові розглядається діловодна практика Коронної канцелярії, подається історичний, археографічний й кодикологічний аналіз серії книг та згаданих подокументних реєстрів. Іменний та географічний покажчики, верифіковані за текстами самих документів, містять додаткову інформацію і є самостійними науковими довідниками для істориків і генеалогів. Видання є наслідком реалізації масштабного міжнародного проекту, являючи собою перший етап виявлення, реєстрації, а в перспективі й публікації документів до історії українських земель, що відклалися в інших книгах Коронної метрики.

Страшко Віктор. Рекомендації до складання подокументних описів актових книг Правобережної України XVI–XVII століть / Державний комітет архівів України, Центральний державний історичний архів України, м. Київ. – К., 2002. – 102 с.

Рекомендації узагальнюють досвід кількох поколінь київських архівістів, які працювали над описуванням актових книг XVI–XVII ст.

Вперше в українській архівістиці й камеральній археографії викладаються раціональні засади описування: на підставі розробленої автором типології документів, що охоплюють

практично весь спектр дипломатичних різновидів актів, пропонуються типові зразки реєстрів (близько 200 варіантів).

Присвячується 150-річному ювілеєві Центрального державного історичного архіву, м. Київ.

Обершин Ілля. Півстоліття в підпіллі / Державний архів Тернопільської області. – Тернопіль, 2002. – 104 с.

Книжка містить багато цінного і цікавого матеріалу про національно-визвольну повстанську боротьбу на теренах Тернопільщини. Її автор п'ятдесят років боровся у підпіллі, боровся силою зброї, силою слова, силою свого розуму. Він був активним учасником повстанського руху. Це людина з легенди, а його книжка – скупі слова про пережите, вистраждане і вимріяне цілим поколінням нескорених. Це розповіді про побратимів і свідчення проти жорстоких кривдників народу. Книга важлива тим, що заповнює багато прогалин у дуже складному і малодослідженому відрізку історії.

Для науковців, викладачів і вчителів історії, студентів і учнів, а також широкого кола читачів.

Особові фонди Державного архіву Кіровоградської області. Довідник / Автори-упорядники: А. Єлапова, О. Жук, Л. Прядко, Т. Чвань; Державний комітет архівів України, Державний архів Кіровоградської області. – Кіровоград, 2002. – 92 с. – (Архівні зібрання України "Спеціальні довідники")

У довіднику містяться дані про склад і зміст документів особових архівних фондів, що зберігаються в Державному архіві Кіровоградської області, та короткі біографічні відомості про фондоутворювачів. Укладачі не ставили за мету оцінити їхню наукову, творчу й громадську діяльність, розкрити їхню роль і місце в житті суспільства, дати вичерпну характеристику документам. У довіднику репрезентовано загальні відомості про особові архівні фонди діячів науки, освіти, культури, землевласників, краєзнавців та інших визначних осіб Кіровоградщини.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів, краєзнавців.

Документальні, джерелознавчі та довідкові видання інших установ України

Галицько-Волинський літопис: Дослідження. Текст. Коментар / За ред. чл.-кор. НАН України М. Ф. Котляра; Інститут історії України НАН України. – К., 2002. – 400 с.

Це перше коментоване, споряджене дослідницькими статтями видання Галицько-Волинського літопису XIII ст. – надзвичайно важливого і загалом єдиного джерела з політичної, соціальної, економічної та культурної історії Південно-Західної Русі, насамперед її західних земель (Галицької та Волинської), зв'язків з іншими давньоруськими землями і зарубіжними країнами. Видання здійснено за найсправнішим Хлебниковським списком (усі попередні видання Галицько-Волинсько-

го літопису виконано за Іпатіївським списком). До нього додано докладний науковий коментар, що спирається на максимально широке коло джерел. Видання супроводжується іменним і географічним покажчиками.

Розраховано передовсім на істориків і філологів, хоч автори намагалися зробити її доступною для широкої читацької аудиторії.

Історичне джерелознавство: Підручник / Авт.: Я. С. Калакура (керівник авторського колективу), І. Н. Войцехівська, Б. І. Корольов, С. Ф. Павленко, М. Г. Палієнко. – К., 2002. – 488 с.

У підручнику висвітлюються такі вузлові проблеми, як предмет, об'єкти та структура джерелознавства, його значення і завдання. Розкриваються поняття "історичне джерело", природа, класифікація, наукова критика джерел, шляхи, засоби і прийоми встановлення їх достовірності, сучасні методи здобуття максимальної джерельної інформації. Значну увагу приділено характеристиці основних груп джерел з історії України, даються методичні рекомендації щодо їхнього використання у науковій та педагогічній практиці.

Для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів.

Кулаковський Петро. *Канцелярія Руської (Волинської) метрики. 1569–1673: Студія з історії українського регіоналізму в Речі Посполитій*. – Острог; Львів, 2002. – 304 с.

У монографії розглянуто діяльність канцелярії Руської (Волинської) метрики – однієї із загальнодержавних інституцій у Речі Посполитій другої половини XVI–XVII ст., що забезпечували реалізацію регіональних інтересів української шляхти. Значну увагу в праці приділено аналізу чинників, які протягом зазначеного періоду підживлювали ці інтереси, а також впливали на функціонування канцелярії. Охарактеризовані методи роботи канцелярського персоналу, наведена класифікація продукції канцелярії, подані біографи її працівників.

Розрахована на науковців, викладачів і студентів вищих навчальних закладів, а також усіх, хто цікавиться історією.

Листування М. Ф. Біляшівський – Ф. К. Вовк / Упоряд. В. І. Наулко; Запорізьке наукове товариство ім. Я. Новицького, Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України: Запорізьке відділення. – Запоріжжя, 2002. – 76 с. – (Серія “Старожитності Південної України”. – Вип. 8)

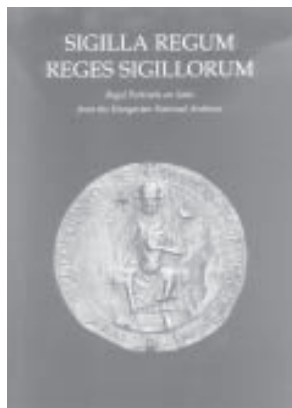
Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського НАН України, готує до друку епістолярну спадщину проф. Ф. К. Вовка (Волкова). Про обсяг свідчить той факт, що відомих листів до Ф. К. Вовка, що зберігаються в архівах України налічується понад 5500 від сотень кореспондентів – видатних політичних і громадських діячів, учених, митців, письменників, збирачів пам’яток історії та культури. Помітне місце серед них займає листування з академіком М. Ф. Біляшівським. Воно викликає величезний інтерес як непересічне джерело знань, відбиття складних процесів громадсько-політичного життя тогочасної України, прагнення обох учених служити своєму народові.

Титов Федор. *Императорская Киевская духовная академия. 1615–1915.* – К., 2003. – 688 с.

Основою цього видання став друкарський набір праці протоієрея Федора Івановича Титова, підготовлений до 300-річчя Київської духовної академії в 1915 р. За авторським рукописом відновлено текст 576 приміток, додатки, використано ілюстративні матеріали, що збереглися в архіві Титова. Видання доповнено трьома текстами Академічних Синодиків з біографічними довідками про діячів Київської Духовної Академії, знайденими новими фотографіями, а також дослідженням про саму книгу та її автора.

Зарубіжні архівні видання

Sigilla Regum – Reges Sigillorum. Regal portraits on Seal from the Hungarian National Archives. Ed. G. Erszegi; Descriptions of the Seals by M. Solch. – Budapest, 2000. – 90 p.

Національний архів Угорщини за підтримки Міністерства національної культурної спадщини (інтегральною частиною якого є державна архівна служба республіки) та Національного культурного фонду Угорщини видав багато ілюстрований альбом королівських печаток зі своїх фондів. Хронологічно він охоплює історичний період угорського державного життя від короля Коломана (1095–1116) до імператора Франца І (1792–1835). Альбом містить популярні нариски (“Що таке печатка”, “Що пишуть на печатках”, який матеріал використовувався для печаток, яка існувала процедура використання печаток тощо). Найцікавішою частиною видання є кольорові зображення 51 королівської печатки з їх докладним описанням. Наводиться також коротка бібліографія австрійських, італійських, німецьких, французьких, а переважно угорських видань з сигілографії.

*Butenas Domas. Lietuvos Didziosios Kuni-
gaikstystes Valstybinu ir Visuomeniniu Insti-
tuciju istoriju bruozai XIII–XVIII amziuje. –
Vilnius, 1997. – 250 S.*

Під грифами Архівного департаменту Уряду Литовської Республіки та Державного історичного архіву Литви видано історичний нарис державних установ та громадських інституцій Великого Князівства Литовського у XIII–XVIII ст. Нарис написаний на документах згаданого архіву і розкриває функції та особливості функціонування центральних і місцевих органів влади Литви протягом становлення її державності, утворення Великого Князівства Литовського та його унії з Польщею, а також адміністративно-судових органів, фінансових та військових установ; релігійних громад різних конфесій, органів міського самоврядування, освіти та просвіти. Для зручності користування книгою автор додав до неї розлогі анотації англійською та російською мовами.

*Komunistiniu Organizaciju Fondu. Zinynas.
Red. J. Bagusauskas, sudarytojas J. Cplikas –
Vilnius, 1996. – 376 S.*

Литовські архівісти випустили перший в історії своєї країни путівник по архівних фондах комуністичних організацій, що діяли на території Литви з кінця XIX ст. до 1990 р. Це та частина Національного архівного фонду республіки, яка раніше була складовою частиною Архівного фонду КПРС, а з відновленням державної незалежності Литви включена до відомства державної архівної служби. Цей процес не був таким мирним, як, наприклад, в Україні, і супроводжувався у березні 1990 р. захопленням приміщення колишнього партійного архіву загонами МВС СРСР. Лише у серпні того ж року була прийнята постанова про створення на його базі державного архіву, а нормальна робота розпочалася лише після серпня 1991 р. З 1993 р. це Архів громадських організацій Литви, в якому зберігається 7386 фондів, 22190 описів, 744 тис. справ. Щодо кожного з них подаються назва й номер фонду, кількість справ, хронологічні межі; наводиться його коротка історія, огляд змісту документів. Наводиться також інформація про 21 особовий фонд

діячів комуністичного руху Литви та кілька фондів громадських організацій, що діяли в еміграції.

Przewodnik po zasobie archiwalnym. Akta do 1945 roku. Opracowanie zbiorowe R. Gazinsky, P. Gut, M. Szukala. – Warszawa-Szczecin, 2002. – 552 S.

Цього року вийшов друком найновіший путівник по архівних фондах Польського Помор'я – від середньовіччя до 1945 р. Державний архів у Щецині оприлюднив інформацію про 567 своїх фондів та колекцій документів (більш як 288 тис. од. зб. або 4100 лінійних метрів документів). Нагадаємо, що попереднє видання такого путівника побачило світ 1964 р. і, безумовно, застаріло. У новому путівнику враховано усі останні надходження, а щодо структурної побудови та змісту описових статей він мав за зразок аналогічний

путівник Державного архіву у Вроцлаві (1995). Оскільки Помор'я історично перебувало протягом століть під юрисдикцією різних держав (крім польської, ще пруської та шведської), то перший розділ путівника (Акти державних органів) вийшов досить розлогим. В інших розділах путівника представлено документи органів самоуправління, правосуддя, освіти, культури та науки, фамільні та особові фонди. Схема подання інформації про фонди є досить традиційною: назва, хронологічні межі, кількість одиниць (лінійних метрів), історія фондоутворювача, стислий зміст документів, наявність пошукових засобів та бібліографія до кожного з фондів.

Основные правила работы архивов организаций. – Росархив, ВНИИДАД, М., 2002. – 152 с.

Друком вийшли схвалені рішенням колегії Росархіву нові правила роботи архівів установ, підприємств, організацій у Російській Федерації, які здійснюють тимчасове зберігання документів. Це поки що не офіційне видання, оскільки правила не пройшли апробації й не зареєстровані Міністром РФ як нормативний документ. У десяти розділах подано основні напрями роботи найчисельнішої ланки архівних підрозділів: від експертизи цінності до порядку передавання документів на постійне зберігання до відповідного державного архіву, а також загальні питання організації роботи архіву.

Правила ґрунтуються на правовій базі у сфері інформації, документального забезпечення управління та архівної справи, синтезують накопичений досвід, враховують сучасні досягнення у використанні технічних засобів та інформаційних технологій у роботі з документами.

Сборник нормативных правовых актов, научно-методических документов в области архивного дела (1998 – 2001). – Астана, 2002. – 320 с.

Комітет з управління архівами та документацією Міністерства культури, інформації та громадської злагоди Республіки Казахстан разом із Центром науково-технічної інформації з документознавства і архівної справи Республіки Казахстан випустили збірник своїх останніх правових актів, нормативних документів та методичних розробок. До нього увійшли Закони з архівної справи у Казахстані (оскільки саме на цей період припало затвердження Закону у 1998 р. та змін до нього у 2001 р.), положення про НАФ Республіки Казахстан, програма розвитку архівної справи у республіці на 2001–2005 рр., кілька загальнодержавних інструкцій.

Нормативно-методичні документи центрального органу управління архівною справою та документознавства Республіки Казахстан організовані за чотирма рубриками: формування НАФ, користування його документами, підвищення кваліфікації та оплата праці. Всього до видання включено 25 документів, розроблених Комітетом з управління архівами та документацією Міністерства культури, інформації та громадської злагоди Республіки Казахстан, його установами: Центральним державним архівом кінофотодокументів та звукозаписів, Центральним державним архівом науково-технічної документації тощо.

*Алматинский областной государствен-
ный архив и его филиалы. Путеводитель. –
Т.1. (1917 – 1998). – Изд. 2-е, пер. и доп. –
Алматы, 2001. – 284 с.*

Це нове, сучасне видання путівника про склад і зміст фондів Алматинського обласного державного архіву, попередня версія якого побачила світ ще 1958 р. Сам архів було створено 1921 р. як Семіреченське архівне бюро Центрального управління архівами Туркестанської АРСР; до складу Казахстану ця область увійшла у жовтні 1924 р. У передмові до путівника подається вся складна історія цієї архівної установи.

Схема побудови путівника є досить традиційною: у першій частині подається інформація про фонди органів державної влади та управління, у тому числі установи державного і народного контролю; окремо виділено установи планування, статистики, фінансування і державного страхування; органи управління та підприємства народного господарства; установи праці, соціального забезпечення і страхування; народної освіти, науки і культури, охорони здоров'я; правоохоронних органів та інших громадських добровільних установ і спілок, особових фондів й колекцій документів. Так само традиційною частиною путівник є список неанотованих фондів (майже 400 назв), серед яких, на наш погляд, наявні і значні за обсягом, і за змістом фонди. Принципи анотування або неанотування у передмові не зазначені.

З приємністю можна відзначити наявність важливих додатків: перевідної таблиці змін у номерах фондів, що сталися після виходу у світ попереднього видання, та довідка про адміністративно-територіальний поділ області за 1918–1998 рр. Видання є ювілейним, оскільки присвячено 80-річчю архівної служби Алматинської області.

Архівна періодика за кордоном

Исторический архив. Научно-публикаторский журнал. 2002. – № 4.

Російський археографічний журнал, який видається спільно Федеральною архівною службою Росії та видавництвом “Російська політична енциклопедія”, цей номер присвятив українсько-російським зв'язкам XVI–XX ст. Він відкривається зверненням до читачів керівників архівних служб обох держав – В. П. Козлова та Р. Я. Пирога. Інші публікації документів з російських та українських архівів присвячені компартійним рішенням щодо святкування 300-річчя “возз'єднання” України з Росією у 1952–1954 рр., космічному польоту А. Миколаєва та П. Поповича, долі Львівського книжкового зібрання “Оссолінеум”. В номері вміщено листи П. Скоропадського 1917 р., єпископа Євлогія до митрополита Флавіана 1905–1910 рр., історика О. С. Лаппо-Данилевського до М. С. Грушевського 1905–1914 рр., спогади генерала П. П. Потоцького тощо. Серед авторів номера науковці й архівісти Москви та Києва: О. Ю. Башилова, Л. О. Дубровіна, Т. О. Ємельянова, С. Ю. Карамаш, С. М. Каштанов, К. І. Климова, І. Б. Матяш, Ю. А. Мицик, М. І. Одинцов, С. М. Панькова, Г. В. Папакін, Н. М. Слончак, А. О. Чернобаєв.

Lietuvos Archyvai. Straipsniu ir dokumentu rinkinys. – 2001. – N14.

Збірник статей та добірок документів під назвою “Архіви Литви” ще не є журналом, але його видавці (Архівний департамент та Державний історичний архів) намагаються випускати збірник регулярно і присвячують його висвітленню актуальних питань. Більша частина цього номера (як статті, так і публікації) присвячена періоду Другої світової війни. Разом з тим увагу привертають стаття про палеографічний аналіз папської булли Григорія XIII, нарис історії “архівної окупації” 1990–1991 рр., пов’язаної зі встановленням суверенітету литовської архівної служби над архівами КППС у республіці. Значним є розділ персоналістики (огляд особових фондів, висвітлення діяльності окремих постатей). Завершує номер хроніка архівного життя в Литві та бібліографія, в якій подана інформація про видання з досить широкою географією. Відрадно, що там знайшлося місце для повідомлення про українські публікації.

The American Archivist. – Vol. 65. – N.1. – Spring/Summer 2002.

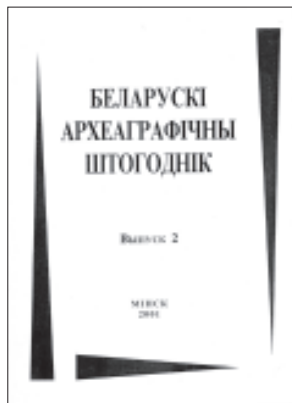
Черговий номер органу Товариства американських архівістів присвячений проблемам розвитку архівної справи в умовах інформаційної та постмодерністської епохи. Зокрема, президент Товариства Лайон Стоут ділиться своїми думками з приводу нового обличчя архівів та появи “кіберархівістів” в інформаційну епоху; вчений-архівознавець Том Несміт з Канади стурбований зміною місця архівів в інтелектуальному житті. Значну увагу привертає стаття щодо стратегії зберігання електронних документів.

Дуже змістовним є бібліографічний розділ журналу, де подаються рецензії на найновіші наукові дослідження з архівознавства, путівники та довідкову літературу переважно американських авторів. Наприкінці номера подана інформація про діяльність Товариства американських архівістів у 2001 та на початку 2002 рр.

Archivaria. The Journal of the Association of Canadian Archivists. – N. 53 (Spring 2002).

Журнал Асоціації канадських архівістів, як завжди, свої сторінки присвячує дуже гострій і злободенній дискусії. Вже перша стаття номера, що належить перу висококваліфікованої вченої-архівістки Лаури Міллар, проголошує смерть поняттю “фонд” та відродження старого принципу провінієнції. Дженет Бастіан, професор Вищої школи бібліотечних та інформаційних наук США, досліджує сучасну роль архівістів (“прийняти на зберігання, забезпечити доступ”). Інші статті та повідомлення є не менш цікавими. Значний інтерес становить огляд практики застосування Білля про персональні документи в архівах Канади, підготовлений фахівцем регіонального відділу Національного архіву Канади Тімом Куком. Серед інших авторів номера – Террі Кук, відомий професор-архівіст Університету Манітоба, Бернадін Додж, архівіст Трентського університету в Онтаріо, Юдіт Робертс-Мур з Національного архіву, Джим Зудерман, координатор програми з електронних документів провінційного архіву Онтаріо.

Беларускі археаграфічны штогоднік. Вып. 2. – Мінск, 2001.

Другий випуск археографічного щорічника, який вийшов під грифами вже неіснуючого Державного комітету з архівів та діловодства Республіки Беларусь (нині це Державний центр), Археографічної комісії та Білоруського науково-дослідного інституту документознавства і архівної справи, присвячений не тільки питанням археографії чи публікації джерел з білоруських та закордонних архівів. Поважне місце серед його матеріалів займають питання архівознавства та архівної справи, джерелознавства, текстології й палеографії, історії державних установ Великого Князівства Литовського та Беларусі, а також бібліографія та рецензії, розповіді про постаті білоруської архівістики. Хронологічно публікації щорічника охоплюють період XV–XX ст.

Матеріали розділу підготовлено **Г. В. Папакінім**

ЮВІЛЕЙ

Начальник архівного відділу Володимир-Волинської райдержадміністрації Волинської області Зінаїда Іванівна Ніколайчук відзначила помітну дату в своєму житті – 50 років. Її сердечно вітали керівники райдержадміністрації та районної ради, колектив держархіву області, чисельні друзі, колеги. Всі відзначали, що хоч на архівній ниві Зінаїда Іванівна не так багато часу, але вона швидко влилась до сім'ї архівістів, працює відповідально і творчо. Вона перша в області домоглась придбання комп'ютерної техніки для архівного відділу, забезпечує своєчасне впорядкування документів НАФ та їх приймання на державне зберігання.

Ювілею передував творчий вечір З. І. Ніколайчук, на який зібрались її друзі, колеги, знайомі. На ньому Зіна Іванівна вперше винесла на суд громади свій творчий доробок, що складається з понад 100 віршованих творів.

Вітаючи з ювілеєм, зичимо З. І. Ніколайчук нових здобутків на архівній ниві, дальших творчих злетів.

АДРЕСИ

електронної пошти та web-сторінок архівних установ
(на офіційному сайті Держкомархіву України)
<http://www.archives.gov.ua>

Державний комітет архівів України
mail@archives.gov.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/scau.ua.html>

**Український науково-дослідний інститут архівної справи
та документознавства**
undiasd@archives.gov.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/iasd.ua.html>

**Центральний державний архів
громадських об'єднань України**
cdago@ukrpost.net
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Central/ca02.ua.html>

Центральний державний історичний архів України, м. Київ
cdiak@archives.gov.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Central/ca03.ua.html>

**Центральний державний
історичний архів України, м. Львів**
archives@cl.lv.ukrtel.net
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Central/ca04.ua.html>

ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного
tsddkffa@archives.gov.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Central/ca05.ua.html>

ЦДНТА України
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Central/ca06.ua.html>

ЦДАМЛМ України
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Central/ca07.ua.html>

**Науково-довідкова бібліотека
центрального державного архіву України**
ndb@archives.gov.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Central/ca08.ua.html>

Державний архів в Автономній Республіці Крим
arhiv@home.cris.net
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Region/ra01.ua.html>

Державний архів Вінницької області
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Region/ra02.ua.html>

Державний архів Волинської області
davo@fk.lutsk.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Region/ra03.ua.html>

Державний архів Дніпропетровської області
dado@dp.ukrtel.net

Державний архів Донецької області
donarc@skif.net
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Region/ra05.ua.html>

Державний архів Житомирської області
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Region/ra06.ua.html>

Державний архів Закарпатської області
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Region/ra07.ua.html>

Державний архів Запорізької області
sergey@tinet.zp.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Region/ra08.ua.html>

Державний архів Івано-Франківської області
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Region/ra09.ua.html>

Державний архів Київської області
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Region/ra10.ua.html>

Державний архів Кіровоградської області
kir_inspec@radiokom.kr.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Region/ra11.ua.html>

Державний архів Луганської області
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Region/ra12.ua.html>

Державний архів Львівської області
dalo@mail.lviv.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Region/ra13.ua.html>

Державний архів Миколаївської області
root@damo.mk.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Region/ra14.ua.html>

Державний архів Одеської області
gao0@te.net.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Region/ra15.ua.html>

Державний архів Полтавської області
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Region/ra16.ua.html>

Державний архів Рівненської області
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Region/ra17.ua.html>

Державний архів Сумської області
pm@arxiv.sumy.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Region/ra18.ua.html>

Державний архів Тернопільської області
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Region/ra19.ua.html>

Державний архів Харківської області
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Region/ra20.ua.html>

Державний архів Херсонської області
obl-arhiv@oda.kherson.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Region/ra21.ua.html>

Державний архів Хмельницької області
dahmo@hm.ukrtel.net
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Region/ra22.ua.html>

Кам'янець-Подільський міський державний архів
office@arhiv.kp.km.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Region/ra23.ua.html>

Державний архів Черкаської області
chda@pub.nensi.net
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Region/ra24.ua.html>

Державний архів Чернівецької області
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Region/ra25.ua.html>

Державний архів Чернігівської області
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Region/ra26.ua.html>

Державний архів міста Києва
archiv@archiv.kyiv-city.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Region/ra27.ua.html>

Державний архів м. Севастополя
gosarhiv@bios.iuf.net
<http://www.gosarhiv.sevastopol.iuf.net/>

**Галузевий державний архів Міністерства
внутрішніх справ України**
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Branch/ba01.ua.html>

**Галузевий державний архів
Міністерства оборони України**
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Branch/ba02.ua.html>

**Галузевий державний архів Комітету України
з питань гідрометеорології**
vlo@gda.freenet.kiev.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Branch/ba03.ua.html>

Галузевий державний архів Служби безпеки України
Web-сторінка: www.sbu.gov.ua/structure/dep13.shtml
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Branch/ba04.ua.html>

**Галузевий державний архів
держкомгеології України –
Державний інформаційний геологічний фонд**
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Branch/ba05.ua.html>

**Галузевий державний архів фінансових посередників
Фонду державного майна України**
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Branch/ba06.ua.html>

Державний картографо-геодезичний фонд України
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Branch/ba07.ua.html>

**Історико-архівне управління Міністерства
закордонних справ України**
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Branch/ba08.ua.html>

Інститут археології НАНУ
arhaeol@mail.kar.net
Web-сторінка: www.kar.net/~archaeol
<http://www.archives.gov.ua/Archives/NAN/nan01.ua.html>

Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАНУ
alex@gilan.uar.net
Web: <http://www.gilan.uar.net/nasu/sil.html>
<http://www.archives.gov.ua/Archives/NAN/nan02.ua.html>

**Інститут мистецтвознавства, фольклористики
та етнології ім. М. Т. Рильського**
<http://www.archives.gov.ua/Archives/NAN/nan03.ua.html>

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
nlu@csf.freenet.kiev.ua
Web: <http://www.nbuv.gov.ua>
<http://www.archives.gov.ua/Archives/NAN/nan04.ua.html>

Інститут архівознавства
manus@csf.freenet.kiev.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/NAN/nan04.ua.html>

Інститут рукопису
manus@csf.freenet.kiev.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/NAN/nan04.ua.html>

**Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника
Відділ рукописів**
manuscr@isl.lviv.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/NAN/nan05.ua.html>

**Харківська державна
наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка**
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Mincult/mc01.ua.html>

Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького
ognb@ognb.odessa.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/Mincult/mc02.ua.html>

**Наукова бібліотека Львівського
державного університету ім. Івана Франка**
<http://www.archives.gov.ua/Archives/MinEdu/me01.ua.html>

**Наукова бібліотека Одеського
національного університету ім. І. І. Мечникова**
libosu@paco.net
<http://www.archives.gov.ua/Archives/MinEdu/me02.ua.html>

**Центральна наукова бібліотека Харківського
національного університету
ім. В. Н. Каразіна**
<http://www.archives.gov.ua/Archives/MinEdu/me03.ua.html>

ВІСНИК

Державного комітету
архівів України

(жовтень–грудень 2002 року)

Випуск 4 (12)

Підписано до друку 2002. Формат 60 × 84/16.
Папір ксероксний. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 10,92.
Ум. фарбо-відб. 10,92. Обл.-вид. арк. 13,67.
Наклад 800 прим. Зам. № 24.

Надруковано ДЦЗД НАФ
03680, МСП, Київ, вул. Солом'янська, 24